પ્રસ્તાવના

આ મ ડળ શા હેતુથી ઉપસ્થીત થયુ છે તે પાછળા ભાગ ઉપર આપેલી જાહેર ખબર ઉપરથી જણાશે આ મ ડળને શરૂ થયે પુરા બે વર્ષ થયા નથી તે દરમિયાન તેના તરફથી કેટલાક પુસ્તકો બ્હાર પડયા છે, કેટલાક પુસ્તકો તૈયાર થાય છે અને જે હેતુથી આ મ ડળ ઉભુ થયુ છે તેને દરેક જૈનબ ધુએ અવશ્ય મદદ કરવી જોઇએ છે

આ મ ડળ તરફથી કયા પુસ્તકો છપાવા યોગ છે તે સ બ ધી આ પણ કેટલાક પવિત્ર મુનિરાજોને પત્ર વગેરે લખી વિન તિ કરવામા આવી હતી અને તેની રૂએ બનારસમા બીરાજતા પવિત્ર મુનિરાજ શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૦૮ ધર્મવિજયજીએ તૈયાર કરાવેલ શ્રી સોમસૌભાગ્યકાવ્ય નુ ભાષાન્તર તથા તેની અસલ પ્રત અમારા ઉપર મોકલાવી આપી અને તે આ મ ડળે છપાવવા યો ૧ ધારી આ ભાષાન્તરનુ મૂળ અમોએ એક આપણા જૈન વિદ્વાન ગૃહસ્થ પાસે સુધરાવ્યુ છે અને તેનુ ભાષાન્તર એક અચ્છા ગુજરાતી જાણકારદ્વારા તપાસાવ્યુ છે અન્ય કાવ્યો આપણા ભણનારા પોતાના ઉપયોગમા લે છે તેના કરતા આ પુસ્તકનો તેઓ જો અભ્યાસ કરે તો આપણા ધર્મ અને રીતિનુ સારી પેઠે જ્ઞાન થાય તેમ છે વધારામા અમારો પ્રયત્ન અનેક રિતે ફળીભૂત થાય તે અમે ઇચ્છીએ છીએ

અમદાવાદ ચૈત્ર-પૂર્ણીમા વીર સવત ૨૪૩૧	ઓનરરી સેક્રેટરી જૈન જ્ઞા પ્ર મ ડળ.

તા ૧૯-૪-૧૪ પ

મલ રેખા લક્ષણ અથવા પદ્મ લક્ષ્મીના આશય રૂપ છે બ્રહ્મા વિષ્ણુની નાભિમાંથી થયેલા છે તેથી નાભિભૂ છે તેમ પ્રભુ નાભિરા તના પુત્ર હોવાથી નાભિભૂ છે, તે પ્રભુ નિ પટ બ્રહ્મચયની લક્ષ્મીને માટે થાઓ, એટલે તેઓ તમારા શુદ્ધ શીલવ્રતની લક્ષ્મીને વધારો १

यस्मिन् जा युदरमाश्रितवत्युदारे
दुष्टारिष्टपटलानि क्षणे विनेशुः ॥
सद्य शिवानि च नवानि तदाविरास
मासन्नसिद्धिसुखदोऽस्तु स शान्तिनाथ ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—જે ઉદાર પ્રભુ જ્યારે પોતાની માતાના ઉદરમા આવ્યા ત્યારે લોકોના દુષ્ટ એવા અરિષ્ટ વિઘ્નના સમૂહ નાશ પામી ગયા હતા અને તત્કાલ નવીન કલ્યાણ પ્રગટ થયા હતા તે શ્રી શાન્તિનાથ પ્રભુ તમોને આસન્ન સિદ્ધિના સુખને આપનારા થાઓ ૨

य र्थाज्झिता स्मृतिना भवसौख्यराजा-
राजीमती गुणवती गुणात सता च ॥
उज्ज्वलशार शिव मारविदारमुक्तो
मुक्तोज्वलाज्जयशा जयतात्स नेमि ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ—કામ વિકારવાળા મુખ્ય કામના સુખથી શોભતા અને પાપરહિત એવા જે પ્રભુએ ગુણવાળી રાજીમતી નામની યુવાન સ્ત્રી નવ પદ્મ છો દીધી તે તારા મુક્તા (મોતિ) સમાન ઉજ્વલ યશવાળા તે શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ જય પામો ૩

धात्रीरपतितगर्भगुरुमहिमदि-
मास्वाननात्मतघनाघनतर्षा भा य ॥

१ ...स्मृ... ...यता... न... ...न

ી મનોહર એવી બારીઓના સમુહ વડે સુંદર જેમાં કળશ સમુહ જે સ્વર્ગ ભૂમીની ઉત્તમ શોભાના તી [illegible] અભિમાનને છેદનારૂ છે ાનવો ને જિતનારા વિષ્ણુની નગરીના જેવું મોટું છે અને લંકા અયોધ્યાપુરીના ગર્વરૂપ રોગને છેદવામાં જે ઉત્તમ વૈદ્યના [illegible] ૧૧-૧૨

महारत्न [illegible]
[illegible] बभूव पुरम् ।
[illegible]
[illegible] मुदितप्राज्य ॥ १२ ॥

[illegible] અર્ણહીલપુર [illegible] પાતાના નામથી આ પ્ર [illegible] પાપના તાપને નાશ [illegible]

[illegible]

[illegible] પૃથ્વી [illegible] રાજા [illegible]

ી જાના અને જેમના પૃષ્ઠભાગ સુંદર છડીઓના સમુહથી શોભી
હ્યા છે તેવા થઇ અર્હત વિગેરે દેવતાને નમન કરવા નીકળતા
તા ૧૭

श्रीधममूमिपतिना कलिकालशत्रु
विघ्नासनोद्भवजये समरेप्यवाप्त ।
यत्राहदीशभवनेषु मृदंगभेरा
शखाघवाद्यनिकर किमु वाद्यते स्म ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરમા શ્રી અર્હત ચૈત્યોમા વાગતા મૃદંગ ભેરી
અને શંખ વિગેરે વાજીંત્રોનો સમુહ જાણે શ્રી અર્હત ધર્મરૂપી રા
જાએ રણભૂમિમા કળીકાળ શત્રુને ત્રાસ આપવાથી પ્રાપ્ત કરેલા વિજ
યમા તે વાગતા હોય તેમ જણાય છે,

यत्र प्रमोदपटलीलसदिंदिरेषु
सन्मदिरेषु सुकृतेन कृतेन तुगा ।
स्वीयस्थिति प्रथयितु किमशक्नुवत्य ।
श्री विभिन्ने सकृदुपागिगृहाणि रोपात् ॥१९॥

ભાવાર્થ—જે નગરીમા અતિ હર્ષથી વિલાસ કરતી લક્ષ્મીવાળા
સજ્જનોના ઘરોમા તેઓના સુકૃતે પ્રેરેલી અલક્ષ્મી (દારિદ્ર) જાણે
ત્યા પોતાની સ્થિતિ રચવાને અશક્ત થઇ હોય તેમ તે રોષથી પાપી
લોકોના ઘરોમા આશ્રય કરતી હતી, [1]૧૯

उद्यन्ता चत्वता कलिकालपारा
याम्ण दुस्तरतरण अशोद्धुरण ।
व्याप्नोति क्षितितले निखिले पवित्र
द्वापापमा श्रयति यन्नगरं गरीय ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—જે મોટું પવિત્ર નગર મર્યાદા સુધી ઉછળતા, અને

૧ અર્થાત્ પાપીઓના ઘરમાંજ દારિદ્ર હતું

ભાવાર્થ—આ ઉ કોને ાપનોજ બ ા તા ને, [1] અ ાક અને ૨ચક (શ્રુ ૧૬) ી કિ ષ ાબ ા લાગતો નથી, અને ર નેત ાધકરોન નાયાગી પન્નિઓની ઉપર ૬ . (મ /૬ .) ૬ ર ૨૧ ાકોમા વામનો . . નકનો અથ ન મળ મેવા નીનિમ (.ની કે ને ૬ ૬ ૬ગ્વાનો રા.ને નયગજ અવતો નથી ૨૯

यस्मिन् पुरे सुगुरु गुर्वीगूल्
येतुल्लक्ल्तुरा निरुरा निलाग ।
किं लिलिलु तसधिका बि ए्यस्त्रि
अयापि न लभन्ति गहुर्ररशायान् ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—જે ન ારના નિ ાર વિદ્વતાવાળા વિદ્વાનોને જે (ામે ઉ ુદ્ધિવાળા વૃકસ્પતિ પણ તો નેમન વી અધિક મનોહર વિર ઈ ભવા ઇચ્છતા હૈય તેમ ગ ાપિ તુ ૨ લેખર ગા (પાડવાળા) ી ઊાકતા નથી ॥ ૩૦ ॥

शत्रु दारि ध्मितदुर्गटित पृथिव्या
ध्यार सक्र् न्नलायननापक्ता ।
लभ प्रवदामाप दत्र पावनपुण्य-
पुण्यापना जयति ना सुमनाऽभिपूज्य ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ --દેવતાઓને પૂ ના યોગ્ય એવો પવિત્ર પુણ્યરૂપી રા ન િજય પામે છે ુદ ચઢાવાળા અને લાકડાના નનમા અતિ ત પ ગનાર નિતુગરૂપી રાનુ પૃથ્વીના ન્યાત બતા પણ તે એ ન ાર

[1] સ્તવક અટન મા ાનવ ૧૬ અને ૫ વક અટવ શત્રુ તરફથી ન૧૬ અવતા ન છિન પણ ા ા ા ૭

[2] આ વપ અન દેવન ગની ામા અથન દેવસ્થાને એવો પવુ અથ થાર

શ્રમને કરનારા ... નગરમાં ... ૩૮

पापप्रभूतारभूतमणागाधि-
स्वाध्यायमत्रगुणनोद्यतसाधुसार्थाः ।
श्रीजैनधर्मविगज्जनिग्रहाः
भ्राजति यत्र विपुला ... ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ—પાપરૂપી ઘણા ભૂતોને ... મંત્રનો જપ કરવામાં ... જેમાં સાધુઓની ... અને ... ધર્મરૂપી ગજેન્દ્રને ખેલવાને ... વિશાળ ધર્મશાળાઓ જે નગરમાં શોભતી હતી. ૩૯

राजति यत्र ...
...
...
भूपस्य ... ॥ ॥

ભાવાર્થ—જ્યાં રત્નની ... નવીન મંદિર ... રત્નોના તોરણો ... ૩

यस्मिन् विराजति महाजन ...
...
सद्‌गुण ...
...भूद् । ...॥
पूर्णा ...
भ्रातु ... ।

૧ ઇસ્તિ ... બેનેને ...

सारण्यपुण्यतनुचङ्क्रमणभीरामा
श्यामातिरिष्णकवराचीतभृङ्गरामा ॥ ३८ ॥
सौभाग्यभासिमदा प्रमदा विभाति
यस्मिन् स्मितद्युतिविराजितराजदता ।
किं स्वर्णवर्णवपुषः सुरयोषितोऽत्रा
जग्मु पुरस्य सुषमावलोकनात्का ॥ ३९ ॥ युग्मम्

ભાવાર્થ—જે નગરીનો કિલ્લો મહાન્ ઉન્નતિને ધારણ કરનાર, મેરૂગિરિની સ્પર્ધા કરનાર, અને સુંદર [1]વર્તુલ આકૃતિવાળો હતો ક્રુષ્ણવર્ણી કેશપાશથી ભમરીઓને જિતનારી સૌભાગ્ય રચનાથી મદવાળી અને હાસ્યની કાંતિથી સુશોભિત [2]રાજદંતવાળી પ્રમદાઓ જાણે સુવર્ણવર્ણી શરીર ધારી દેવાંગનાઓ આ નગરની શોભા જોવાને અહિં આવી હોય તેમ શોભતી હતી ૩૭-૩૮-૩૯

तस्मिन् पुरे वसति भातिभिदैकसज्ज
आरण्यका सुजनता नामपूतचित्त ।
श्रिताय या हि सुरुदधियमाश्रितश्री-
विश्राणनो नृपतिसभ्यमहम्यवृन्द ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—તે નગરમાં ભય ભેદવામાં તત્પર અને જેનુ ચિત્ત સુકૃતોમાંજ મગ્ન છે એવો સજ્જન નામે એક શ્રેષ્ઠી રહેતો હતો પોતાના આશ્રિતોને લક્ષ્મીનુ દાન કરનાર તે શ્રેષ્ઠી રાજાના સર્વ [3]સભ્ય ગૃહસ્થોના વૃંદમા મુકુટની શોભાને ધારણ કરતો હતો ૪૦

यत्रानिशं हृदयेन उदारपा०
सद्वासनोज्ज्वलतया तथाभ्यपदि ।

૧ વર્તુલ આકૃતિ-ગોળ ગોળાકૃતિ ૨ આગળના ઉપલા બે દાંત તે રાજદંત કહેવાય છે તેમા મોટાક ભાગની સ્ત્રીઓ સાનાની રેખા જડાવે છે તેથી તે સુશોભિત લાગે છે ૩ સભ્ય એટલે સભાસદ.

श्रीसावमत्तिमुरवल्लिरिय प्रफुल्ला
तैस्तैर्यथाफलभरै फलति स्म सद्य ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—સમાન હૃદયવાળા જે વિદ્વાન્ શ્રેષ્ઠીએ પોતાના હૃદય રૂપી ક્યારામા સદવાસના રૂપી જલવડે શ્રી અર્હંત ભક્તિરૂપી ક ૫ વહીને એવી રીતે સિંચન કરેલી હતી કે તે વલ્લી પ્રફુલ્લિત થઇ યથાયોગ્ય ફળોના સમૂહથી સફળ થતી હતી ૪૧

यन्मानसे शामरसेन भृते नितात
वारण्यपुण्यनलिनीवाराजिरम्य ।
चेर्पीडति प्रतिदिन विधुवकुल्पश-
पक्षद्वयीद्धजिनधममरालबाल ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—ચંદ્રની કાંતિ જેવા બે શ્વેત પ (પાખો) થી વૃદ્ધિ પામેલો શ્રી જિનધર્મરૂપ બાલહંસ શમના રસથી ભરેલા અને દ યારૂપી પવિત્ર કમલવનની શ્રેણીથી રમણીય એવા જેના[1] માનસ (મન ૫રે સરોવર) મા પ્રતિદિન વિશેષ ક્રી ડા કરતો હતો ૪૨

औदार्यधैर्यघरशौर्यगमारिमाद्य-
माद्यद्गुणावलिरिय गणना व्यतीता ।
अन्यत्र सस्थितिमिहाप्रगाह्यता
सश्रितमिव प्रणयत स्मि यस्य काय ॥ ४३ ॥

ભાવાર્થ—ઔદાર્ય, ધૈર્ય, અતિશૌર્ય, અને ગાભીર્ય વગેરે અગણિત ગુણોની શ્રેણીએ બીજે સ્થળે પોતાની સ્થિતિ ન જોવાથી તે શ્રેષ્ઠીની કાયાનો સ્નેહથી આશ્રય કર્યો હતો [2] ૪૩

1 જેમ રાજહંસ માનસ સરોવરમા ક્રીડા કરે તેમ મન રૂપી હંસ તેના મનમા રમી રહ્યા હતા

2 અર્થાત્ તેનામા એ ગુણો હો દોષ નહીં કારે ગુણો હતા

आलोक्य यद्विरदमस्य बलामनल्पा
कल्पद्रुकल्पलतिकादिपदार्थसार्थाः ।
द्राग् इव द्रुतमदृश्यपदेषु जग्मु-
र्यद्दुस्सहो हि महतामिह मानभङ्गः ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—જેની દાન આપવાની મોટી કળા જોઈ કલ્પવૃક્ષ અને કલ્પલતા વગેરે પદાર્થો જાણે લજ્જા પામ્યા હોય તેમ તે તત્કાળ [1] અદૃશ્ય સ્થાનમાં ચાલ્યા ગયા. કારણ કે, મહાન્ પુરૂષોથી માનભંગ સહન થઈ શકતો નથી ॥ ૪૪ ॥

गाम्भीर्यधैर्यस्थिरतोचितिमाद्य-
मायद्गुणा यद्गुणपि पुण्यधनाः पुनाऽस्मा ।
संस्थापिता न तु यद विधिमिति प्रकोपा-
टोपेन यस्य हि दिगन्तमियर्ति कीर्तिः ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—આ પુણ્યવાન્ શ્રેષ્ટીએ ગાંભીર્ય, ઉત્તમ ધૈર્ય અને હૃદય વગેરે સદ્ગુણોને પોતાના શરીરમાં ધારણ કર્યા અને મને કેમ ન ધારણ કરી? એમ કોપનો આડંબર કરી તેની કીર્તિ દિશાઓના છેડામાં ફરતી હતી અર્થાત્ તેની કીર્તિ સર્વત્ર ફેલાઈ હતી. ॥ ૪૫ ॥

आशैशवादपि बभूव मनो यदाय
मिथ्यात्वघस्मलमलेन मलीमसं ना ।
व्योमाङ्गणं विकचतारकचक्रचारु
किं लिप्यते क्षितिरजःप्रकरैः कदाचित् ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—[2] તેનું હૃદય બાળપણાથીજ મિથ્યાત્વરૂપ પાપના મળવડે મલીન થયેલું નહતું જેમાં તારાઓનું ચક્ર પ્રકાશિત રહે છે

[1] સ્થળ અદૃશ્ય સ્થાનમાં ચાલ્યા ગયા.

[2] અર્થાત્ જેમ પૃથ્વીના રજથી આકાશ લેપાતું નથી તેમ તેનું હૃદય મિથ્યાત્વ પાપથી મલીન થયું નહતું

એવા આકાશનુ આગળ શુ કોઈવાર પૃથ્વીના રજથી વિ પાય છે! અર્થાત્ લીંપાતુ નથી ॥ ૪૮ ॥

सम्यक्त्वरत्नमचिरत्नमहो यदीय
दाम्भादिदोषपरिमोषिगणैर्न दष्टं ।
उच्चै सुपर्वपतिपर्वततुंगशृंग-
मीषद्युगातपवनैरपि कम्प्यते किम् ॥ ८७ ॥

ભ વાય—જેનુ નવીન તેજવાળુ સમકિત રૂપી રત્ન શકા વગેરે દોષ રૂપી ચોરોના ટોળાએ હરણ કર્યુ નહતુ શુ યુગાત (પ્રલય કાળના પવનોથી મેરૂગિરિનુ C નુ શિખર જરાપણ કપે? અ ર્થાત્ કપે નહીં ॥ ૮૭ ॥

स्यातेऽहता नगरता रविताविरामे
यस्य प्रवेष्टुमपि न प्रभवन्ति दृवा ।
हृयादयो हरिणशावकवनेऽस्मिं
नि [illegible] विलसन्ति किं वा ॥ ८८ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી અ ન ન [illegible] જેમા નિવાસ કરેલો છે એવા જેના હૃદયમા [illegible] પ્રવેશ કરવાને પણ સમર્થ થતા ન [1]હતા કેશરીસિહ વન એવા વનમા [illegible] શી રીતે વિલાસ કરે ॥ ૮૮ ॥

दाक्षरच्चात्रिरिति धवलनयशा-
म्यात्रातिमात्रघनमालप्रयदगुप्यपुण्ये ।
याऽऽदापयन्निजमत कुमतापहत्
मानुर्यरत्नम इयासितमुष्णमानु ॥ ८९ ॥

ભ વ ધ—જેમ સૂર્ય પોતાના કિરણોના સમૂહથી સમગ્ર આકાશને દીપાવે તેમ સજ્જન થઈએ શત્રુંજયાદિ સકલ તીર્થોની મુખ્ય

[1] [illegible]

ઓ કરતી, અને સ્નાનોત્સવમાં દ્રવ્ય ખરચવું વગેરે પુણ્ય
ચરી કુમતિને હણનાર એવા ધી જિનમતને દીપાવ્યો હતો.

तस्याऽऽश्रमे स्वजनराजमतामिरामा
वामासु रत्नमुकुटार्पमिति दधाना ।
भाला त्रिपलापिताद्या रसदाममक्ति-
स्थापितवरसपुण्यतदिनाम्नी ॥ ५० ॥

ાર્થ—તે શ્રીને સ્વજન વર્ગની પ્રીતિથી મુશોભિત સર્વ સ્ત્રી
ત-મુગટની ઉપમાને ધારણ કરતી, અર્હત પ્રભુની ભક્તિનો
પ્રગટ કરતી, અને સત્ પુણ્યમાં દિવસ એવી માણેક
. શેઠ ગુણવ ની સ્ત્રી હતી ॥ ૫૦ ॥

सदृशमन्त्र स्मरग वसलाप्रियस्य
मानमयद् भुवि रत्न यथा भवानी ।
सम्तु प्रियहृन्तरी च यथा सावित्री
माणकसुतस्य धनिताऽभवदिति सद्दशा ॥ ५१ ॥

ાર્થ—શંકરની જેમ શિવ ને આનંદ આપનારી છે પાર્વતી શ
ને બ્રહ્માને પ્રિય સાવિત્રી છે તેમ આ કર્મચંદ શેઠીને માણેક
. હતી. ॥ ૫૧ ॥

धारामवज्रस्तना स्मदा प्रगीता ।
माता विभु प्रसूतराजन्य दलाना ।
वि प्रस्फुरच्छनदला क्रमयत्नो या
धर्मोदयप्यनत्सा सुगमा च ता या ॥ ५२ ॥
तत्प्रमा विभु रमाच कारमा या
कल्माषमभरदनामरनाहरया ।

ાનુભ મહુરગુણ અને મહાગુણ અને સત્પુરુષો તેના શુદ્ધ હતા
. સારી રીતે કુલીન હતી.

मत्य मत्रमदिवै तुग गुमटा
कि पाता गुमार र्ग त्त ॥ ३ ।
दुर्ली गता गुमता तु गगा ना गा
सेगयता प्रगुणलगुणी त्त ।
इयं लीकृर्द्वात्तर्वि गगा
पक्ति या गु ता माणि प्राम्य ॥ ४ ॥

त्रिभिविशेषकम्

ભાવાર્થ—એ માદ્દપુરેદેવી શુ પ્રવરના ૫ ૫ના ગમુહને ક્ષ્ર કરનારા અને રમણીઓમા પ્રખ્યાત શ્રી રામ ર ઠ ી શ્રી સીત વે વા રામકમની ભૂમિકાના ન ગ નની શ્રી દમય ની છે ન ર ધન ના ઉપયોગમા આ ગ્ર રત એવી મદા નિ મદમા છે ? (૫૨) — મત્ત યોગ્ય જેના ચરણ છે એવી શુ મા છે કે મને ગમા છે, ઉપાર્જેલા પાપને નાશ કરનારી શુ સતિ મ ન ખા છે ? પવિત્ર મહિમાના સમૂહથી ઉત્તમ એવી બ્રા ક સુભદ્રા છે ? અથવા વર્ણ નોને રજન કરનારા શીલવાળી શુ નનિ બ ના છે ? (૫૩) અથવ શુ સતિ કુન્તી છે ? વા શુનુર ગી મૃગાવતી ? અથવા ઉત્તમ આચરણવાળી જ્યેષ્ટા છે ? આ પ્રમ ણુ ન મ ભેદીને બુદ્ધિમાનો તથા સજ્જનોના મનને અનેક પ્રકારના પ્રશ્ન યાત્ર સક૫ વિક લ્પો કરાવતી હતી. ॥ ૫૪ ॥

विद्याधरारपि सुरीरथराङ्गनापि
सौन्दर्यवपुष सुपमाधरैया ।
तस्या पुर समधुरप्रमदा जर्व
गर्व कथ मनसि विभ्रति विभ्रमोय ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—દેવી પોતાના આ ય લ ા શરીરની અધિક શોભાથી વિદ્યાધરની સ્ત્રીઓને અને દેવીઓને નિરસ ાર કરતાં, તો તેની આગ

નગર ની સ્ત્રીઓનો પોતાના રૂપ [illegible] નો અતિ ગર્વ મનમાં [illegible] લાવી શકે ? અર્થાત્ તે એવી [illegible] અને [illegible] તેની આગળ બીજી [illegible] અભિમાન [illegible] ૫૫

यस्याः [illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] કેમ કરી શકાય ? [illegible] રૂપ અને [illegible] કરનારી [illegible] ॥ ૫૬ ॥

અર્થાત્ [illegible] મુખ [illegible] સમાન [illegible] કરનારી [illegible]

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] । ५७ ।

[illegible]

नात्युष्णशीतलमिदं भवतु स्वभावौ
नार्विंदमव किमिति स्वप्रिया निमृदय ।
तच्छिक्षणाय किल शिश्रियतु शशांकौ
यस्या मुखा नमुदकुडलकैतवेन ॥ ५८ ॥

ભાવાર્થ —આ સ્રીનુ મુખકમળ અતિ ઉષ્ણુ અને અતિ શીતળ
થી તેને આશ્રય કરવાથી આપણા બ નેનો સ્વભાવ પણ તેવો
ઓ એવો વિચાર કરી સૂર્ય અને ચ દ્રે તે સ્વભાવના શિક્ષણને
ના બે મોટા કુ ડળના મિષથી મા હણુદેવીના મુખ કમળનો
કર્યો હતો[1] ॥ ૫૮ ॥

कंठो निरान्तिततरामिह कंबुकल्पा
यस्या स्फुरन्मधुरिमा शिखिमानरेख ।
तद्रामणीयकमवेक्ष्य निरस्तु
किं रारटीत्यसुखभृत् प्रतिमंदिरं स ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ —શ ખના જેવો જેનો કઠ છે એવી મા હણુદેવીનો
વાળો અને મયૂરના જેવી રેખાવાળો કઠ ધરો સુ દરતાભર્યો
તેનુ સૌદર્ય જોઇ પાણીવગર થયેલો શ ખ દુ ખ પામી પ્રત્યેક
દેરે મોટો નાદ કરી પોકાર કર્યા કરે છે[2] ॥ ૫૯ ॥

मध्येन मध्यपदशोऽतितरां यस्या
प्राग्यप्रभूतमुखमण पराभिभूत ।
पचानन स किमु काननमध्यवर्ती
अद्य यतोऽस्ति वपुषा पशुधामभृत्भाक् ॥ ६० ॥

---

1 અર્થાત્ મા હણુદેવીના કાનના બે કુ ડળ સૂર્ય અને ચ દ્ર જેવા
છે

2 દેવમંદિરે શ ખનો નાદ થાય છે તે ઉપર કવિએ ઉત્પ્રેક્ષા કરેલી છે
કઠની ઉપમા શ ખની અપાય છે

ભ વાર્થ—પવિત્ર યશવાળી મા-હ્લુદેવીના અતિ કૃશ અને શોભાવાળા શરીરના મધ્યલ ગ (કટીપ્રદેશ)થી પરાભવ પામીને કે શરીરિહ વનમા જઇ વસ્યો હશે કે શુ ! કારણ કે આ પૃથ્વી ઘણા સ્થાનને ધારણ કરનારી છે ॥ ૬૦ ॥

यद्देहमातिरतिभिर्विनिता सुवर्ण-
केतक्यसावभिमौरसमस्तिभूमि ।
एषोद्दारमधुवरप्रकरच्छलेन
हालाहलं सपदि खादति दुःखिता किं ॥ ६१ ॥

ભ વર્થ—અનુપમ સુગંધ ની ક્રીડાભૂમિ રૂપ સુવર્ણની કેતકી તેના શરીરની શેલીઓથી પરાભવ પ ની દુ ખી થઈ પોતાની ઉપર આ કત થયેલા ભમરાઓના સમૂહના મિષથી જ ણે હળાહળ વિષને પાન કરતી હોય તેમ લ ગે છે ॥ ૬૧ ॥

प्रापूर्णमता भवति चातकपक्षिणो वा
द्वताघरस्य च्चपेशलदाहर्षं च
मुक्तिर्मिताक्षिसमुचयस्य यथा मुमुक्षा
सा सज्जनस्य रमणीयगुणैरथायीत् ॥ ६२ ॥

ભ વાર્થ —ચાતકપ ીને જેમ વર્ષાઋતુ જેદ્રને જેમ કોમળ દૃ ળવાળી શહકીનુ વૃક્ષ, [1]મિત વચનને સેવન કરનારા મુમુક્ષુ જનને જેમ મુક્તિ પ્રિય હોય છે તેમ સજ્જન શ્રેષ્ટીને ઉત્તમ ગુણોથી ભ રીત થયેલી તે મ હ્લુદેવી પ્રિય થઈ પ ડી હતી ॥ ૬૨ ॥

---

૧ ? આસુસ ૫ાભવ પામે તે સમ યા સ્થાન ? છે તમ કેતકી હળાહળનું પાન કરતી હતી હળ હળ વિષ છે તપ ભમરની ઉ પમા ઘટે છે

૨ મુમુક્ષુ જન મિત-અ ૫ વચન બોલે છે

शार्दूलविक्रीडितं

दंपत्योरनयोः पितुः तयोर्जन्मस्थानाद्याया
देवार्चागुरुवंदनप्रभृतिभिः पुण्यप्रथापूजया ।
पौलोमीपुरुहूतयोरिव मिथः प्रेमप्रकर्षोल्लस-
त्प्रीतिस्फीतिजुषोः सुखोदयमयः कालो दिवानामगात् ॥६

ભાવાર્થ —દેવપૂજા, ગુરુવંદન વગેરે નરકમના આ રગણુથી પ
ન યશથી વિખ્યાત અને ઈંદ્ર અને ઈંદ્રાણીની પેઠે પરસ્પર પ્રેમ
ઉત્કર્ષથી ઉલ્લાસ પામતી પ્રીતિને સેવન કરનારા એવા તે દંપતી (
સજ્જન શ્રેષ્ઠી તથા માલ્હણદેવી) નો કેટલોએ કાળ કાંઈ સતતિ
ગર સુખના ઉદયમાંજ નિગમન થઈ ગયો ॥ ૬૩ ॥

इति युगप्रधानावतारश्रीबृहत्तपागच्छशृंगारहारपरमगुरुपूज्य
राध्यभट्टारकपुरंदरश्रीसोमसुंदरसूरिसौभाग्यादिगुणवर्णनमतच्छि
ष्यपंडितप्रतिष्ठासोमविरचिते श्रीसोमसौभाग्यनाम्नि काव्ये श्रीगु
जन्मभूम्यादिप्रकटनो नाम प्रथमः सर्गः ॥ १ ॥

ભાવાર્થ—યુગના પ્રધાન અવતાર, શ્રી મહાન્ તપાગચ્છના
ગાર હારરૂપ, પરમગુરૂ, પૂજવા યોગ્ય, આરાધન કરવા યોગ્ય,
આચાર્યોના ઈંદ્ર એવા શ્રી સોમસુંદરસૂરિના સૌભાગ્ય વગેરે ગુણે
જેમાં વર્ણન છે, અને જે તેમના શિષ્ય પંડિત સોમસૂરિએ રચેલુ
આ શ્રી સોમસૌભાગ્ય નામના કાવ્યમાં શ્રી ગુરૂની જન્મભૂ
ને પ્રકટ કરનાર પ્રથમ સર્ગ સમાપ્ત થયો ॥ ૧ ॥

॥ द्वितीय सर्गः ॥

अथान्यदा वदाताभ्या दारया श्रासज्जनाभिधा ।
स्वप्नेऽस्वप्नश्वरश्रेणिस्तुत्याऽप्यातिसादरा ॥ १ ॥

पवन दवानद्रुमप्रीतिरूपालिविधायिनम् ।
स्नाम पद्मततमस्नाम श्यामसुन्दरम् ॥ २ ॥
गिरीशगिरिपत्नुचे दिग्भाग स्वच्छ कला ।
दाल्यंत दिगत च उपानिवक्त्रत्तरजः ॥ ३ ॥
चकारदार्गरस्य प्रद्युम्नमदप्रदम् ।
सिचत चामृतसारविरहपवरत्ना ॥ ४ ॥
चतुर्भि दलाल्कम् ।

અર્થ—ઉજ્જવળ ગુણવાળી, પ્રશંસા કરવા યોગ્ય અને દેવોની સ્તુતિ કરવા યોગ્ય એવી સંતાનની પ્રાપ્તિમાં આદરવાળી તે ...બીની પ્રિયા માહ્ણૂદેવીએ એક વખત સ્વપ્નમાં પૂર્ણચંદ્ર ...નેત્ર[1] યુગ્મને જે ચંદ્ર અતિ પ્રીતિ કરનાર અંધકારના પ્રમૂ... કરનાર ... ...ના આભૂષણરૂપ હેક ...ને વો... ...વ કર એને ધારણ કરતો હતો વળી જે પોતાના તેજ ...ળવી દિશાઓના પ્રાંત ભાગને ઉજ્જ્વળ કરતો હતો ...સીના નમુકને અધિક ... આપતો હતો અને ...ને ...કારી કિરણોથી દૃષ્ટિઓમાં સિંચન કરતો હતો ૧-૨ ૩ ૪

...ग प्रातस्तत्स्वप्नं स्वामिने हर्षं परस्पद ।
दविता स्वप्नविचार ता स्वीय स्वप्नं न्यवेदयत् । ५ ॥

...ર્થ—પ્રભાતે માહ્ણૂદેવીએ પ્રાતઃકૃત્ય નિત્યકર્મ કરી ... ...થી પોતાના પતિની આગળ તે સ્વપ્નની હકીકત નિવેદન ...

सौवर्णे स समारुच्च साश्च स्वप्नपदं ।
अधरार्थमाय गुरु पूर्णमनारद ॥ ६ ॥

...—ગુરુત્વના જેવી ... ... તે ... ...

...—... ... ...

ઉચ્ચા કાન ધરી તે સ્વપ્ન સાંભળી તત્કાળ પોતાનો મનોરથ પૂર્ણ થવાનું માની, સ્વપ્નનો યથાર્થ અર્થ બોલ્યો ॥ ૬ ॥

सोमवत् सौम्यरम्यश्रीमूर्ति स्फूर्तिमनोहर ।
पुत्रस्तव पवित्रात्मा जगदानन्दयिष्यति ॥ ७ ॥

ભાવાર્થ —હે પ્રિયા, સોમ (ચંદ્ર) ના જેવી સૌમ્ય¹ તથા શ્રીય મૂર્તિવાળો અને મનોહર સ્ફૂર્તિવાળો તમને પવિત્ર પુત્ર થશે, અને આ જગતને આનંદ આપશે (એવો આ સ્વપ્નનો ભાવ છે) ૭

पूर्णेन्दुबिंबपानादिदोहद सुहृदां प्रिय ।
सज्जन पूरयामास मासलक्ष्मीनृगाद्दरा ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ —સુહૃદ્વર્ગને પ્રિય અને અનંત લક્ષ્મીવાળા સજ્જન શ્રેષ્ઠીએ પોતાની સુંદર પ્રિયાને પૂર્ણ ચંદ્રબિંબનું પાન કરવાનું દોહદ² થયું તે (તથા બીજા સર્વ દોહદો) પૂરાં કર્યાં ॥ ૮ ॥

पूर्णे च समये मधुमासुरवासुरेऽपि च ।
उच्चस्थानस्थितग्रहेषु निखिलेष्वपि ॥ ९ ॥
लग्ने लग्नेश्वरदृष्ट्यादिकभूषणभूषित ।
रत्नाभूषासु मुक्तासु भ्राम्यति दिक्षु च ॥ १० ॥
श्यामाशिवाद्भिर्नीतानुमित सरस्वर घर ।
प्रमदा प्रमदाहृतदापित सुपुर सुत ॥ ११ ॥
त्रिभिर्विशेषकम् ॥

ભાવાર્થ —પૂર્ણ સમય થતાં શુભ દિવસે [illegible] જ્યારે ગ્રહો ઉચ્ચ સ્થાનમાં આવ્યા હતા લગ્ન³ પતિની સ્થિતિ વગેરે આભૂષણોથી ભૂષિત હતી, સર્વ દિશાઓ રજથી મુક્ત અને ઉજ્જ્વળ કિરણવાળી સુગંધી [illegible]

૧ સૌમ્ય ૨ દોહદ-દોહલા [illegible] ૩ લગ્નની સ્થિતિ [illegible] ૪ શુભ [illegible]

આવા સમયમાં સંવત્ ૧૪૩૦ ના ઉત્તમ સંવત્સરને વિષે મા હણુ દેવીએ અદ્‌ભુત રૂપને આપનારા એવા પુત્રને જન્મ આપ્યો ૯-૧૦-૧૧

सद्दनं सदनं तथासधाव सज्जनस्य तत् ।
दध्यातानकोप्यासीच्छब्दाद्वैतमयं सदा ॥ १२ ॥

ભાવાર્થ—તત્કાળ તે સજ્જનનું ગૃહ મધુર વાજિંત્રોથી અનંત લક્ષ્મીવડે શોભિત થયું, અને આકાશ પણ શબ્દોથી અદ્વૈત થઇ ગયું ॥ ૧૨ ॥

सदनेऽक्षतपात्राणि हर्षोत्कर्षाश्च मानसे ।
न ममुः सज्जनस्याहो सज्जन चक्रवर्तिनः ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—સજ્જન પુરૂષોના સમૂહમાં ચક્રવર્તી એવા સજ્જન શેઠીના ઘરમાં અક્ષતપાત્રો[1] સમાતા નહોતા, તેજ પ્રમાણે તેના હૃદયમાં હર્ષોત્કર્ષ પણ સમાતો નહોતો ॥ ૧૩ ॥

कीर्तिलक्ष्मीरिवमानि दानानि स्वजना ददुः ।
जगुश्च सन्मङ्गलानि धवलानि च योषितः ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—સ્વજનો કીર્તિ રૂપી લક્ષ્મીના માપણ રૂપ દાનો[2] આપતા હતા, અને સ્ત્રીઓનો સમૂહ પણ મંગળ ધારણ કરી ધવળ મંગળ ગીતો ગાતો હતો ॥ ૧૪ ॥

दिनानि सम गृहे गृहे कन्याभिरिव हस्तिवारिणि ।
तोरणानि च पत्राणि कुङ्कुमादिनोदरे ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—ઘેર ઘેર કલ્યાણભરી નેતીના સાથીઆ શોભતા હતા અને આંબાના કોમળ પત્રના સમૂહથી તોરણો બંધાયા હતા ॥૧૫॥

उच्छ्रितानि विभान्ति सम कपणानि निकेतने ।
यथार्ह चारिता सम पुण्याणी प्रकाराऽरि च ॥ १६ ॥

૧ અક્ષત એટલે ચોખા ભરેલા પાત્ર વધામણી નિમિત્ત આપવા તે.
૨ જે દાન કરવાથી કીર્તિ અધિક થાય તેવા દાન તે.

ભાવાર્થ—ઘર ઉપર ઉંચી ફરતી ધ્વજાઓ શોભતી હતી, અને કલ્યાણને નિવારનાર પુષ્પોના ઢગલાઓ ગો ત્યાં હતા ॥ ૧૬ ॥

रसस्फीतानि गीतानि गायन्ति स्म च गायना ।
नित्य नृत्य तथाचाभु पुण्य पण्याङ्गनाजना ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—ગાયકજનો રસિક ગાયનો ગાતા હતા, અને વારાંગનાઓ નિત્યે પવિત્ર નૃત્ય કરતી હતી ॥ ૧૭ ॥

चतुर्जयजयारावं यदिवृन्दानि दानिनः ।
चेतुमद्राख्य वृत्तानि तस्य सद्वृत्तशालिनः ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—યાચકોના સમહુ દાન કરનારા તે સજ્જન શ્રેષ્ઠીનો જયધ્વનિ કરતા હતા, અને ભટ લોકો સારા આચરણોથી શોભિત એવા તેના સચ્ચિરિત્રો કહેતા હતા. ॥ ૧૮ ॥

दृष्टिहृत्प्रसादेषु प्रासादेषु निवेशितान् ।
चक्रिरे तेन पूजाद्या हृद्या नवजवात्सवा ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—દૃષ્ટિ પ્રસન્ન કરનારા શ્રી અર્હત પ્રભુના પ્રાસાદોમાં શ્રેષ્ઠીએ પૂજા વગેરે નવનવા મનોહર ઉત્સવો કર્યા હતા ॥ ૧૯ ॥

*दातायेषु रसम्मान दान चादिसुदर ।
ददौ सदाचितापूत पात्रेषु तु विशेषत ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—આનંદથી મનોહર અને હમેશા યોગ્યતાવાળી પવિત્ર દેવા સારી સન્માન પૂર્વક દાન આપતા હતા, અને તેમા પણ યોગ્ય પાત્રોને વિશેષપણે આપતા હતા ॥ ૨૦ ॥

अनुदिनाहिन प्राप्त द्वादश विद्याधामा ।
पित्त [illegible] ॥ २१ ॥

ભાવાર્થ—કુમારના જન્મ દિવસ થી બારમા દિવસ નામ સ્થના

---

૧ [illegible] * દ ' दातायेषु [illegible]

ઇંદ્રિના જેવી માંતવાળો અને ચૈતન્ય તેજથી યુક્ત એવો સજ્જનશ્રેષ્ઠી ચિત્તમા નીચે પ્રમાણે વિચાર કરવા લાગ્યો ॥ ૨૧ ॥

दानानि सांति भूयांसि धेयांसि जगतीतले ।
अभ्यदान नो तानि कलामर्हंति षाडदाम् ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—આ પૃથ્વી ઉપર કે ય તુમારક ઘણા પ્રકારના દાનો છે, તે પણ એક અન્નદાનની સોળમી કળાને પણ યોગ્ય થતા નથી ૧ ૨૨

रक्षोयक्षोरगुरत्यागभूतप्रेतविरोधिन ।
फलमन्नानान्दानात् थाइ भायत त यशावदा ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—રાક્ષસ, યક્ષ, સર્પ, વ્યાઘ્ર, ભૂત, પ્રેત અને વિરોધી શત્રુઓ એ સર્વ અન્નદાનથી તત્કાળ વશ થઈ જાય છે ॥ ૨૩ ॥

तद् भोज्जर्यामि स्वज्ञातान् जयामि कलिविद्विष ।
समाक्रयानि स्व पुण्यैगमवामि च सद्गतिम् ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—તેથી હુ મારા જ્ઞાતિજનોને ભોજન આપુ, આ કળિકાળ રૂપી શત્રુને જિતી લઉ, મારા આત્માને સુકૃત સાથે જોડી દઉ અને તેને સદ્ગતિએ પમાડુ ॥ ૨૪ ॥

विचिंत्यदति तत पुण्यस्तत सज्जनमंत्रिराट् ।
पुरे स्मिन्नरामारा स्वगोत्रान् स प्रभुराव ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—ઉપર પ્રમાણે મનમા ચિંતવી સ્વગોત્રમા ઉત્તમ અને પુણ્યથી વૃદ્ધિ પામેલા સજ્જન મંત્રિરાજે નગરના સ્વગોત્રીઓને આમંત્રણ કર્યુ ॥ ૨૫ ॥

तत सुवर्णपाणकांस्यमानमही ।
अमंडि मुचित पङ्क्त्यां चतुरै स चतुरिका ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—ત્યા પછી ચતુર પુરુષોએ ભોજનપંક્તિમા સોના રૂપા અને કાંસાના પાત્રો ચતુરાઈથી ગોઠવ્યા ॥ ૨૬ ॥

---

૧ અર્થાત્ સોળમા ભાગમા પણ આવતા નથી

द्राक्षादि[illegible]मुख्य[illegible] ।
[illegible] मधाद्य [illegible] ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] દ્રાખ અખે[illegible],
સાકર, [illegible] વગેરે [illegible] પીવાના [illegible] ॥ ૨૭ ॥

तास्तत[illegible]मादमादरान् [illegible] ।
स्फुरत्[illegible]नि [illegible]नि मुमो[illegible] ॥ [illegible] ॥

ભાવાર્થ—ત્યાર [illegible] આન[illegible] અતિ સુ[illegible]
[1]મોદક, સુતરફેણી, [illegible] વગેરે [illegible] ॥ ૨૮ ॥

[illegible]पूर्णि[illegible] ।
[illegible] ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—અતિ [illegible], ઘમર અને [2][illegible]પડોથી ભ
રાયેલા તે પાત્રો [illegible] ॥ ૨૯ ॥

[illegible] कर्पूर[illegible]भिनम् ।
[illegible] च [illegible] ॥३० ॥

ભાવાર્થ—[illegible] સુગંધથી શો
ભિત એવી કપૂરી [illegible] તથા [illegible] ॥૩૦॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

ભાવાર્થ—પવિત્ર [illegible] નાની [illegible] ધી અ
મૃત જેવા ઘીને મોટી ધારાથી વપરાવતો મેઘ પ્રમાણે શોભતો હતો
અર્થાત્ જે પ્રમાણે મેઘ [illegible] વરસાવે છે તે પ્રમાણે [illegible] ઘીની
ધારા વરસાવતો હતો—ઘી પીરસતો હતો ॥ ૩૧ ॥

[illegible]परंपरा ।
मुमुच [illegible] तत सदृशा ॥ ३२ ॥

---

१ લાડુ २ સર.

ભાવાર્થ—પછી સારી દૃષ્ટિવાળા અને [illegible] જેવા તે શેઠીએ [illegible] અને [illegible] મુકી. ॥ ૩૨ ॥

तारपूर्णतनमात [illegible] ।
अपिहस्तेन हस्तेन [illegible] पवनं च स ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—પંખાના [illegible] અને [illegible] તે શેઠે પોતાના હાથ વડે તેમને પવન નાખવા [illegible]. ॥ ૩૩ ॥

[illegible] पुरस्पूरितम् ।
स [illegible] धीमान् [illegible] ॥ ३४ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાર પછી પવિત્ર એવા ધીમાન્ શેઠે કપૂરની [illegible] થી પૂરેલો અને [illegible] સુંદર એવો [illegible] ॥ ૩૪ ॥

[illegible] स ।
[illegible] पूर्वं [illegible] ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] તેમને [illegible] જેવા [illegible]

तत [illegible] ।
[illegible] ॥ ३६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ३७ ॥
[illegible]
[illegible] ॥

ભાવાર્થ—તેજ ઇ શોભાથી સુશોભિત, કુળમાં ધ્વજ રૂપ અને ગુણોનુ સ્થાન એવો આ પુત્ર ગર્ભમાં આવતા, સ્વરૂપ મનવાળી, લોક નીતિને જાણનારી અને પોતાની બુદ્ધિથી સરસ્વતીની પણ અવના કરનારી આ બાળકની માતાએ સ્વપ્નમા અમૃતરસથ' પૂર્ણ એવા પ્રકાશિત ચન્દ્રને જોયો છે ॥ ૩૭ ૩૮ ॥

सोमस्य दर्शनात्पुत्र सोमनाम्ना भवत्वय ।
सा वर्षा धृतमना स्याद्वास्या स्याता क्षमातले ॥ ३९ ॥

ભાવાર્થ—તેની માતાને સોમ (ચન્દ્ર)નુ દર્શન થયેલુ હોવાથી આ પુત્રનુ નામ "સોમ" રાખવામા આવે છે ઉત્તમ પુરૂષોનુ નામ પૃથ્વી મા સાર્થક રૂપે (વિખ્યાત) થાય છે ॥ ૩૯ ॥

इत्युक्त्वा स्फारशृंगारैस्तान् सत्कृत्य स कृत्यवित् ।
धार्णातर्जितपर्जन्यो विससर्ज महोर्जित ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે કહી કાર્ય જાણનાર અને વાણીથી મેઘને પણ તિરસ્કાર કરનાર એવા મહાન C । શ્રેષ્ઠીએ તેમનો ઉત્તમ શ્રૃંગારથી સત્કાર કરી તેઓને વિદાય કર્યા ॥ ૪૦ ॥

श्रीसज्जनवणिग्योऽथ धन्यो मान्यो महीभृताम् ।
तुतोष [illegible]स्य सुतानम् ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—ધન્ય અને રાજાઓને માન્ય એવો સજ્જન લાગે ડાળે પુત્રનુ મુખ જોઇ સંતોષ પામ્યો-ખુશી થયો ॥ ૪૧ ॥

पाल्यमानोऽसमानाप्यरूपश्रीक्लित सुत ।
स्वगृहे जगृहे वृद्धिं नदने कल्पवृक्षवत् ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—ઉદય પામતી અનુપમ રૂપની શોભાથી યુક્ત એવો પુત્ર નંદનવનમા કલ્પવૃક્ષ પ્રમાણે તેમને ઘેર વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યો ૪૨

૧ કૃતાર્થ—ગુણ પ્રમાણે નામ હોય તે

बालपचारदेवाभि [illegible] परस्ते सुतम् ।
माता [illegible] न दृष्ट्वा स्यात पावन सनुता ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] પવનની ચપળતાવાળી સ્ત્રીઓએ પી પુત્રને રમ[illegible]
જોઈ તેની માતા તથા પિતાના હૃદયમાં હર્ષ સમાતો નહિ ॥ ૪૩

उत्पन्न[illegible] [illegible] किञ्चित् [illegible] ।
[illegible] न हृदयेषु[illegible] ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—તે તો, તેના, [illegible] અને ભાષો [illegible] [illegible]
[illegible] પનો, એવો [illegible] કોના હૃદયમાં હર્ષ ન ઉપજાવે
અર્થાત્ તે સર્વને હર્ષ પમાડે છે ॥ ૪૪ ॥

[illegible] ।
[illegible] निम[illegible] ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—ચંદ્રના જેવે નિ[illegible] [illegible] શ્રી [illegible] મહુ[illegible]
[illegible] આપના [illegible] વધને [illegible] ॥ ૪૫ ॥

आ[illegible] [illegible] [illegible]चितम् ।
[illegible] ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] [illegible] તેને
[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ४७ ।

[illegible]

[illegible]
[illegible]

સંપત્તિથી શોભિત એવી અતુલ રાજ્યલક્ષ્મી પણ વિદ્યાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥ ૪૮ ॥

> નિર્ધનોऽપિ હિ સશ્રીકો વિદ્યાભૂષણભૂષિતઃ ।
> સ્વદેશે પરદેશેऽપિ સ્થાનં માનં લભેત સઃ ॥ ૪૯ ॥

ભાવાર્થ—જે વિદ્યા રૂપ આભૂષણથી ભૂષિત છે તે લક્ષ્મી રહિત છતા લક્ષ્મીમાન્ છે, અને તે સ્વદેશ તથા પરદેશમા પણ સ્થાન તથા માન મેળવે છે ॥ ૪૯ ॥

> વિદ્યા ઽંતર્ગત વિત્ત વિત્તં ત્રિજગતીતલે ।
> ન વિત્તચિત્તકોશસ્થં મુષ્યતે પરિમાવિભિઃ ॥ ૫૦ ॥

ભાવાર્થ—વિદ્યા એ ચિત્તની અંદર રહેલુ વિત્ત (દ્રવ્ય) છે વિદ્વાનના ચિત્ત રૂપી ખજાનામા રહેલુ વિદ્યારૂપી વિત્ત ચોર લોકોથી ચોરી પણ શકાતુ નથી ॥ ૫૦ ॥

> સંગાભોગાર્પણપ્રજ્ઞા ભાગ્યસૌભાગ્યવર્દ્ધની ।
> સુહૃદ્બંધુસમા વિદ્યા વિદ્યાવિદ્ભિર્નિગદ્યતે ॥ ૫૧ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ જાતના ભોગના વિસ્તારને અર્પણ કરવામા તત્પર અને ભાગ્ય તથા સૌભાગ્યને વધારનારી વિદ્યા ખરેખર સુહૃદ તથા બંધુ જેવી છે, એમ વિદ્વાનો કહે છે ॥ ૫૧ ॥

> યથા પ્રથાકથાકીર્તા મણિર્ભિઃ [illegible] ।
> [illegible] ॥ ૫૨ ॥
> તથા [illegible] ।
> [illegible] ॥ ૫૩ ॥

ભાવાર્થ—જેમ [illegible] ॥ ૫૨-૫૩

गन्द्रेव स्वागङ विद्याविन्ध्याद्रिसमामतगर्ने ।
दुर्यं नवर्ष्यत्वज विश भाणनयोगत ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—તેથી આ મારા કુમારને ભણવાનો યોગ કરી વિદ્યારૂપી વિધ્યગિરિની[1] ભૂમિમાં હાથી રૂપ અને ઘણી બુદ્ધિવાળો વિદ્વાન્ કર ॥ ૫૪ ॥

र तां भाषाःनदमए ममाद्वाय स कायवित् ।
पमञ्जातुन्दृघी पुत्रविद्यागमनसाद्दिन ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—ત્યારપછી કાર્યને જાણનાર અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા એ શેઠીએ એક સારા જોષીને બોલાવી પુત્રના વિદ્યાભ્યાસને માટે શુભ દિવસ પુછયો ॥ ૫૫ ॥

ज्योतिर्विदा मुदादिष्टे सर्वश्रेष्ठे दिने धनी ।
सम्यंगार कुमार सोऽधिरोप्य सप्ये हय ॥ ५६ ॥
द्यातोद्यरवेऽमाने गाहमाने नभोंगणे ।
दायमानेऽसमाने च दाने गानेन सयुते ॥ ५७ ॥
धवल सधवस्त्राभिर्गीयमाने मनोहरे ।
नृत्त तुथ न्दत्रयें च नसघीपेटके पुर ॥ ५८ ॥
सधर्मश्रमात्ध्यायोपाध्यायस्य यशस्विनः ।
अभ्यर्णे स स्वपस्य हर्षपूर्णो निनाय त ॥ ५९ ॥

चतुर्भि कलापकम् ॥

ભાવાર્થ—જ્યોતિષીએ હર્ષથી બતાવેલા સર્વથી શ્રેષ્ઠ દિવસે શેઠીએ કુમારને ઉત્તમ વસ્ત્રાભૂષણ ધરાવી ઉત્તમ અશ્વ ઉપર બેસાર્યો તે વખતે મનોહર વાજિંત્રાનો અપરિમિત શબ્દ આકાશના આંગણામા વ્યાપી રહેલો હતો સન્માન પૂર્વક અતુલ્ય દાન અપાતા હતા, સધવા સ્ત્રીઓ મનોહર ધવલ મંગળ ગીત ગાતી હતી, આગળ અપાર

[1] વિધ્યગિરિમા હાથીઓ ઉત્પન્ન થાય છે અને તમાંજ વિલાસ કરે છે

વારાંગનાઓ નૃત્ય કરતી હતી આ પ્રમાણે હર્ષથી પૂર્ણ થયેલો શેઠ અધર્મ[1] કર્મના અનવ્યાય કરનારા, અને યશસ્વી એવા વિદ્વાન ઉપાધ્યાયની સમીપ કુમારને લઈ ગયો ॥ ૫૭-૫૮-૫૯ ॥

उपाध्यायोऽपि तस्य श्रीसज्जनस्यांगजन्मनः ।
ॐकारमातृकापाठप्रारम्भमकारयत् ॥ ६० ॥

ભાવાર્થ—ઉપાધ્યાયે પણ શ્રી સજ્જન શેઠના પુત્ર સોમકુમારને ૐ કારપૂર્વક [2]માતૃકા પાઠનો આરંભ કરાવ્યો ॥ ૬૦ ॥

शारदां ता नमस्कृत्य सत्कृत्य वस्त्रनेपथ्यम् ।
कुलमश्यापयता लेखशालिकाना सतर्पं च ॥ ६१ ॥
सद्मे स्वस्थान महोत्सवे महेश्वराः ।
वायशौ च ययो लोकाः स्वौकसि स्मेरविस्मयः ॥ ६२ ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—સરસ્વતીને નમસ્કાર કરી વસ્ત્રોથી ઉપાધ્યાયનો સત્કાર કરી અને પાઠશાળાના વિદ્યાર્થીઓને ગુળ વગેરેથી શ્રેષ્ઠિ સજ્જન અનેક શોભાવાળા મહોત્સવોથી વૃદ્ધિ પામેલા પોતાને ઘેર પાછા આવ્યા, અને લોકો વિસ્મય પામી પોતપોતાને ઘેર ચાલ્યા ગયા ॥ ૬૧-૬૨ ॥

स्मरजित्वरमार श्रीकुमार स्फारमाग्यसून् ।
प्रयाति प्रत्यह लेखशाला चान्यान्वितस्तदा ॥ ६३ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાર પછી રૂપથી કામદેવને જીતનાર અને મોટા ભાગ્યને ધારણ કરનાર શ્રી સોમકુમાર બીજા બાળકોની સાથે પ્રતિદિન વિદ્યાશાળામાં વિદ્યાભ્યાસ કરવા માટે નિયમિત જવા લાગ્યો ॥ ૬૩ ॥

धावल्यायत्नाणि पुत्र सज्जानमानिन ।
पापठाम्यन्यद धमपूर मत्तूमर हृदि ॥ ६४ ॥

---

૧ મોક્ષ અગનના કોનકો ખુનારા અર્થાત્ ગામથી દૂર રહેનાર
૨ મતૂશ ... ક્ષરજ્ઞાન બાગખડી

ભાવાર્થ—સજ્જન મંત્રીનો પુત્ર હૃદયમાં ધર્મસૂત્રની યોજના કરીને પ્રતિદિન કાલાપક સૂત્રને સારી રીતે ભણવા લાગ્યો ॥ ૬૪ ॥

तेषु निःशेषता प्राप्तेष्वभिधानाभिधानभृत्।
...समालाभिधग्रन्थ मभ्यासीत् स्म स सादरं ॥ ६५ ॥

ભાવાર્થ—કાલાપક સૂત્રો જ્યારે સંપૂર્ણ થયા ત્યારે કુમારે સત્ ન મમાળાના ભંડારરૂપ ' ...લિંગ ' નામના ગ્રંથનો અભ્યાસ કરવા માંડ્યો ॥ ૬૫ ॥

सद्धर्मवासितस्वान्तोऽयं पुर्णमनुप्रसादतः।
सत्स्तुति सप्तति सारः ...पाठ तत्पाठ सः ॥ ६६ ॥

ભાવાર્થ—સદ્ધર્મથી જેના ... રીતે પરિવાસિત થયેલા છે એવો બુદ્ધિમાન્ કુમાર પોતાની ... ... ને પ્રકાશ કરનાર ... ... ॥ ૬૬ ॥

दुर्गतिगमिकुमतिनिर्गमातुरासताम्।
छद्मरस्तनविच्छेदरपाश्यस्त् पुनः ॥ ६७ ॥

ભાવાર્થ—કુગતિ (કુમતિ) ના સંગથી જેની મતિ ... થયેલી છે એવા ચતુર બુદ્ધિવ... ... કુમાર ... ... અને ... ... ॥ ૬૭ ॥

विरूपा रहिता स्यात्सहिता ... ...।
सोऽस्तारो निश्चित्यावाज्यास्ति स्म सन्दर्शित ॥ ६८ ॥

ભાવાર્થ—વિર... ... ... કરનાર એ નિ... કુમર પોતાને ... ... થયા પિતે ...

---

૧ ... ...
૩ ... ... છે
૪ જેમાં ... ...

થી રહિત હતો[૧] ॥ ૬૮ ॥

स्तोकेनापि हि कालेन सर्वशास्त्रमहोदधेः ।
पारं स प्राप निष्पापमहाप्रज्ञातगोष्पतिः ॥ ६९ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની નિર્મળ બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિની પણ અવજ્ઞા કરનાર તે કુમાર થોડા વખતમાંજ સર્વ શાસ્ત્ર રૂપી મહાસાગરના પારને પામી ગયો ॥ ૬૯ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७० ॥

ભાવાર્થ—સારકોએ જેની સ્ફુરણાયમાન ગાયની છે એવા કુમારે શરદ ઋતુની [illegible] શોભાથી સુશોભિત એવા ચંદ્રમા જેવી બુદ્ધિ વડે ગુરૂને પણ જીતી લીધા હતા[૨] ॥ ૭૦ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७१ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] ॥ ૭૧ ॥

शार्दूलविक्रीडितम् ॥

[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ७२ ॥

[illegible]

[illegible]

થી રહિત હતો[१] ॥ ૬૮ ॥

स्तोकेनापि हि कालेन सर्वशास्त्रमहोदधे ।
पारं स प्राप निर्व्याजप्रज्ञापराजितगीष्पतिः ॥ ६९ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની નિર્દોષ બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિની પણ અવગણના કરનાર તે કુમાર થોડા વખતમાંજ સર્વ શાસ્ત્ર રૂપી મહાસાગરના પારને પામી ગયો ॥ ૬૯ ॥

[illegible] ।
[illegible] गायकगीतकीर्तिस्फूर्तिः स मागध ॥ ७० ॥

ભાવાર્થ—ગાયકોએ જેની સ્ફુરાયમાન ગાયેલી છે એવા કુમારે શરદ્ઋતુની [illegible] શોભાથી સુશોભિત એવા ચંદ્ર [illegible] જેવી બુદ્ધિ વડે ગુરૂ અને પણ જિતી લીધો હતો[२] ॥ ૭૦ ॥

[illegible] ।
[illegible] सितद्युतिसितच्छद ॥ ७१ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] ॥ ૭૧ ॥

शार्दूलविक्रीडितम् ॥

[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ७२ ॥

ભાવાર્થ—[illegible]

[illegible]

ગૌતમસ્વામી કે જે પાપ રૂપી અંધકાર સમૂહને નાશ કરવામાં પ્રકાશિત કિરણોવાળા સૂર્ય રૂપ થયા હતા ॥ ૨ ॥

स पंचमः श्रीगणभृत्सुधर्मा धर्मावनीमल्लिवनीघनौघः ।
प्रभात्प्रभाभास्वरचारुदेहः सदेहसंदेहतमस्तमोऽरिः ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ—ધર્મ રૂપી પૃથ્વીના મલ્લિકાના વનમાં મેઘના સમૂહ રૂપ અને કાંતિથી પ્રકાશમાન દેહવાળા પાંચમા ગણધર શ્રી સુધર્મ સ્વામી કે જે હમેશા સંદેહ રૂપી અંધકારને નાશ કરવામાં સૂર્ય રૂપ થયા હતા ॥ ૩ ॥

जंबूः स कंबूज्ज्वलकीर्तिपूरप्रपूरितोर्वीतल आवभासे ।
यस्याभिधा [illegible] प्रथमाविरासीत् ॥ ४ ॥

ભાવાર્થ—શંખના જેવી ઉજ્જ્વલ કીર્તિના પૂરથી જેમણે આ પૃથ્વીતલને પૂરેલું છે, તેમજ જેમનું નામ આ પૃથ્વીમાં ઉત્તમ બ્રહ્મચર્યને ધારણ કરનારા મુનિઓમાં પ્રથમ પ્રગટ થયું હતું એવા તે જંબૂસ્વામી શોભતા હતા ॥ ૪ ॥

[illegible] पृथिव्यां स्वामी बभूव प्रभवः स विद्वान् ।
[illegible] ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] અને વિદ્વાન્ એવા તે પ્રભવ સ્વામી થયા હતા [illegible] આ લોકમાના [illegible] રત્નોને છોડી સાર રૂપ ત્રણ રત્નો ([illegible] ચરિત્ર) મેળવાને માટે [illegible] ॥ ૫ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ६ ॥

[illegible]

स्थैर्यास्तपाषाणगिरिगरीयान् महागिरि सूरिवरो बभार ।
यो भक्तगेहेषु जिनकल्पविधिं प्रवर्तयन् तुल्यतयाऽप्यरार ॥ ११ ॥

ભાવાર્થ—પોતાની દ્રઢતાથી મેરુગિરિને પણ દૂર કરનાર એવા અતિશય મહાન મહાગિરિ નામે આચાર્ય કે જેઓએ જિન (કલ્પ) જાતને ઘર ભિક્ષા માટે જવાનું પણ ત્યાગી દઈ શ્રી જિનકલ્પી ની તુલના કરી હતી, ને એથીજ તેઓ પ્રસિદ્ધ થયા હતા ॥ ૧૧ ॥

क्रमद्रुमो मूलनमत्तहस्तिमहाम्बरश्रीडासमुद्रहस्तिसूरि ।
यश्चौ शुभैरत्यवरा धराया प्राबोधयत् श्रीसम्प्रतिं य ॥ १२ ॥

ભાવાર્થ—ક્રમ રૂપી વૃક્ષને નેમેરૂવામાં ઉન્મત્ત હસ્તિના જેવું જેમનું ધૈર્ય છે એવા સુહસ્તીસૂરિ નામે મહામા પૃથ્વીમાં ક પુની ઉન્નતિ કરનાર રૂપે શોભતા હતા, કે જેઓએ સંપ્રતિ રાજાને પ્રતિબોધ કર્યો હતો ॥ ૧૨ ॥

श्रीइन्द्रदिन्नोऽपि च दिन्नसूरिः सूरिप्रभावी विमलस्वभावौ ।
उभावमूना जिनशासनप्रकाशनप्रचण्डपुष्पदन्तौ ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ઈન્દ્રદિન્ન અને દિન્ન નામે બે સૂરી તેઓ બંને પ્રભાવિક, નિર્મળ સ્વભાવવાળા અને જીનશાસન રૂપ આકાશને પ્રકાશ કરવામાં પ્રકાશમાન સૂર્ય ચંદ્ર રૂપ થતા હતા ॥ ૧૩ ॥

श्रीसिंहगिर्याह्वयसूरिराजा राजन्गुणराजिरम्य ।
य सिंहवद्वादिगजेन्द्रवृन्दं त्रिशाल्यामास समासमाजा ॥ १४

ભાવાર્થ—સુશોભિત ગુણોની શ્રેણીથી રમણીય એવા તે સિંહગિરિ નામે સૂરિરાજ શોભતા હતા કે જે સૂરિએ સમાનને

૧ આ ... ... નગર ... ... એમનું છે કે ... ... ઘર ... ...

श्रीचन्द्रगच्छे स्वगुणैरनुच्छ क्रमात् समाभूत्पणतारतारा ।
श्रीसर्वदेव स्मृतमारदेव सूरीश्वरोऽद्‌भुतमानदान्मूल ॥ १९ ॥

ભાવાર્થ—તેઓમાંથી શ્રીચંદ્રગચ્છમાં પોતાના ગુણોથી મે ન અને જેમના ચરણકમળને રાજાઓ નમેલા છે એવા શ્રી સર્વદેવ નામે સૂરીશ્વર થયા, કે જેઓએ જ્ઞાન પ્રભુનું સ્મરણ કરી અદ્‌ભુતમતને પ્રકાશિત કર્યો હતો ॥ १૯ ॥

सर्वेनसा दशाष्टकसहार क्रमाद्विहार रचयन् धरायाम् ।
श्रीअर्बुदोर्वीभृदुपत्यकायाः सर्वोत्तमायां स समाजगाम ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—શ્રી સર્વ દેવસૂરિ સર્વ પાપને ૧૮ પ્રકાર કરતા પૃથ્વીપર વિહાર કરતા કરતા અર્બુદાચલ (અર્બુ પર્વત) પાસેની સર્વોત્તમ ભૂમિમાં આવી ચઢ્યા ॥ ૨૦ ॥

छायाभिरामस्य वटद्रुमस्य तले तदासौ स मुनिर्निविष्ट ।
सर्वोत्तम वीक्ष्य महामुहूर्त मौहूर्तिकश्रेण्युरुवर्णकीर्ति ॥ २१ ॥
प्रावादुकाशागमनिरासकर्मण्यणी पटिष्ठानस्स इवेन्दुधान् ।
यतिप्रपत्सूरिवरान् दिगष्टगरिष्ठगन्धमनिभान् सुमाश्च ॥२२॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—ત્યાં છાયાવડે સુંદર એવા એક વડના વૃક્ષ નીચે આસન કર્યું તે સમયે મુહૂર્તવેત્તાઓના સમૂહમાં જેની શ્રેષ્ઠ કીર્તિ છે એવા તે શ્રી સર્વદેવસૂરિએ તે સમયે સર્વોત્તમ મુહૂર્ત જોઈ વાદીઓના વિલાસને નાશ કરવાના કાર્યમાં અતિ સમર્થ પરાક્રમવાળા, આઠ દિશાઓના મદગંધી ગજેન્દ્ર જેવા અને મહાબુદ્ધિમાન્ એવા આઠ સૂરિઓને સ્થાપિત કર્યા છે ॥ ૨૧–૨૨ ॥

ततो गण शिष्यततो वटाख्याख्यातोऽभवत्क्वापि बृहद्गणाह्व ।
तस्मिंश्च गच्छे प्रवरेषु भूरिसूरिष्वतीतेषु बहुश्रुतेषु ॥ २३ ॥
श्रीमान् जगच्चन्द्र इति प्रतीतनामा सुधामाजनि सूरिराज ।
षट्‌त्रिंशदाचार्यगुणा गणेन्द्र त शिश्रियु प्रमभरप्रणुन्ना ॥२४॥ युग्मम् ॥

એવા દેવેંદ્રસૂરિ નામે તે જગચ્ચંદ્ર ગુરૂના તેજસ્વી શિષ્ય થયા હતા ॥ ૨૭ ॥

व्याख्यान्कला यस्य कला विलोक्य श्रीवस्तुपालादिमहेभ्यवर्गाः ।
के घूर्णयन्ति स्म न पूर्णचित्ताः शीर्षाणि हर्षेण च विस्मयेन ॥२८॥

ભાવાર્થ—દેવેંદ્રસૂરિની વ્યાખ્યાન કરવાની મધુર કળા જોઈ શ્રી વસ્તુપાળ વગેરે કયા મોટા સજ્જન ધનાઢયે એ ચિત્તમાં હર્ષ લાવી અને વિસ્મયથી પૂર્ણ થઈ મસ્તકોને ધુણાવ્યા નહતા ? અર્થાત્ તેમની વ્યાખ્યાન કરવાની કળા એવી ઉત્તમ હતી કે, તેથી સર્વે સજ્જનો–શ્રાવકો–તેમને ભાવિકપણે નમતા હતા, અને તેમની પ્રશંસા કરતા હતા ॥ ૨૮ ॥

कर्मस्वरूपप्रथनाद्यनेकमनोरमस्फुरितदृब्धविधानवेधाः ।
मेधाप्रधानो जगता गताहा व्यमानयज्जैनमतं मतं सः ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—કર્મના સ્વરૂપને જણાવનાર [illegible] ગ્રંથોને રચનારા અને બુદ્ધિમાન્ તથા [illegible] એવા તે સૂરિએ [illegible] માન્ય એવા જૈનમતને દીપાવ્યો હતો ॥ ૨૯ ॥

संशुद्धसाधुस्थितिदुर्गमार्गे प्रवर्तयन्नागमसन्नयेन ।
[illegible] ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—મુનિઓની શુદ્ધ મર્યાદામાં [illegible] એવા માર્ગની પ્રરૂપણા કરનાર, નિયમ રીતે વર્તનાર અને ઘણા [illegible] વામાં કલ્પવૃક્ષ રૂપ એવા તે આચાર્ય [illegible] થયા હતા ॥ ૩૦ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] તેમના શિષ્ય કરનાર અને [illegible] વિદ્યાનંદન ને સૂરિ તે દેવેંદ્રસૂરિના શિષ્ય થયા [illegible] ॥ ૩૧ ॥

ભાવાર્થ—તે ધમ[illegible]સૂરિએ [illegible] [illegible] [illegible] સાધુ પુરૂષોના પુરંધર એવા [illegible] રાજાની પાસે મોટા [illegible] શાથી વિહારો કરાવ્યા હતા ॥ ૩ ॥

षट्पूर्वपञ्चाशदनुत्तरेभमर्गामितैश्च [illegible]
षड् [illegible] मूर्तिं [illegible] ३३

ભાવાર્થ—તે સુવર્ણની છપ્પન અનુત્તર ઘડીઓથી એક સુંદર [illegible] પ્રમાણ બનાવી પોતાના કંઠમાં પહેરી મુનિ [illegible] [illegible] [illegible] ચક્રેશ્રી માનતા હતા ॥ ૩૭ ॥

माधुर्यधुर्या च सुधासदृशा यद्देशना श्रावपुटैर्निपीय ।
पृथ्वीधराभिख्यसुमन्त्रिणाऽसौ यात्रायशोभिः रचयन् पवित्रां । ३८ ॥
सुवर्णदुर्वर्णमयीं त्रिलोकीमेवाद्भुतप्रतिकृतीं पताकाम् ।
ददौ सदौचित्यपरः सुतीर्थे शत्रुंजयादावपि चोज्जयन्ते ॥ ३९ युग्मम्

ભાવાર્થ—અમૃત જેવી મધુરતાવાળી તે ધર્મ[illegible]સૂરિની દેશનાને શ્રવણપુટથી પાન કરી ઉત્તમ યોગ્યતાને ધારણ કરનારા પૃથ્વીધરના [illegible] નામના રાજકુમારે તીર્થની પવિત્ર યાત્રા કરતા શ્રી શત્રુંજય અને ઉજ્જયંત (ગિરનાર) માં સુવર્ણ અને [illegible]ની એક અતિ અદ્ભુત પતાકા આપી હતી ॥ ૩૮–૩૯ ॥

श्रीधर्मघोषो गुरुरन्यदाऽयं गुर्व्यां विहारं रचयन् समागात् ।
श्रीउज्जयिन्यामलकाजयिन्यामनल्पसामान्यजनप्रभावः ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—અસામાન્ય અને ઘણા પ્રભાવવાળા તે શ્રી ધર્મઘોષસૂરિ ગુરૂ એક વખતે વિશાળ પૃથ્વીમાં વિહાર કરતા કરતા અલકાપુરીને જીતનારી એવી ઉજ્જયિની નગરીમાં આવ્યા ॥ ૪૦ ॥

गुरूपार्श्वे लोकातिप्रसृतामनिप्रभूतां पुरि [illegible] कश्चित् ।
योगी विपश्चित् कुपितः समागात् गुरुगम[illegible] ४१

ભાવાર્થ—આકાશના આભૂષણ બરાબર એવો ચંદ્ર, ચંદ્રમૌલિ શંકરના મુગટને અલંકૃત કરતો હવો, અને શ્રી નેમતિલક ગુરુએ તો પાપ રહિત એવા સુમનસ્ (દેવતાઓ અને વિદ્વાનો) ના [illegible] ને નિવાસવાળું કર્યું હતું ॥ ૫૩ ॥

દી[illegible]દયા સદ્દયા હૃદયાન્દ્રાન-
[illegible]દયા [illegible] મુ[illegible]નુ[illegible] ।
[illegible]નિ[illegible]સ્ય મુનીશ્વરસ્ય
[illegible] ન કેઽપિ તુ [illegible] ॥ ૫૪ ॥

ભાવાર્થ—જેઓના હૃદયમાં ઉત્તમ વિચારનો [illegible] થયેલો અને જેઓ [illegible] દયાને ધરી રહ્યા છે એવા ઘણા મહાન વિદ્વાનો આ [illegible] થઈ ગયા છે પણ દીનતાની ઉત્કર્ષ [illegible] મુનીશ્વર શ્રી નેમતિલક ગુરુની બરોબરી કરી શકે એવા તો કોઈ થયા નથી ॥ ૫૪ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥

ભાવાર્થ—[illegible] ॥ ૫૫ ॥

[illegible]

गुरौ यस्मिन् स्मेरद्युतिदिनकरे सद्मरमा
रसद्दामासाधिमद्भुतमहिमात पतितराम् ।
स्पृशन्नाता दृष्ट्वा जिनमतभुवा मूर्ध्नि निहित
धान्यानि प्राक्प्रमुखसौ तदुत्सवप्रभाम् ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—જાજ્વલ્યમાન કાન્તિથી સૂર્ય જેવા તે જયાનંદ ગુરૂએ જ્યારે સંયમલક્ષ્મી રૂપી સ્ત્રીના પાણિગ્રહણનો મહોત્સવ કરવા માંડ્યો તે વખતે તેના લઘુ બંધુના માથા ઉપર જિનમતની અધિષ્ટાની દેવીને ઉપજાક મારી—એટલે તેણે સંયમલક્ષ્મીનું પાણિગ્રહણ કરવા માં સંમતિ આપી હતી. ॥ ૫૬ ॥

सुधर्मजम्बूप्रभृतिप्रभून् धीधनान् गुरून् ।
महोन्नतान् निजगुणप्रसरत्कीर्तिवितानान् ।
इन्दोर्मानात् स्मारयन् नयति यतिराट् यः स्मृतिपथम्
गुरुधर्माद्रिर्गिरिशगिरिगुरोरिह शुभे ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—તે જયાનંદ ગુરૂ ચંદ્રના જેવા પ્રકાશિત અને કૈલાસ પર્વતના જેવા ઉજ્જ્વલ પોતાના ઉત્તમ ગુણોથી નિત્ય ઉદય, વિજય અને સત્કીર્તિથી યુક્ત બુદ્ધિરૂપી ધનથી મોટા, અને મહાન્ ઉન્નતિ વાળા શ્રી સુધર્માસ્વામી જંબુસ્વામી વગેરે પરોક્ષ રહેલા મુનિઓનું સ્મરણ કરાવતા હતા * ॥ ૫૭ ॥

सरथ दर्पे स्मरसुभटो स समरे
ऽप्यधि क्रोधो योधो निहतिमदमात्सर्यसहितः ।
जयानन्दश्रीमद्गुरुभिरपरेऽप्यान्तरिपवो
ऽन्तरस्तास्तेऽप्यपारे हतगवा विदधिरे ॥ ५८ ॥

ભાવાર્થ—તે શ્રી જયાનંદ ગુરૂએ ઉછળતા ભુજ પરાક્રમવાળો ગર્વિષ્ટ કામદેવ, તિરસ્કાર મદ તથા માત્સર્ય સહિત ક્રોધ રૂપી યોદ્ધા

* અર્થાત્ જયાનંદસૂરિમાં શ્રી સુધર્માસ્વામી જંબૂસ્વામી વગેરે મુનિઓના બધા ગુણો દેખાતા હતા.

અને તે શિવાય બીજા અન્તરંગ શત્રુઓને પણ તત્કાળ ગર્વ રહિત કરી દીધા હતા ॥ ૫૮ ॥

ये धामस्फुरणैः स्वैर्विनिर्जितप्रावृड्घना श्रीघना
श्रीमद्गौतमसंनिभा हृदि निभाद्युक्ताश्च युक्ता गुणैः ।
विश्वं कीर्तिजलैः समुज्ज्वलतरैः प्रक्षालयंतः स्फुर-
न्मूर्तिस्फूर्तिसुरा राजंति सुकृतश्रीराज्यराज्यं क्षितौ ॥५९॥

ભાવાર્થ—પોતાના શબ્દથી વર્ષાકાળના મેઘને જીતનાર, લક્ષ્મીથી વ્યાપ્ત, હૃદયમાં કપટ રહિત ગુણોથી યુક્ત શ્રી ગૌતમ સ્વામી જેવા અને સ્ફુરાયમાન મૂર્તિવાળાને શ્રીમાન્ જયાનંદ ગુરૂ પોતાની કીર્તિ રૂપી ઉજ્વલ જલથી બધા વિશ્વને પ્રક્ષાલન કરતા આ પૃથ્વી ઉપર પુણ્ય લક્ષ્મીથી વિશાળ એવું મહાન્ રાજ્ય કરે છે ॥ ૫૯ ॥

[illegible] नाम तृतीयः सर्गः ॥ ३ ॥

॥ इति तृतीयः सर्गः ॥

॥ चतुर्थः सर्गः ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥१॥

[illegible]

ચરણથી વિશાળ પૃથ્વીને પવિત્ર કરતા કરતા તે પ્રહ્લાદન નગરમા આવી ચડ્યા ॥ ૧ ॥

निशम्य गुर्वागमनं मनो वहन् मोदस्वरूपप्रकरैः प्रहर्षितम् ।
पूरौकसो मंत्रिमुख्याः सज्जनाः सज्जनमंत्रिगणमुखाः ॥ २ ॥
जगाम सामस्त्यतुरैः प्रताडयन् रथांगैः निस्वानमयीं रथस्वनैः ।
धीधीश्वरीभि कदलीमयीं छत्रच्छदैः पथि चंद्रमयामिवामित ॥३॥
युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—ને જ્યારે ગુરૂનુ આગમન સાભળી સજ્જન મંત્રી આદિ સર્વ નગરજન, ચંદ્રના જેવા ગુણવાળા અને હર્ષના ઉત્કર્ષથી યુક્ત એવું હૃદય વહન કરતા ગુરૂની સન્મુખ ચાલી નીકળ્યા. અશ્વોની ખરીઓથી પૃથ્વીને તાડન કરતા તે નગરજન રથના શબ્દોથી જાણે પૃથ્વીને નિશાનમય કરતા હોય, છડીઓથી જાણે કદલીવનમય કરતા હોય અને છત્રોથી જાણે પૃથ્વી ચંદ્રમય કરતા હોય તેમ તે દેખાતા હતા ॥ ૨-૩ ॥

प्रणम्य सम्यग्विधिनाधिपानतं गुरूत्तमं श्रीगुणनन्दनं गुणैः ।
सघ स प्राणं सुकृतस्य सुप्रभा प्रवेशयामास महैर्महोत्सवैः ॥४॥

ભાવાર્થ—ગુણોથી શ્રીગુણ પ્રધાન રૂપ અને માનગીરિ પીડાને નાશ કરનારા તે ઉત્તમ ગુરૂને સમ્યક્ વિધિથી પ્રણામ કરી [illegible] સંઘ સુકૃતની ૧શાળા રૂપ તે ગુરૂને ઘણા પ્રકારના મહોત્સવથી નગરમા પ્રવેશ કરાવ્યો ॥ ૪ ॥

अथान्यदा दानगुणेन विश्रुतः [illegible] ।
[illegible] स सज्जन श्रीगुरुपादमाययौ ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—ને પછી એક સમયે દાન ગુણથી પ્રખ્યાત એવો વાણિ મ

૧ પ્રખ્યાત [illegible] શુકૃતો ત્યાં હતા

શ્રદ્ધા કરવા યોગ્ય કરવત ો સ ન મ ી ર્ા મ ન ર મ
સાંભળવાની ઇચ્છાથી પ ાતાના પુત્ર નામ મ ની ાય ુ ની
આ યો ॥ ૫ ॥

निरीक्ष्य धर्माभिमुख मुग्ध नुम म ्यना ाट गा मत्रमत्र ।
सुधासदृश्या धर्म नदेशना गुरु्यकार्येत्यमयना ि ॥ ६ ॥

ભાવ ર્થ—ર્ગુરુમાતમ ન મુખવ ગા અને મધાન ૃદ્ધ્રે ન ગુરુ
૩૫ તે ગુણવાન સજ્જન મ રીન ધમ ગ્રવ ગમ ન ર યેરોા એ
ગુરૂ જ્ય ન દ સૂરિએ ૃપના મમૂ ને નાશ કરનારી અમૃત વતન
ધમદેશના નીચે પ્રમાણે આપવા માંડી. ॥ ૬ ॥

निर्दशनैर्दशभि सुदुर्लभ जन्म न यदर्नि ननुलता ननन् ।
तथापि सत्कुलमुत्तानिबुद्धिदृढ् गुर्वादिक चा रतिदुर्लभ नरन् ॥

ભાવાર્થ—દશ દૃષ્ટાન્તોથી ર જીવોને નથન મનુષ્ય જન્મ પવે
દુલભ છે, અને તેના પણ ચાઉ ે ત્ર તથા સારી જાતિની શુદ્ધિ
ધારણ કરનાર ગુરુઆદિક એ બન્ને પ્રાપ્ત થવું એનો ભ યત દુલભ
છે[1] ॥ ૭ ॥

तत्राप्य तु प्राप्यपि प्रमाम्भुजन मागप नुन स्तानि नो ।
स लम्यमथ्यायितः प्रयत्नयन्यदा महामिन्तर्णि तुम नन्दि ॥ ८ ॥

ભ વાર્થ—તેવા ન ર નનુષ્યજન્મને ત ગીને પણ જે પ
પી ર ગ્ ર્મા ને ધ ા મુ તને વિન ્ત નો નથી તે તેજમથી
સૂર્ય જવા ચિંતામણિ નામ થ ી ર્ા પણ તેને પ છો સમુદ્રના જળ
માં પાડી નાખ છે એટલે કેવુ પશ્ચર ॥ ૮ ॥

---

1 ભયત રગમ મનુ ર ન ગમ ન પ ી ગમ ત્ર વિ
એ કુળ મણુ વન છે

रिपु प्रमाद पितृघातनायतो दिवं प्रमादश्च भवत् हलाहलम् ।
भनिष्टमुग्दष्टमरिष्टमत्र नो प्रमादतुल्य दरियर्ति विष्टपे ॥ ९ ॥

ભ વાથ—પ્રમાદ એ પિતાને ઘાત કરવા ઉદ્યત થએલો શત્રુ છે, પ્રમાદ એ હલાહલ વિષ છે આ જગતમા પ્રમાદના જેવુ બીજુ અનિષ્ટ અને ઉ ... ૧અરિષ્ટ કાઇ નથી ॥ ૯ ॥

प्रमादनाड्ड स्फुरदुद्यमायुधे हतो निराहृ च महात्मना रणे ।
धाधमकमद्रुमखण्डनाक्षमो परश्वध धर्ममसौ च नयते ॥ १० ॥

ભાવાથ—કુશળ પુરૂષ ઉદ્યમ રૂપ સ્ફુરિત આયુધોથી રણને વિષે ઉગ્ર એવા પ્રમાદ રૂપી શત્રુને નિરાકરણ કરી અધમ કર્મ રૂપી વૃક્ષોને ખંડન કરનાર ધર્મ રૂપી કુહાડાને રેહે છે ॥ ૧૦ ॥

धर्मोऽस्त्यसौ बन्धुरबन्धुरानुरा पिता च माता च भवे भवद्यम् ।
चिन्तामणि रङ्गकुलिरयात्तम कल्पद्रुम कल्पितवस्तुदान ॥११॥

ભાવ ર્થ—ધર્મ બંધુ રહિત પુરૂષોનો બંધુ છે સંસારમા માતા અને પિતા સમાન છે, એજ ચિંતામણિ છે અને કલ્પિત વસ્તુના દાન આપવાથી તે ઉત્તમ કલ્પવૃક્ષ રૂપ છે ॥ ૧૧ ॥

सुधाप्रवाहसुधुरन्धरैरन्भागसौ यशोऽस्यजशोभिताहता ॥
प्ररूपिता रूपवता दातरक्षिण गुणाभावपुरा समामुना ॥ १२ ॥

ભાવાથ--સુધા રૂપ યશને ધારણ કરનારા અંતર શત્રુઓને હણનારા ગુણોના સમૂહને પોષણ કરનારા અને અંધકારને ટાળનારા શ્રી અર્હત પ્રભુએ તે ધર્મને શ્રાવક ધર્મ અને સાધુધર્મ એવા બે ભેદથી પ્રરૂપણ કરેલો છે ॥ ૧૨ ॥

श्रीरासवा धम उपासकाभिना मुनिप्रदानप्रतिनू प्रमाद् भवत् ॥
यतस्तु धम शिवदामसताँ मनस्तृना नृगमिहैव यच्छति ॥१३॥

૧ આ -આ..-ખરાન

ભાવાર્થ—ઉપાસક શ્રાવક લોકોનો ઉપાસક ધર્મ અનુક્રમે મુક્તિ આપવામાં સમાન થાય છે, પરંતુ સાધુઓનો ધર્મ તો આ લોકમાં વ્રતધારીઓને અવશ્ય મુક્તિસુખની પરંપરા આપે છે ॥ ૧૩ ॥

श्रेयस्करा मा किल पारमेश्वरी मरुद्रुम दीक्षा सुरधेनुरीव वै ।
विपर्ति चित्तामितकामितानि ना प्रयच्छति शाश्वतसंपदोऽपि वा ॥

ભાવાર્થ—આ સંસારના કલ્યાણકારી [1]પારમેશ્વરી દીક્ષા કલ્પવૃક્ષની જેમ મનની અપરિમિત કામનાઓને અને તે મોક્ષ સંપત્તિને આપે છે ॥ ૧૪ ॥

स्वर्धेनुवत् चित्रकपुष्पवल्लिवत्सा भाग्यहीनैः पुरुषैः न चाप्यते ।
तद् मा त्रिलोकीविदिते जिनोदिते श्रामण्यमुग्रं प्रयतस्व साम्प्रतम् ॥

ભાવાર્થ—તે ભાગવતી દીક્ષા કામધેનુ અને ચિત્રવેલીની જેમ ભાગ્ય રહિત પુરુષોથી મેળવી શકાતી નથી તેથી હે ભવ્ય ત્રણ લોકમાં પ્રખ્યાત એવા તે પરમેશ્વર ભાષિત [2]જૈન ધર્મ મેળવવા માટે પ્રયત્ન કર ॥ ૧૫ ॥

निशम्य सम्यक् सुगिरो गुरूक्तिता अपूरि वैराग्यरसेन मानसम् ।
कुमारसोमस्य रयात् यद् कुमार [illegible] मनाक् प्रबोधमाप ॥

ભાવાર્થ—આ સ્નાતક ગુરુની ઉત્તમ [illegible] વાણી સાંભળી કુમારનું હૃદય તત્ત્વ વૈરાગ્યરસથી પૂર્ણ થયું [illegible] તેથી તુરત [illegible] બોધ પામ્યા ॥ ૧૬ ॥

श्रीमान् जयानन्दमुनीश्वरः स्फुरद्विवेकवरा दृष्टिमवाप्तवान् मुदा
वपुःश्रिया निर्जितनागविग्रहं सोम कुमारं पारमुक्तविग्रहं ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન્ જયાનંદ મુનીશ્વરે હર્ષથી [illegible] કામ

1 પરમેશ્વર [illegible]

2 આર્હત અને [illegible]

[illegible] ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] દીર્ઘ [illegible] છે અને [illegible] દીર્ઘનાના [illegible] ॥ ૨૨ ॥

[illegible] ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—તેના [illegible] સરખી એવી [illegible] પોષણ [illegible] અને [illegible] આપનારી છે [1] ॥ ૨૩ ॥

[illegible] ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—તેના હાથમાં [illegible] પ્રકાશ કરે છે [illegible] ચિન્હ છે, અને [illegible] જગતના [illegible] પવિત્ર ચિન્હ છે ॥ ૨૪ ॥

चक्र [illegible] वज्र [illegible] ।
पीनं च [illegible] ॥२५॥

ભાવાર્થ—શત્રુઓના સમૂહને વિનાશ [illegible] પરાક્રમને સૂચવનાર ચક્રનું [illegible] છે આ ઐશ્વર્ય લક્ષ્મી [illegible] કરનાર વજ્રરેખા

---

૧ અર્થાત્ [illegible]

૨ અર્થાત્ [illegible] રેખાઓ [illegible] કરે છે તથા [illegible]

ભાવાર્થ—બુદ્ધિથી સોમ એવા ગુરૂએ ગુણોથી અર્જુન એવ
સજ્જન મંત્રીને કહ્યુ કે, પ્રાણીઓને મહોદય આપનારો આ કુમ
મને આપો, કારણ કે, તે મુનિપદની યોગ્યતાને પ્રાપ્ત થાય તેવો છે

कुलं हि तद् भाग्यरमाभिरामभाग् जातिश्च सा स्याद्विमला प्रतीहर
एकोऽपि यत्र प्रवरोत्तमो गृही गृह्णाति दीक्षां भवतापहारिणी

ભાવાર્થ—જેમા એક પણ ગૃહસ્થ શમના વડે ઉત્તમ થઈ પાપ
ણનો નાશ કરનારી દીક્ષા ગ્રહણ કરે, તે કુળ ભાગ્યલક્ષ્મીથી ભર
થાય છે અને તે જ્ઞાતિ નિર્મળ અને પ્રકાશિત થાય છે ॥ ૩૦ ॥

श्रीसज्जन प्राह स साहसं स्फुरन् मन्त्री भवद्भिः प्रतिपादितं प्रभो
आपृच्छय भार्यां च विमृश्य चेतसा तत् कारिष्ये भवदाहितं हितम्

ભાવાર્થ—સજ્જન મંત્રીએ હિંમત લાવી કહ્યુ કે, હે સ્વામી! ત
પ્રતિપાદન કર્યું તે સારૂ છે, પણ મારી સ્ત્રીને પુછી મનમા વિચાર કરી
પછી હુ તમારૂ ઈચ્છેલુ હિત કરીશ ॥ ૩૧ ॥

उदीर्य वर्योक्तिमिमां रमाञ्चितस्ततः समागात्स्वगृहं महेभ्यराट्।
समं च तेन स्वसुतेन निर्मम समाजनं सद्रसरम्यभोजनं ॥ ३२

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે ઉત્તમ વચન કહીને સુશોભિત સજ્જન શે
પોતાને ઘેર આવ્યો, અને પોતાના પુત્રની સાથે રસવાળુ સ્વાદિ
ભોજન જમ્યો ॥ ૩૨ ॥

सोमस्ततः स जनकं समातृकं प्रोवाच चञ्चद्विनयं नयं वदन्।
दीक्षामहं मुक्तिपदप्रदायिनीं गृह्णामि चेद् वोऽनुमतिं सतिः स्फुरेत्

ભાવાર્થ—ભોજન થઈ રહ્યા પછી તેજસ્વી વિનય અને નીતિને
કથન કરતા એવા સોમકુમારે પોતાના માતા પિતાને કહ્યુ કે, જો તમ
સંમતિ હોય તો હું મુક્તિપદને આપનારી દીક્ષા ગ્રહણ કરૂં ॥ ૩૩

भायुर्वपुर्यौवनरूपदारादिकं न वस्तु किंचित् किल नित्यमीक्ष्यते।
तन्नित्यताख्याऽऽश्रयमोक्षसौख्यदाऽहमेव पद्यप्रणीय उत्तमे

ભાવાર્થ--હે અપ બુદ્ધિવાળા પુત્ર ! જે પુરૂષ ખડ્ગની ધાર ઉપર જે દુસ્તર સમુદ્રને તરી જાય, જે આકાશ સુધી ઉંચા એવા ન ઉપર બે પગે ચડીને જે ... નમની પુતળીના નેત્ર , અને જે અગ્નિની જ્વાળાઓને પી જાય, તે પુરૂષ સંયમ કરવાને યોગ્ય છે-કરવા નું ... ઠે ॥ ૩૯ ॥

परोत्सोमसुत श्रितम्मिन संदेयमाग किमु दुष्कर मस्तु।
गिनामेव भयात्तचेतसा भव नहत्का... विमदाय। ॥४०॥

ભાવાર્થ--સોમકુમારે ... હૃદયના ... પૂર્ણ મનાવિ પુરૂષને શું દુષ્કર છે ? મનમા ભય રાખનારા નપુંસક પુરૂષો ...ત્ કાર્ય કરવામા વિચાર કરવાની બુદ્ધિ હોય છે ॥ ૪૦ ॥

मिदर्भुवि मेरुपर्वतस्ताव... तुग सुरकोटिम तुर ।
र श्रामकराकर स्तुल्यनौ च ताराति... दुस्तरत्वभूर् ॥४१॥
घृजद्भिर्विषम महत्तम यावन धारे स्थित महोद्यम ।
तराय सुव्रत युवामह दीक्षा ग्रही येऽभिगृह्णतीय्वर ॥४२॥
॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ--અતિશય મોટા અને વિરામ એવા કાયને ઉપન્ન કરનારા રૂપો જ્યા સુધી મહાન્ ઉ... ... ત્યા સુધીજ નમેરૂના . સુશોભિત અને ... દેવતાઓના પ્ર...શમાન એવો મેરૂ પર્વત છે અને ત્યા સુધીજ મે... ...ની ખાણ રૂપ ભયંકર સમુદ્ર ...પણાને ધારણ કરી રહ્યા છે ॥ ૪૧-૪૨ ॥

---

૧ ... ... હતો ૨ ... ... કરવાના ... ... ૩ ... ... કરવો ... મેરૂગિરિ ... ...

डुंगरोथी धने डालने शणगार्या ॥ ४७ ॥

हाराङ्कारि [illegible]मामाद्दै [illegible]िरोरस्त[illegible] उज्ज्वलद्युति [illegible]
[illegible]प्रवाहवद्[illegible] [illegible]मिराममुलामुलि ॥ ४[illegible]

अ[illegible]—शोभाथी मने हृ[illegible] जेवा हार तथा अधकारे[illegible]
[illegible] लाग्युं, अने तथी आप शरीरमा उत्पन्न [illegible]
री रही सुंदर [illegible] बाहु दीपवा लाग्या अने [illegible]
[illegible]थी सुंदर आ[illegible] शोभायमान थई ॥ ४८ ॥

[illegible] प्रत्युप्तविभूषित ।
[illegible] अगम [illegible]

अ[illegible]—[illegible] शरीरना [illegible]मा गुणने प्राप्त थये[illegible]
[illegible]

[illegible]

उत्पाद पयादिलसद्यात् दयान् स सज्जनादिरामजनागज ।
पौवर्णनाग्र विपुला समागमन् चैतान्यरौ परिपूरितादाव ॥५४॥

ભાવાર્થ—જેનુ સુખકારી ધ્વજ છે અને જે પ્રતિધ્વનિથી પવનો ને વિદારણ કરે તેવા ઉગ્ર ભેરી વગેરે વાજીંત્રોના શબ્દોથી આકાશ ગાજી રહ્યું ચંદ્ર જેવા મુખવાળી કુલીન અંગનાઓ ધવળમંગળ ગાવા લાગી સુશોભિત મુખવાળા ભાટ ચારણોના વૃંદ જયમંગળના શબ્દો ઉચ્ચારી રહ્યા, ભોગ કરીઓના સમૂહે માન્ય કરેલા રસિક મ ય કા પોના પાઠ ચ ની રહ્યા ઉત્તમ વ્યાપારીઓ મુખ સંપત્તિના કારણે ઘણા દાન આપવા લાગ્યા, પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે આવેલા ઈનામોથી સંતુષ્ટ થયેલી વારાંગનાઓના ટોળા નૃત્ય કરવા લાગ્યા આ સમયે સજ્જનોને આનંદ આપનાર સજ્જન ઘેગેનો કુમાર વેગર ગા ઉપરથી ઉતરી વૈરાગ્ય રંગવડે હૃદયમા પૂર્ણ થતો એક વિ ... ા પધાર્યા. ૫૧-૫૨-૫૩-૫૪

...गमस्त्न यदात्रलह्न् ...विरूपधिग्र...द नरिहगा ।
...त्र सद्यो म... तिनाप्रना मरादि न नयमन...यतृजिनम् ।।५५॥

ભાવાર્થ—ત્યાગ કરીને ત્યાગ કરવાનુ કૃત્ય આદરતા અને ગોટી ગારવન ભરેલી વાણી કહેતા તે કુમાર ગુરૂને નમસ્કાર કરી, તે ગુરુ ગુરૂને કહ્યુ કે મમતા રહિત થયું નમ્ર થઈને મને મંત્રમનુ ઉચ્ચારણ આપો ।। ૫૫ ।।

...चधुरा धधुरासि त्रिगौ रितागनो मरम्य प्रनवत्य पारप्रताम्।
...गालाता रे ...रद्रा उनोसम...उमर सिद्ध च पवित्रगौरवम् ॥

ભાવાર્થ—હે સ્વામી ! પૃથ્વીમાં ... ઉત્પત્તિસ્થાન ... આ સંસારની ઉત્પત્તિને નાશ કરનાર એવા જૈન ઉત્તમ ... સર્વ ... ઓમાં ઉત્તમ એવા ... પિત ... અને

૧ આરંભ સમારંભની ક્રિયાનો ત્યાગ છે

તમેજ પવિત્ર પરાક્રમ પરતાર [illegible] ॥ ૫ ॥

[illegible] मा [illegible] ।
[illegible] ॥

ભાવાર્થ—[illegible]
[illegible] ગુણ અ પર [illegible]
(સુખડ?) એવા [illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥

ભાવાર્થ—આ નમાહો તેહો [illegible] નમાડી [illegible]
ગુરૂએ [illegible] પદ્ધતિની [illegible]
[illegible] ॥ ૫૮ ॥

[illegible] ।
सम [illegible] ॥ ५९

ભાવાર્થ—[illegible]
દેવના જેવી કાન્તિ [illegible]
સાથે [illegible]

[illegible] नाम [illegible]
[illegible] ।
[illegible] तस्य
[illegible] ॥ ६० ॥

---

૧ [illegible]
[illegible]
૨ [illegible]

ભ વ ય—દીધરે સોમ નામ ॥ પુરૂષોમા એક દીધ ગુણોથી [illegible] જેને દેવતાઓ નમે છે એવાને સુ ધીનુ કલ્યાણ-લક્ષ્મીઓનુ [illegible] રૂપ કરી સોમદર પુનિ તેનુ નામ આપ્યુ ॥ ૬૦ ॥

[illegible] ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ —પછી કુળમા અંકુરરૂપ અને વિ દિત એવો સવ મ [illegible] અપરિમિત મહોત્સવનુ ૯ [illegible] ગુરૂને અને તુરત દીક્ષા લીધેલા [illegible] હર્ષોત્કપના રોમાચને ધારણ કરતો પોત [illegible] પર આ વ્યો ॥ ૬૧ ॥

धामरागरि सुवतो मुनिरोहिता [illegible]
[illegible] मुना ।
[illegible] गृहिण्या
[illegible] ॥ ६२ ॥

[illegible] સજ્જનમાં પોતા [illegible] નીથી મુ [illegible] અગને [illegible] પત્નીની સાથે ઘર [illegible]

[illegible] ॥६३॥

[illegible] વાલી [illegible] ઘી [illegible] કરતા [illegible]

૫૬

તમેજ પવિત્ર પરાક્રમ ધરનાર મિત્ર છે ॥ ૫૯ ॥

कुन्दस्य मा तत्कगामहोन्मै चिरवर्मिन्दुररविंग्रनरसा ।
घनातरायाः इह सन्ति यद्विमौ थीधमन्ये क्लनामराक्त ॥

ભાવાર્થ—ચંદ્રના જેવી ઉજ્વલ નતીર્તિવાળા અને કરૂણાના
ગ રૂપ એવા હે ગુરૂ! હે વિત્ર મ ન નારી સુખ આપવામાં
(સુખકર) એવા ધમના કાર્યમા ઘણા અન્તરાયો આવે છે[1] ॥ ૫

इतीरिते तेन नमन मौलिना श्रीमान् गरमंडितनन्दिपद्धती ।
आदाचपस्या पितृनिमितामिताह्लनन्गरीरस्तरविस्वरोच्छितम्

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે તેણે મસ્તકને નમાવી કહ્યુ એટલે શ્રી
ગુરૂએ નંદિ પદ્ધતિની રચના કરી પિતાએ કરેલ ઘણા મો
ત્સવોના વિસ્તારથી ઉન્નત એવી તપસ્યા (દીક્ષા) આપી ॥ ૫

अद्राश्वराग्न्यवुधिचन्द्रसमिते १३७ मुने प्रमान्प्रकरेण वत्सर
सन भगिन्या गिरिदेवताभुता सामत दाक्षा जग्हइ महानह

ભાવાર્થ—સંવત્ ૧૪૭૭ના વર્ષે ઉત્તમ એવા વરસમાં
દેવના જેવી કાંતિવાળા સમકુમાર મોટા ઉત્સવથી પોતાની બહે
સાથે દીક્ષા ગ્રહણ કરી. ॥ ૫ ॥

धामामसुन्दरमुनिस्मिरनि राम धाम
श्रय श्रिया निकरति स्म यनाभ्वराऽसो ।
मामाभिधानपुरप्रवरम्य तस्य
दा य ै प्रसूनरस्य नरामरस्य ॥ ६० ॥

૧ ભાવ અયાનિ ય નારિ એ પ્રમાણે નમો
કામમા ધણા વિન આવે મ મારૂ ૨૫ છે
૨ નંદરદનની ઘાપના એમ નામ માં છે.

૬૯

ભાવાર્થ—શ્રીપતિ તેમના મહા પુરૂષોમાં શ્રેષ્ઠ દીવ્ય ગુણોથી [illegible] નવોઢે એવાતે પુત્રીનું કલ્યાણ-લક્ષ્મીઓનું [illegible] રૂપ ઢોકી [illegible] જિનેંદ્રનું નામ આપ્યું ॥ ૬૦ ॥

[illegible] [illegible] कृपया
[illegible] [illegible]सापुन ।
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] स जगाम धाम ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ—પછી તુરત [illegible] અને વિલીન એવો સર્વ [illegible] અપરિમિત [illegible] કરી ગુરૂને અને ગુરૂ દીક્ષા લીધેલા [illegible] વંદના કરી [illegible] પૂર્વે [illegible] રોમાંચને પ્રગટ કરતો પોતાને ઘેર [illegible] ॥ ૬૧ ॥

[illegible] शुक्लो वृजितोऽहि[illegible]
स [illegible] प्रतिशय मुदा ।
[illegible] [illegible] गृहिण्या
[illegible] स [illegible]धिगात ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—રાજન [illegible] પાપ રહિત એવો રાજા [illegible] પોતા[illegible] પરિરૂપ પુત્રને ભરતખંડે પ્રણામ કરી હર્ષથી સુશોભિત [illegible] ગ્રહણ કરતો અને [illegible] વશ થતો પોતાની પત્નીની સાથે ઘેર [illegible] ॥ ૬૨ ॥

[illegible] [illegible] गुणिना [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible]रहितात्म सोहरतो [illegible]
[illegible] विहिताहार्य [illegible] ॥६३॥

ભાવાર્થ—[illegible] રહિત સ્ફુરાયમાન વાણીના [illegible] પૃથ્વી ઉપરના [illegible] રૂપ [illegible] વેગથી સંહાર કરતા અને

નિર્દોષ આચાર કરતા ને શ્રી જયાનંદ [illegible] તે [illegible] મુનિને સાથે લઈ ત્યાંથી બીજે વિહાર કર્યો ॥ ૭૩ ॥

इतिश्री[illegible]युगप्रधानावतार[illegible] [illegible] सुरदरपूज्यश्रीसोमसुन्दरसूरिनिर्माण[illegible] सोम[illegible] काव्ये श्रीगुरु[illegible] नाम चतुर्थः सर्गः ॥ ४ ॥

॥ पञ्चमः सर्गः ॥

स्वर्गे यथा[illegible]
[illegible] ।
श्रीदेवसुन्दरगुरु[illegible]
[illegible] ॥ १

ભાવાર્થ—[illegible] નામ[illegible] સૂરિના [illegible] શ્રી [illegible] શ્રી દેવસુંદર નામે સૂરિ [illegible] ॥ ૧ ॥

श्रीदेवसुन्दरगुरु[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥

ભાવાર્થ—શ્રી દેવસુંદર [illegible] દેવસ્થાન [illegible] સહીત

---

૧ [illegible]
[illegible]

છે એવા, સુધર્મોપદેશરૂપી ગુણ અને તેજથી અતુલ એવા તે સૂરિ ઇન્દ્રની સર્વ કળાને પ્રાપ્ત થયા હતા[1] ॥ ૫ ॥

सेवा गुणौघसज्जुषा हृदये दयेन्दे
प्रज्ञाप्रकर्षविजितामरसूरितेजा ।
श्रीसोमसुन्दरमुनि प्रवरोऽध्युवास
स्वच्छेऽमसीव विमले सदनं शशाङ्क ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—ગુણ સમૂહને સેવન કરનારા તે દેવસુંદર સૂરિના કૃપા પૂર્ણ હૃદયમા પૂર્ણચન્દ્ર જેમ સ્વચ્છ જળમા વાસ કરે તેમ બુદ્ધિના ઉત્કર્ષથી બૃહસ્પતિના તેજને પરાભવ કરનાર શ્રી સોમસુંદરસૂરિએ વાસ કર્યો હતો[2] ॥ ૬ ॥

तैज्ञाननीरभरपूरितसागरश्री
श्रीज्ञानसागरगुणाकरसूरिपार्श्वे ।
नि शेषदुर्गमविशारदराधसाथ
सद्ग्रथमाणनकुले सुरता रम्ये ॥ ७ ॥
श्रीमत्तपागगनसोमणिभिर्विमुक्तो
मुक्ताकलप्रतिमया विमया च युक्त ।
श्रीसोमसुन्दरमुनिमुनिराजिराज
राजयशाभगविभासिनाविश्वविश्व ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી તપાગચ્છમા સૂર્ય સમાન એવા શ્રી દેવસુંદર સૂ

૧ એક દ પક્ષ અને ફરે પલ બ અન થાન છ ૬ ના હાથમા વજ્ર છે અને સૂરિના હાથમા વ ળી રખા છે પ જન નામના ? ને માર્યો હતો સૂરિએ કામદેવને દન તોડ્યો હતો ઈ [illegible] ૫ પીક વિબુધ દેતા સર છે અન તેનુ પ. પીક વિજાતો મરે છે ઇ ગુરુના નામની સજ્ઞા થી યુક્ત છે આ સૂરિ સુધર્મની યુક્ત છે

૨ અનન્ત નામનુ સૂ [illegible] ને નિ [illegible] દેવસુંદર સૂરિના [illegible] રમ્યો [illegible] હતા

રિએ મુક્તાફળ જેવી ઉજ્વળ બુદ્ધિ અને કાંતિથી યુક્ત તથા મુનિરાજની શ્રેણીમાં શોભાયમાન એવા યશના ભારથી સમગ્ર વિશ્વને સુશોભિત કરતા એવા તે શ્રી સોમસુંદર મુનિને સર્વ મુશ્કેલી ભરેલા ઉત્તમ અર્થવાળા સારા ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરવાને માટે સુકૃતથી પ્રાપ્ત થાય તેવા, ગુણોથી ઉજ્વળ અને જ્ઞાન રૂપ જળથી પૂર્ણ એવા સાગરની શોભાવાળા શ્રી જ્ઞાનસાગર નામના સૂરી પાસે મોકલ્યા [1] ૭–૮

तेनातिनिस्तुषधिया सुधिया दशादि
वैकालिकप्रभृतिशास्त्रपरंपरा सा।
स्तो[illegible] दिवसैर्विधिपूर्वमेहा
रहोविनाशनचतुरैनपूर्वसारा ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ—અતિ શુદ્ધ બુદ્ધિવાળા તે સોમસુંદર મુનિએ પાપના [illegible] નાશ કરનારા [illegible] સાર રૂપ એવા દશ વૈકાલિક વગેરે શાસ્ત્રની પરંપરા [illegible] દિવસોમાં વિધિપૂર્વક ભણી લીધી ॥ ૯ ॥

सम्यग्विशुद्धविहितपदमहाप्रताना
संस्थापनामनघसंघजनात् सदौघाम् ।
श्रीमान् तपागणधरः सुदिन [illegible]
सुतस्य दाम्ययनामो रचयांचकार ॥ १० ॥

ભાવાર્થ—સૂર્યના જેવી [illegible] તે તપાગચ્છ [illegible] ગુણ [illegible] સમ્યક્ [illegible] સંઘજન [illegible] સંસ્થાપન [illegible] ॥ ૧૦ ॥

[1] [illegible]

शब्दादिसाधनविचक्षणलक्षणाब्धि
साहित्यसत्सरससागरमग्नचित्त ।
छन्दस्समद्धधिषणो निखिलागमार्थ
साधुस्वरागममोदि ... ॥ ११ ॥

तर्के ... ...
... ।
... ...
... सविशेषमतो बभार ॥ १२ ॥ युग्मम्

ભાવાર્થ—શ્રી સોમસુંદર મુનિ શબ્દાદિકને સિદ્ધ કરનાર વ્યાકરણમાં નિપુણ થયા, સાહિત્ય શાસ્ત્રના અમૃત સાગરમાં તેમનું ચિત્ત મગ્ન થયું, છંદ શાસ્ત્રમાં તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળા થયા, સર્વ આગમના અર્થને ત્વરાથી જાણી તેની કુશળતા સંપાદન કરી, તર્કશાસ્ત્રમાં અતિ કઠોર બુદ્ધિનો ઉત્કર્ષ બતાવ્યો, અલંકારનો સાર અને સર્વ ઉપનિષદના વિષયમાં પ્રવીણ થયા. આ બધાનું ... ... પોતાની વિવેક બુદ્ધિના ... રીતે સંપાદન કરી.[1] ॥ ૧૧-૧૨ ॥

... ...
... ।
... ...
... ॥ १३ ॥

[illegible]

[illegible]

ત્તિનો નાશ કરનાર અને લક્ષ્મીથી મનોહર એવા સંઘે અપરિમિત મહોત્સવો કર્યા હતા. ॥ ૧૩ ॥

> धोधाचकोलनगरे यशसाभिवद्ध
> संवत्सरे (१५१७) धिन्तनगरद्धितपूरे ।
> वर्षे समस्य समभूत् गणसमितगर
> गाथेन सम्मगुरिमातिशयेन सस्य ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ—શરીરના અતિશય માધુર્યથી જેમના જેવા અને જેમની મનોવૃત્તિમાં મત્સર-દ્વેષ નથી એવા તે સોમસુંદર મુનિને સંવત ૧૪૫૦ ના વર્ષમાં વીશ વર્ષની વયે આચાર્યપદ પ્રાપ્ત થયું ॥ ૧૪ ॥

> श्रीसोमसुन्दरगुणान्दिनगणावन्द्रा
> केन्द्राभ्रराशिमगुमसहगुदल्ले ।
> सहधाविता किल तदप सदैव पुण्या
> प्राची दिशा प्रति विनेययुता विजह्रु ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ—જેણે પવિત્ર અને અદ્ભુત ગુણવાળા તેથી સોમસુંદર સૂરિએ કદ્રસ્થાન ... શુદ્ધ એવા શિષ્યોની સાથે પૂર્વ દિશામાં વિહાર કર્યો ॥ ૧૫ ॥

> प्रस्वरगटविकटापामेपुद्गु-प
> विस्तारितस्थपुलसपु-मकपक्षान ।
> व्याख्यातस्वकृतपागणपत- म
> श्रीवाचका समगमन् मुनिवृन्दयुता ॥ १६ ॥

[illegible] ॥ ૧૬ ॥

मालभूमिपनिमापदाम्यमागु
धाराम [illegible] यातानगुडगुण्या ।
शंभि [illegible] राभिमुख सुनुगा महम्या
जग्मुर्भूरगयिभूमिरेहदरा ॥ १७ ॥

અ [illegible]—શી [illegible] માન્ય, ઉ [illegible] અને ઉત્તમ ચોવે [illegible]
મરેત તથા ઉત્તમ મત્રી [illegible] ગુ [illegible] મુખવાળા ધના [illegible]
પાતની [illegible] અ [illegible] સુવાનિત કરી ગુરૂ સન્મુખ
અ [illegible] ॥ ૧૭ ॥

[illegible] गम [illegible] हनिनमूरिजो
निम्यानिनिरयनमनागि [illegible] दिग्विभाग्म ।
द्रुग [illegible] श्रानन [illegible] नि [illegible] स
[illegible] गुग [illegible] गुग मानना [illegible] ॥ १८ ॥

[illegible] (અ [illegible] શક્તિ) ના [illegible]
[illegible] વિસ્તારવાળુ
[illegible] ધનુ ભરી નારીથી અને
[illegible] ગયાકત [illegible]

माप [illegible]
[illegible] नुनाना [illegible] ।
[illegible]
[illegible] विक्रमया [illegible] । १९ ॥

[illegible] સ્વનામૃત
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૬ [illegible]

[illegible]

ભાવાર્થ—તે પવિત્ર દેશમાં કેટલોએક કાળ રહી પૃથ્વીમા અને જનોને પ્રતિબોધ કરતા તે સૂરિવર્ય ઘણા પ્રાચીન નગરોમા પ્રધાન એવા અણહિલ્લપુર પાટણમા આ વ્યા ॥ ૨૩ ॥

तैस्तत्र चित्रकरमत्करदातिवृन्दे
ह्लादेन चंदुविशदैः यशदिरे थाक् ।
श्रीदेवसुदरगुरुप्रभवो भयौध
सतापसहरणवारिदवारितुल्या ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—ત્યા આશ્ચર્ય કરનારા દાતાઓના વૃંદોએ સંસારના સંતાપને હરવામા મેઘ જેવા તે શ્રી દેવસુંદર ગુરુને ચંદ્રના જેવા ઉજ્વળ આહારથી તત્કાળ વંદના કરી ॥ ૨૪ ॥

अथांतरे च तरणि प्रतपत्प्रतापा
श्चिंतामणि प्रणयिना प्रचुरेष्टपूर्त्तं ।
धागाद् गुरूत्तमनमस्कृतिकृत्यहेतो
साधुप्रदातृमुकुटो नरसिंहनामा ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયમા તપતા પ્રતાપથી સૂર્ય જેવો, સ્નેહીઓના ઘણા મનોરથોને પુરવાથી ચિંતામણિ રૂપ અને ઉદાર દાતાઓમા મુગટ સમાન નરસિંહ નામનો એક સજ્જન ગૃહસ્થ આ ઉત્તમ ગુરૂને નમસ્કાર કરવા માટે આ વ્યો ॥ ૨૫ ॥

मालम्बर विपुलमुज्वलमिद्धमूर्ति
स्फूर्ति प्रमादजननीं च गिरिश्य दृष्ट ।
धावाघस्य च घचा रुचिर निपीय
चित्त चमत्कृत इद विमगल विश ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન અને ચતુર ગૃહસ્થ, શ્રીવાચક ગુરુની વિશાળ અને ઉજ્વળ તેજ તથા હર્ષને ઉત્પન્ન કરનારી સ્ફુરણાયમાન મૂર્તિને જોઈ અને મધુર વચનામૃતનું પાન કરી ચિત્તમા ચમત્કાર પામી

[illegible] પ્રમાણે વિચાર કરવા લાગ્યો. ॥ ૨૬ ॥

देत्तारयामि यत्सूरिपदेऽहमेन
मेनश्चयैर्विरहितं महितं च धाम्ना ।
आचन्द्रसूर्यमिह मे नरिनर्ति कीर्ति
र्लोगर्षि मत्सुजनिन सुकृतं कृते च ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ--પાપના સમૂહથી રહીત અને કાંતિ સહિત એવા આ મુનિને જો હું ઉત્તમ સૂરિપદ ઉપર સ્થાપિત કરૂં તો આ લોકમાં મારી કીર્તિ યાવચ્ચંદ્ર સુધી નૃત્ય કરે અને તે સુકૃતિનું કરેલું સુકૃત સદા કાયમ રહે. ॥ ૨૭ ॥

सान्तेदर यतासि चिरं दधिद स दिशः
सूरिं स्थापितपदया पृथुसूरिर्यांति ।
सत्य प्रमद मम निमसनाग दाहि
र्धीघाघवनम्ना वरसूरिपद स्थमस्य ॥ २८ ॥

ભાવાર્થ [illegible] મન [illegible] વાર સુધી મનમાં સારી રીતે વિ[illegible] [illegible] ઉત્તમ [illegible]

स्थाप्या [illegible] नैत्रिनमहामगद्गुप्त [illegible]
स्वर्गस्थयान् लक्षपद न हि यथा करान ।
[illegible] सुगमा
[illegible] सुद्द्रक्ष[illegible] ॥ [illegible] ॥

ભા[illegible]

થાય છે ॥ ૨૯ ॥

नूनं धनं सनिधनं धनिनो न गेहे
कस्यापि तिष्ठति चिरं करिकर्णलोलम् ।
अर्हद्विहारवरसूरिपदप्रतिष्ठा
निर्माणपुण्यसुकृतैस्तु भवेत् स्थिरं तत् ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—ખરી રીતે જોતાં દ્રવ્ય નાશવંત છે, હાથીના કર્ણની પેઠે ચપળ એવું તે ધન કોઈ પણ ગૃહસ્થને ઘેર ચિરકાળ રહેતું નથી. તેથી અર્હંત પ્રભુના પ્રાસાદ, ઉત્તમ સૂરિપદ અને જિનપ્રતિષ્ઠા વગેરે સુકૃત કાર્યોમાં વાપરવાથી તે દ્રવ્ય સ્થિર થાય છે ॥ ૩૦ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] પાપ રૂપી [illegible] જેવા નર [illegible] સૂરી [illegible] ભગવાન્ અને ગુણવાન્ છો [illegible] તમારી બુદ્ધિ આવું ઉત્તમ પુણ્ય કરવામાં [illegible] થઈ છે

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ३२ ॥

[illegible]

[illegible]

अस्तु यदीयरथिरा प्रीति तथास्तु
स्पृशन्ती [illegible] सापा ।
[illegible] दापुरान
प्राप्नोति [illegible] हि पुन्ना ॥ ३३ ॥

અર્થ—કે સાધુ પુરૂષ [illegible] તેમ હો, અને [illegible] ઉપર [illegible] પ્રમાણ [illegible] મેગરરને [illegible] કેમમાં પ્રવૃત્ત થયેલા પેતુન લોકોને પુ [illegible] ફળ તેના [illegible] પ્રસ [illegible] ભળે છે ॥ ૩૩ ॥

इत्थ गुरु[illegible] मुदिता इदं
[illegible] ।
स [illegible]
[illegible] ॥ ३४ ॥

અર્થ [illegible] અને [illegible]

[illegible] ।
[illegible]

गम्भारतनिकटनिरहातवनाभि
नं त्वगीर्थविस्तयन्दे न पित नमाने ॥ ४७ ॥
मादन्द्रगगुभारदर उलोद
दीपोलवपुरखहारन्निनादै ।
गीरात्पुररदिनिनर न्यनैधि
गौन प्रन्यदनवनमनि नादनान ॥ ४८ ॥
मजनानामगुरत्नरमाहपटेन
विग्रानवमन्ना दन्नाट्टेन ।
धीसुत्तिन तुन्नगा जिन कध्यनाथे
चित्र नदाधनिभियरमदिघुवे ॥ ४९ ॥
धीरेपउरएपुरनिलाभिरान
धीनादवस्तर बनिदन्भपानस्स्य ।
बदे एकणगुरुनन्द स सूरिमन
१ न्यन्दन्ति हम शुध विस्मयसारिहाकिन् ५ ॥

હતા, શરીર ઉપર તેમની લાગના [illegible] અને [illegible] પોતાને ઘર આવ્યા કે જેથી [illegible] ચિન્હ ઉપરથી મળી [illegible] હતા [illegible] ॥ ૫૬ ॥

श्रीमत्सुन्दरगुणा [illegible]
श्रीमत्सुमी [illegible] ।
श्रीमत्सागरसुरथा [illegible]
प्रातु प्रमातनमत [illegible] ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી સિદ્ધાંતવડે પવિત્ર [illegible] ગુણવાન્ શ્રી સોમસુંદર સૂરિને માટે [illegible] શ્રી નરસિંહ શેઠીએ કરેલા ઉત્સવોના [illegible] અનુપમ ધન શાળામાં પ્રાપ્ત થયા ॥ ૫૭ ॥

चेताह्लादसुखसमि [illegible]
सोमालैर्वरैर्गुडा [illegible] ।
सौरभ्यो [illegible] नया [illegible]
मास श्रायुतसंघ [illegible] सातुर्यं [illegible] ॥ ५८ ॥

ભાવાર્થ—પછી સાધુ નૃસિંહ [illegible] કરે તેવી સુખડીથી હૃદયને પ્રમોદ આપનારા મોદક (લાડુ) [illegible] ગોળ તથા ઘીના [illegible] ઉત્તમ [illegible] થી, ખુશબોદાર [illegible] સંઘને જમાડ્યો ॥ ૫૮ ॥

साधुश्रीनरसिंहभक्तिमुदिता [illegible]
दृष्टा [illegible] सदा न हि पुरा [illegible] गता ।
इत्थं तस्य समानदान [illegible]
कीर्तिस्फातिनिधा [illegible] सर्वे ययु ॥ ५९ ॥

ભાવાર્થ—સાધુ એવા શ્રી નરસિંહ [illegible] ભક્તિના [illegible] પામેલા

॥ षष्ठ सर्ग ॥

स्वर्गं गते सद्गुणसङ्गते श्रीवृद्धद्गुरौ उद्धरयो प्रथीाट्या ।
श्रीगच्छनाथा महसा सनाथा श्रीसोमसुन्दरसूरिराजा ॥१॥

ભાવાર્થ—સદ્‌ગુણી એવા તે વૃદ્ધ ગુરૂ સ્વર્ગે ગયા પછી પ્રખ્યાતિવાળા અને તેજસ્વી એવા શ્રી સોમસુંદર સૂરિરાજ તે ગચ્છના સ્વામી થયા ॥ ૧ ॥

यस्मिन् गुरौ भास्वति भास्वदिद्ध वि वप्रसिद्धे परसूरिराजाम् ।
सद्विग्रहाणामिह या ग्रहाणामन्यो महोऽस्तरसनतरसमासीत् ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—વિશ્વ પ્રસિદ્ધ એવા તે [illegible] વૃદ્ધિ પામ્યે, ત્યારે તારાઓ ની પેઠે [illegible] બીજા સૂરીશ્વરોનુ તેજ આશ્ચર્ય સાથે [illegible] ॥

श्रीगौतम पापतम [illegible] गादि ।
श्रीस्थूलभद्र सुचिरा[illegible] ॥३॥
दुवादि[illegible]
श्रावण[illegible]
यत [illegible]
विराजिता [illegible] ॥

ભાવાર્થ—[illegible]
૩ ને [illegible]
[illegible]

૧ [illegible]
[illegible]

[illegible] શ્રી [illegible] [illegible] છે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ગુરૂ અને [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ગુરૂપ [illegible] [illegible] [illegible] છે [illegible] [illegible] છે, તેનો [illegible] [illegible] ૩-૪-૫।

[illegible] ।
[illegible] ॥ ६ ॥

[illegible] [illegible] વૃદ્ધિ [illegible] [illegible] ॥ ६ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥११॥

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ચીના ો ઉત્તમનિવ ગ ાર હેય તેર દેખે છે ॥ ૧૩ ॥

यन्नावगाआरतिगाविदाग। मास दनाग अतुगा विरेजु ।
र स्वातिाा दरग दद्दि द्वेशे ददान्या ग्रायेनु किमन ॥१४॥

ભાવાર્થ—જે નગરની બહારના પ્રદેશમા ચન્દ્રના જેવી ઉજ્વળ નુદર ર ગાનોથી વિશાળ એવી અનુપમ અસંખ્ય વારા ગ્નીઓ અને તે રચાવનારન પ ના ઝામ્ર હે ર તવી શોભે છે ॥ ૧૪ ॥

मदासि मूसा सरा रे पंदपदाम्रे राशारिगारि सानि ।
एडापदड जुला ने पदर पाचादयावा प्रवरानि रनु ॥१५॥

ભાવાર્થ—જે નગરની બહિર ભૂમિમા અતિ શ્રેષ્ઠ અને પવા યોગ્ય જળવાળા અસંખ્ય સરોવરો અને અનુપમ અખંડ કુંડ શોભતા હતા ॥ ૧૫ ॥

अभिराम नारस्व रम्यारमाय रामा रदरा विरेजु ।
उर्वे रावरा ग्गन ग्गिद्विन पदमसाहुचाडया ॥१६॥

ભાવા —જે ન રની ર ે અને રાનો (ઉદ્યાનો) મન ન ગીને દેખત હ ર માને રંભા (અપ્સરા) જેવી રમણીય હતી અને સરોવરો (ક ડી) દૂરથી રમણીય હતા રામ એ હંને શા ઉચી બ ના આનંદને કરનારી હતી અને આરામો નાર ના ર ળને ધરનારા હતા રામ એ ઉમા વ ની શોભને ખ ચિન ધરેલી હતી અને આરામો મ ક જૂ ફળવાળી શ્રે અને આશ્રિત હ તા રામ એ પદ્મ ના (પદ્મ) થી શોભતા શોભા સ્તનવાળી હતી અને આરામને પેટાથી કુપોલિત કુંડ બનના વળાવાળા હતા ॥ ૧૬ ॥

दक्षाम्रनडाद्राकुरवगृ राजी पदोरा दारिना दर्शिया ।
उपाशराग न्यनग दरनताभिगमा रमदाते चेग ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—જે નગરની ચેતરફ અ દવી નદીઓની સુંદર ભૂમિએ ઉત્ત ર વાળ પો અને ર તે વ રે લાખો દ્રોપો અ મ વધ

સ્વર્ગના નંદનવન જેવી રમણીય હે નાથી ચિત્તને આનંદ આપતી હતી ॥ ૧૭ ॥

तस्मिन्पुरे स्वःपुरवत्प्रधाने श्रेण्या नितान्तं निरतेऽत्र लक्ष्मीः ।
आदेवराजः समभूत्सुराजः श्रेष्ठी सुबुद्धिर्विदधाति वासम् ॥१८॥

ભાવાર્થ—ઇંદ્રની નગરી અમરાવતીના જેવું શ્રેષ્ઠ અને સંપત્તિઓનું નિધાનરૂપ તે નગરમાં નિરંતર લક્ષ્મી હતી, અને બુદ્ધિથી વધેલા શ્રી દેવરાજ* નામે એક કુશાગ્ર શ્રેષ્ઠિએ નિવાસ કર્યો હતો ૧૮

सद्दानवज्रं स्वकरे धरन् यः प्रोत्साहिदम्भं कलिदानवं च ।
छिन्दन्मदं युधि देवराजनामाथयुक्तं निरवे सुरेश ॥१९॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ દાન રૂપ વજ્રને પોતાના હાથમાં ધારણ કરતો અને દંભનો પ્રચાર કરનાર કલિકાળ રૂપ જંભ (તે નામના અસુર) ને યુદ્ધમાં અમદપણે છેદન કરતો જે પ્રાજ્ઞ વર શેઠ પોતાના દેવરાજ એવા નામને સાર્થક કરતો હતો ॥ ૧૯ ॥

भ्राता तदीयस्य च हेमराजो रराज राजेव च राजमान्यः ।
स्वगोविलासैरपि यो निरस्य पापान्धकारं कुमुदं प्रददौ ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે દેવરાજને હેમરાજ નામે એક રાજમાન્ય અનુજ બંધુ રાજા (ચંદ્ર) ની પેઠે વિરાજતો હતો. પાપરૂપ અંધકારને હણનાર જે હેમરાજ પોતાના ગો (વાણી અને ચંદ્રપક્ષે કિરણ) ના વિલાસથી કોમુદ (પૃથ્વીમાં હર્ષ, ચંદ્ર પક્ષે પોયણીના સમૂહ) ને વિકાસ કરતો હતો ॥ ૨૦ ॥

यस्तुन्त्रतायस्त्रिजगत्प्रकाश भ्राताधिमस्यादायत प्रकाश ।
बभूव सिद्धा धर्मसिद्धनामा धात्राते धनं समाससार ॥ २१ ॥

* [illegible] નામના [illegible] ઉપર [illegible]
પણ [illegible] છે તો [illegible]
જ... નામના લક્ષણ માવા હતા.

ભાવાર્થ—તેને ધર્મસિંહ નામે એક ત્રીજો ભાઇ હતો જે અતિ તેજ
[illegible]થી જ [illegible]મા પ્રકાશિત હતો જેના યશનો પ્રકાશ ક્ષીરસાગર [illegible] જે
[illegible] હતો અને જેનો [illegible] ગંભીર હતો ॥ ૨૧ ॥

[illegible] च [illegible] [illegible] [illegible] गुणै [illegible] ।
किं [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥२२॥

ભાવાર્થ—જેમ બે [illegible] અને જેમ ચંદ્ર સૂર્યથી
[illegible] તેમ બને ભુજા જેવા તે ઉભય બાજુઓથી [illegible]
[illegible] ને [illegible] દેવરા[illegible] હતા ॥ ૨૨ ॥

स देवराजो [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] समेत ॥२३॥

ભાવાર્થ—એક વખતે [illegible] દેવરાજ પોતાના બને અનુજ
[illegible], હે બંધુઓ,
[illegible] નથી ૨૩

[illegible] ।
[illegible] ॥२४॥

[illegible]

ભાવાર્થ—સુવર્ણ [illegible] (મેરુ) [illegible] કુબેર જેવા અને પોતાના તેજથી સૂર્યના સમૂહને જિત[illegible] [illegible] આ લોકમાં પ્રખ્યાત થઈ ગયા ॥ ૨૬ ॥

[illegible]विक्रमश्रीनलमुञ्जभोज[illegible]मुख्या [illegible]
[illegible] क्षिती[illegible] क्षितिपा [illegible] [illegible] गेयगुणा बभूवु ॥२७

ભાવાર્થ—શત્રુઓના પક્ષને નાશ કરનારા અને જેઓના ગુણો વિદ્વાનોને ગાવા યોગ્ય છે એવા શ્રી વિક્રમ, નલ, મુંજ, ભોજ અને શ્રીહાલ વગેરે રાજાઓ પૃથ્વી[illegible] પ્રખ્યાત થઈ ગયા ॥ ૨૭ ॥

[illegible] गृहे [illegible] स्थिरत्व ।
[illegible] ॥ २८ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] રીતે [illegible] ભજનારા તે ઉપર કહેલા રાજાઓના ઘરમાં પણ લક્ષ્મીએ [illegible] નથી તેથી [illegible] તે લક્ષ્મીને દાન [illegible] ॥ ૨૮ ॥

चित्ते विमृश्यानु[illegible] यदि [illegible] ।
तदा [illegible] कारयामि ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] ચિત્તમાં વિચારી મને મારા [illegible] હર્ષથી પુણ્યથી [illegible] એવી સૂરિપ[illegible] ॥ ૨૯ ॥

[illegible] समरूपमौलि ।
[illegible] गुरु [illegible] ॥३०॥

[illegible] ને વ્યય [illegible] મુગટ રૂપ એવા વિદ્વાન દેવ [illegible] આવી ગુરુને [illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥३१॥

[illegible] પુરૂષોના [illegible] એવા [illegible] [illegible] કરી કે કે ગુરૂવર્ય, તમે દિવ્ય એવા સુરેશના [illegible] ધ્યાનમાં ચિત્તનો વ્યય કરવાને પ્રસન્ન થએલા છો. ॥ ૩૧ ॥

[illegible] ॥
[illegible] ॥ ૩૧ ॥

ભાવાર્થ—પછી [illegible] મેઘા ઉન્નતિમાં ગુરૂ એવા તે ગુરૂએ પોતાના [illegible] ઉપર [illegible] દ્રષ્ટિ ન મુકી, તેમાં [illegible] નામના [illegible] ઉપર તો વિશેષ પ્રેમ [illegible] દ્રષ્ટિ નાખી. ॥ ૩૨ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥

ભાવાર્થ—જે [illegible] બુદ્ધિથી [illegible] એવા [illegible] [illegible] ॥ ૩૩ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ૩૪ ॥

[illegible]

ये प्रकृत्या स्तुतयः स्तवाश्च गाम्भीर्यभृन्नव्यसदर्थसार्थाः ।
श्रीसिद्धसेनादिमहाकवीनां कृतीनवीनाः अनुचक्रिरे ताः ॥ ३६ ॥

ભાવાર્થ—જેણે રચેલી ગાંભીર્યને ધારણ કરનારા અભિનવ ઉત્તમ અર્થવાળી સ્તુતિઓ અને સ્તવો શ્રી સિદ્ધસેન વિગેરે મહાકવિઓની બુદ્ધિથી રચેલી કૃતિઓને અનુસરતી હતી ॥ ૩૬ ॥

[illegible] संस्कृतजल्पशक्तिः [illegible] ।
[illegible] ॥ ३७ ॥

ભાવાર્થ—યુક્તિવાળી સંસ્કૃત બોલવાની શક્તિ, એક સાથે અનેક ગ્રંથો કહેવાની શક્તિ અને તત્કાળ નવીન કવિતાની શક્તિ જેના જેવી બીજા કોઈમાં જોવામાં આવતી નથી ॥ ૩૭ ॥

[illegible] चारित्र [illegible] यत्प्रतापात् ।
[illegible] ॥ ३८ ॥

ભાવાર્થ—[illegible]

[illegible] यत्प्रतापात् ।
[illegible] ॥ ३९ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ४२ ॥

[illegible] અને [illegible] ૪૧

[illegible] । ४२ ॥

[illegible] અને [illegible]

[illegible]

॥ ४२ ॥

[illegible] ।

[illegible]

[illegible] ॥ ॥

[illegible]

ભાવાર્થ—જેમની કાંતિ સ્ફુરી રહી છે તેવા કોમળ અને ઉજ્વળ ચોલપટા વગેરે વસ્ત્રોથી, લક્ષ્મીથી ઇંદ્રના મહિમાનો આશ્રય કરનાર એવા શ્રી દેવરાજ શ્રેષ્ઠીએ રમણીય શોભાથી યુક્ત એવા શ્રી સોમસુંદર સૂરિની પૂજા કરી ॥ ૫૪ ॥

पद्मा विविधैः स धीरमुकुट सद्गन्धगोत्रैः
दालिस्कातितते सगौरमपूर्णालामु ध्यामिते ।
श्रीसङ्घ सदल दलंरहितथा जेमयामास तत्
पूजां धीरदेवैरधाद गणनातीते प्रत तेगुणे ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—વીર પુરૂષોમાં મુગટ સમાન અને નિષ્કલંક લક્ષ્મીવાળા તે શ્રેષ્ઠીએ વિવિધ પકવાનોથી દ્વિદલના વિસ્તાર સાથે ઉત્તમ ગંધવાળા કૂરાન્ન સાકરથી અને સુગંધી ઘીનો ભરપુર એવા અપરિમિત વેતર અમૃતની સામગ્રી સંઘને જમાડ્યો અને ગુણોથી પ્રખ્યાત એવા અપરિમિત વીર વરોના સમૂહથી તેની પૂજા કરી ॥ ૫૫ ॥

श्रीमान् सुविदे देहेन्य यशसां वास्तवित आगुरु
यादेशा मुनिसुंदरस्तिदिरसासूरिणा संयुत ।
युक्त पञ्चदासानिर्नैष्ठ रान्दयन्द्रभूयसा
स्वनाप्दा न गुणैर्नयम्य् श्रीतीर्थयात्रां प्रति ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન્ ... ... ઉત્તમ એવા શ્રી મુનિસુંદર સૂરિની સાથે પાવનો મ... અને તેના મુજબ ... ગુણોથી નિર્દોષ સઘ કાઢી ... તીર્થયાત્રા ... ની ... ॥ ૫૬ ॥

भयायविमर्दनथायीतिरस्यमानाण गायन्
स्वामगणुरामनसद्गुरावाप भिति ददवन् ।
यच्चद्गणगुणद उकस्दादयाग्यर ना
ग्रामा विमददधनुद्मयदासा पुण्य रत्न रचातल ॥ ५८ ॥

ત્તનો સમૂહ ચન્દ્રના કીરણ જેવો ઉજ્વળ હતો અને જે રાજાઓમાં સૂર્ય સમાન હતો ॥ ૬ ॥

य पातसाहिवसुधेशचमूसमूह
मुन्मूलयन्निजभुजप्रसृतौजसाजौ ।
वीराधिवीरबिरुदं विशद हिमांशु
बिंबे व्यलेखयदशेषनृपेन्द्रमौलि ॥ ७ ॥

ભાવાર્થ--તે શ્રી પુંજરાજાએ રણભૂમિમાં પોતાની ભુજાના વીર્યથી બાદશાહી રાજસેનાના સમૂહનો વિનાશ કર્યો હતો, અને સર્વ રાજાઓમાં મુગટ રૂપ એવા તેણે ચન્દ્રના મંડળમાં "વીરાધિવીર" ઉજ્વળ બિરૂદ આલેખ્યું હતું ॥ ૭ ॥

तस्य प्रशस्यनृपतेर्बहुमानपात्र
चित्रे पवित्रचरितैर्भरितत्रिलोक ।
श्री वच्छराजतनयो विनयोपनागा
गोविंदनाम सुभगो वरिवर्त्ति साधु ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રશંસનીય રાજાના બહુમાનનું પાત્ર શ્રી વચ્છરાજના પુત્ર [illegible] ન [illegible] સાધુ હતા જેણે પોતાના ચમત્કારી અને પવિત્ર [illegible] ગી [illegible] ને ભરપૂર કર્યા હતા અને જેનું [illegible] વિનયથી [illegible] ॥ ૮ ॥

गोविंदसाधुरिह साधुषु मौलिलीला
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥

ભાવાર્થ—[illegible] ની [illegible] પગક્રમ છે એ વાત ગોવિંદ [illegible] મુગટની લીલા ધારણ કરે [illegible] ને પવિત્ર [illegible] રૂપ એવા જે

ગોવિંદ સાધુએ પોતાની સવ ચોરાશી જાતિ ઝાતિઓનો ઉદ્ધાર કર્યો હતો ॥ ૯ ॥

> य पर्वतोपरि गरिमाति कुमार
> पालभूपविहारमुदारचेत ।
> जीर्णं सवर्णमयशाश्वतमन्नागार
> द्रव्यव्ययेन बहुलेन समुद्दधार ॥ १० ॥

ભાવાર્થ—એ ગી બુદ્ધિવાન, ઉદાર ચિત્તવાળા વિદ્વાનોને ઈષ્ટરૂપ અને નિર્દોષ માનનારા ગુણ એવા તે ગોવિંદ સાધુએ ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી પર્વત ઉપર રહેલા કુમારપાળના વિહાર (પ્રાસાદ) નો ઉદ્ધાર કર્યો હતો ॥ ૧૦ ॥

> दक्षारतामिशेखर प्रमोदनगार
> चैत्य कुमारनृपनामनिमहाभि ।
> जिनराज दर्शनेषा नरमागर र

माथी सत्पुरुषोनी श्रेणीनु पात्र रूप एवा पात्रमा वित्तनो व्यय करवा रूप लक्ष्मीना फलने ग्रहण करी ले छे ॥ १७-१८ ॥

तारसतमासिसम सततु चैत्यमुख्य
क्षत्रेषु पन्तुमुचित नयसञ्चित स्वम् ।
मायादर्मीषु मधिके धीयजनुत
गहूवाभयीति यदीतगुणं गुणाढ्य ॥ १९ ॥

भाव —[illegible] सूर्य समान पु[illegible] तथी ते नीतियी सचय करेलु द्रव्य चैत्य वगेरे सात क्षेत्रोमा वापरवाने योग्य छे [illegible] गुणाढ्य' [illegible] प्राणीओए भावथी ते सात क्षेत्रमा वावेलु [illegible] रूपी बी[illegible] पछी अनतगणु थाय छे ॥ १९ ॥

[illegible]

[illegible]

तेन स्वदेशपरदेशसमागतैस्तै
र्दिव्याम्बरैवरतरैः परिधापितः सन् ।
श्रीमान् समग्रभुवने ऽथतिशायिनीं ता
शोभां शुभां कलयति स्म समग्रसङ्घ ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—સ્વદેશ અને પરદેશમાથી આવેલા ઘણા ઉત્તમ વસ્ત્રોથી તે શ્રી ગોવિંદ સાધુએ અલંકૃત કરેલો શ્રીમાન સમગ્ર સંઘ સર્વ ભુવનમા અતિશય સુંદર શોભા સમાન દેખાવા લાગ્યો ॥ ૩૧ ॥

तैः पट्टकूलसिचयैर्निचयैश्च हेम्ना
शृंगारिता स्फुरितदेहविभाभिरामा ।
श्रीवच्छराजतनयेन वनीपकौघा
द्वारेऽथिराट् गृहगता उल्लसितास्ते ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી વચ્છરાજના પુત્રે રેશમી પટ્ટકુલ-વસ્ત્રોથી અને સુવર્ણના સમૂહથી શણગારેલ તેથી સ્ફુરાયમાન દેહની કાંતિથી સુશોભિત થયેલા યાચકોના સમૂહો પોતાને ઘેર આવ્યા ત્યારે તેમની સ્ત્રીઓથી ઓળખાયા નહિ એવી રીતે દાન મળ્યું હતું કે જેથી તેઓને તેમની સ્ત્રીઓ ઓળખી શકી નહોતી ૩૨

तं वरसूरिपदप्रदानविस्तार स्व
तूर्णं सकलमनुजं मनोरथं पूर ।
हर्षप्रसरमनुलं हृदि य दधार
तं वेद विश्वपतिरनिशं द्वय ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—વિદ્વાનોમા મુગટરૂપ એવા શ્રી ગોવિંદસાધુએ તે ઉત્તમ સૂરિપદને આપવાનો પોતાનો મનોરથ સત્વર પૂર્ણ કરવાથી તેના હૃદયમા જે અનુપમ હર્ષ થયો, તેને વિશ્વપતિ સર્વજ્ઞ પ્રભુજ જાણે છે ॥ ૩૩ ॥

श्रीवच्छराजतनयो ऽथ शुभे मुहूर्ते
दीनार्तिरक्षनपरः परमर्द्धिवृद्धिः ।
शत्रुंजयाचलपतिं प्रति स प्रतस्थे
स्वहृदो गुरुनासा धृततीर्थभक्तिः ॥ ३४ ॥

ભાવાર્થ—દીન પુરૂષોની પીડાઓને કાપવામાં તત્પર અને પરમ સમૃદ્ધિની વૃદ્ધિવાળા શ્રી વચ્છરાજના પુત્ર ગોવિંદ સાધુ સ્વચ્છ અને શુદ્ધ મનમાં તીર્થ ભક્તિ ધારણ કરી શત્રુંજય ગિરિરાજ તરફે ચાલી નીકળ્યા ॥ ૩૪ ॥

मार्गागतैः परिवृतः परितः [illegible]
पूर्वार्चितः [illegible] रघुनाथः ।
[illegible] संघपतेः [illegible]
[illegible] ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ— [illegible]

तेन स्वदेशपरदेशसमागतैस्तै
र्दिव्याम्बरैरतरै परिधापितः सन् ।
श्रीमान् समग्रभुवनेऽप्यतिशायिनीं ता
शोभां शुभां कलयति स्म समग्रसत्त्व ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—સ્વદેશ અને પરદેશમાંથી આવેલા ઘણા [illegible] વસ્ત્રોથી તે શ્રી ગોવિંદ સાધુએ અલંકૃત કરેલો શ્રીમાન સમગ્ર સત્ત્વ સર્વ ભુવનમાં અતિશય સુંદર શોભાના સમાન દેખાવા લાગ્યો ॥ ૩૧ ॥

तैः पट्टकूलसिचयैर्निचयैश्च हेम्ना
शृङ्गारिता स्फुरितदेहविभाभिरामा ।
श्रीवच्छराजतनयनन्दनपर्वतीया
दारश्रियाङ्ग गृहगता उपलक्षितास्ते ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી વચ્છરાજના પુત્ર [illegible] ની પ [illegible] વસ્ત્રોથી અને સુવર્ણના સમૂહથી [illegible] દેહની કાંતિથી સુશોભિત થયેલ [illegible] ત્યાં તેમની સ્ત્રીઓથી [illegible] રીતે [illegible] ॥ ૩૨ ॥

[illegible]

ભાવાર્થ—[illegible] સૂરિપદને [illegible]

धीवच्छराजतनयो ऽथ शुभे मुहूर्ते
दीनार्तिरक्षनपर: परमर्द्धिवृद्धे ।
शत्रुञ्जयाचलपतिं प्रति स प्रतस्थे
स्वस्थेन शुद्धमनसा धृततीर्थभक्ति: ॥ ३४ ॥

ભાવાર્દ—દીન પુરૂષોની પીડાઓને કાપવામા તત્પર અને પરમ સમૃદ્ધિની વૃદ્ધિવાળા શ્રી વચ્છરાજના પુત્ર ગોવિંદ સાધુ સ્વચ્છ અને શુદ્ધ મનમા તીર્થ ભક્તિ ધારણ કરી શત્રુંજય ગિરિરાજ તરફે ચાલી નીકળ્યા ॥ ૩૪ ॥

सारगौ परिवृत परित रतीव
धृतारवे [illegible] रघुनाथ ।
[illegible] पार्थिव [illegible] नाना
[illegible] ॥ ३ ॥

[illegible] વીટાએલો ચંદ્ર શોભે [illegible] અને રત્નો [illegible]

[illegible]

तेन स्वदेशपरदेशसमागतैस्तै
दिव्याम्बरैर्नरवरै परिधापित सन् ।
श्रीमान् समग्रभुवने ऽप्यतिशायिनीं ता
शोभा शुभा कलयति स समग्रसघ ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—સ્વદેશ અને પરદેશમાથી આવેલા ઘણા ઉત્તમ-[illegible] વસ્ત્રોથી તે શ્રી ગોવિંદ સાધુએ અલંકૃત કરેલો શ્રીમાન સમગ્ર સ[illegible] સર્વ ભુવનમા અતિશય સુંદર શોભા સમાન દેખાવા લાગ્યો ॥ ૩૧ ॥

तै पट्टकूलसिचयैर्निचयैश्च हेम्ना
शृंगारिता स्फुरितदेहविभाभिरामा ।
श्रीवच्छराजतनयेन वनीपकौघा
दारिद्र्यराड् गृहगता उपलक्षितास्ते ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી વચ્છરાજના પુત્રે રેશમી પટ્ટકૂલ-વસ્ત્રોથી અને [illegible] વર્ણના સમૂહથી શૃંગારેલ તેથી સ્ફુરણાયમાન દેહની કાંતિથી સુ[illegible] ભિન્ન થયેલા યાચકોના સમૂહો પોતાને ઘેર આવ્યા ત્યારે તેમની [illegible] ઓથી દારિદ્ર્ય [illegible] શકાયા અર્થાત્ યાચકોને એવી રીતે [illegible] [illegible] તેમની સ્થિતિ [illegible] ઓળખાઈ ગઈ હતી [illegible]

[illegible]
तूर्णं [illegible] ।
[illegible]
त यद् [illegible] ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—વિદ્વાનોમા મુગટરૂપ એવા શ્રી [illegible] ગોવિંદસાધુએ તે [illegible] સૂરિપદને [illegible] પોતાના મનોરથ [illegible] પૂર્ણ કરવાથી તે[illegible] હૃદયમા જે અનુરાગ [illegible] થયો, તો [illegible] સર્વજ્ઞ પ્ર[illegible] જાણે છે ॥ ૩૩ ॥

धर्मवज्रराजतालो ऽथ शुभे मुहूर्ते
दीनार्थिरत्नतत परमर्द्धिबुद्धे ।
सद्बुद्धावत्सर्पति मार्गे स प्रयत्ने
स्वस्थेन शुद्धमनसा धृततीर्थभक्तिः ॥ ३४ ॥

ભાવાર્થ—દીન પુરૂષોની પીડાઓને કાપવામાં તત્પર અને પરમ સમૃદ્ધિની બુદ્ધિવાના શ્રી વજ્રરાજ [illegible] પુત્ર ગોવિંદ સાધુ સ્વચ્છ અને શુદ્ધ મનમાં તીર્થ ભક્તિ ધારણ કરી શત્રુંજય ગિરિરાજ પ્રત્યે ચાલી નીકળ્યા. ॥ ૩૪ ॥

तारागणैः परिवृत परित शशीव
शृङ्गारकैः [illegible] इवर्द्धिनाथ ।
रत्नैश्च वारिधिरिव सुघनेन नाना
देशागतैः [illegible] [illegible] ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—જેમ ચ[illegible] [illegible] તરફ તારાઓથી ચંદ્ર શોભે, જેમ દેવ [illegible] [illegible] [illegible] ઇંદ્ર શોભે અને રત્નોથી જેમ સમુદ્ર શોભે તેમ [illegible] દેશોથી આવેલ તે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ ૩૫ ॥

शत्रुञ्जये प्रथम[illegible] समाप्ते
[illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] संविग्नमतिर्बभूव ॥ ३६ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] [illegible] [illegible] કરનાર [illegible] તે સાધુએ [illegible] [illegible] શ્રી શત્રુંજય ઉપર રહેલા પ્રથમ તીર્થંકરને નમસ્કાર કર્યો અને [illegible] સ્તુતિ કરતાં તેને તે તીર્થ [illegible] [illegible] મેઘની પેઠે [illegible] [illegible] સમૂહથી વડી વૃદ્ધિ કરતા થયા ॥ ૩૬ ॥

श्रीनेमिरैवतमयो गिरिरैवतस्थ
ब्रह्मण्यजिह्ममनसं स नमश्चकार ।
तत्रोत्सवैर्नवनवैरनिदीपिताहत्
श्रीशासनो बहुदिनानि निनाय हर्षात् ॥ ३७ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી રૈવત (ગિરનાર) ગિરિમાં રહેલા અને બ્રહ્મચર્યવ્રત પાળતા સરલ મનવાળા એવા શ્રી નેમિનાથ પ્રભુને તેમણે નમસ્કાર કર્યો તે સ્થાને નવ નવા મહોત્સવો કરી શ્રી અર્હંત શાસનને દીપાવતા અતિ હર્ષથી ઘણા દિવસો નિર્ગમન કર્યા ॥ ૩૭ ॥

सोपारके सकलतीर्थसमर्थनाम्नि
सद्धाम्नि तीर्थपतिमादिजिनं प्रपूज्य ।
गोविंदसंघपतिना यतिनायकस्य
मेने महाम्बुनिधिस्तीर्णोऽपि जानुदघ्नः ॥ ३८ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી સમગ્ર તીર્થમાં સમર્થ નામવાળા અને ઉત્તમ ધામરૂપ એવા શ્રી સોપારક તીર્થમાં આવી ત્યાં રહેલા મુનીશ્વરોને વંદવા યોગ્ય એવા શ્રી આદિનાથ પ્રભુની પૂજા કરી તે સંઘપતિ ગોવિંદ સાધુએ આ મોટા સંસાર સાગરને પોતાની જાનુ સુધીના પ્રમાણનો માની લીધો અર્થાત્ તરવાને સહેલો જાણી લીધો ॥ ૩૮ ॥

श्रीतारणाख्यगिरिशिखरे जिनं च
संघाश्रितं तममितं मे जिनं ववंदे ।
श्रीमत्कुमारनृपनिर्मितमन्दिरस्थं
धन्यं जिनावर प्रभु च मन्दराजं ॥ ३९ ॥

ભાવાર્થ—ત્યાંથી શ્રી તારણગિરિ (તારંગા) ઉપર દેવ આશ્રિત જગતને તારનાર શત્રુઓના સૈન્યથી અજિત શ્રી અજિતનાથ પ્રભુને તેમણે વંદના કરી અને શ્રી કુમારપાળરાજાએ નિર્માણ કરેલા તે અર્હંત ચૈત્યમાં ચંદ્રને જેમ મહેન્દ્રરાજ શ્રી એવો સંઘ ઘણો દીપાવ્યો ॥ ૩૯ ॥

श्रापुनभूपतिविनिर्गतिर प्रवेश
स्पृ प्रत्नहेन महनायद्दान्राय ।
पंचमधिशा सुरपुरे स्वपुरे सगधा
गर्विस्सैघपतिरलममा समागात् ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—આપત્તિને ના ગભુને નાશ કરનારા અને અજ્ઞાનરૂપ અંધકારને દૂર કરનારા તે શ્રી ગોવિંદ સંઘપતિ સો પુત્રાદિકે કરેલા મોટા નગર પ્રવેશના મહોત્સવ સહિત ગીના વિલાસવાળા ઇંદ્રના નગર જેવા પોતાના નગરમા આવ્યા ॥ ૪૦ ॥

सार्धाल्हिदेषु निरतानघहेतु सर्वे
स्वर्णाहिकाद्रुर महार स महारत्नम ।
श्रारसपार्श्वजिनुर्णो स्वगुरुप्रसादात
सचा च जिनोस्तुा [illegible] दृणात् ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—તે મહાન સંઘેશ્વ [illegible] સુધી દેવ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

तीर्थंकरप्रतिकृतिं प्रवरप्रतिष्ठां
निर्माप्य बिम्बवरशैः सगर्भ ततानाम् ।
संघाग्रणीषि निजनामनिशान्त
बिम्बे मनुष्यतनु पूर्णतया चिराय ॥ ४३ ॥

ભાવાર્થ—જેણે સઘ પૃથ્વીના લાકોને વિસ્મય કરનાર અને ઉત્તમ પ્રતિષ્ઠાવાળુ શ્રી તીર્થકરનુ બિબ રચાવી, જિનના પુરાતન પુરૂષોમા ચિરકાળ પૂર્ણપણે રહે તેમ મારા ન મને તેની સાથે જોડી દીધી ॥ ૪૩ ॥

धारासने गुणगुन मधुर प्रकारे
देवीं विलासजननीं जननादिदर्थम् ।
श्री अम्बिकां कमलपत्रविशालनेत्रा
माराध्य पारमहनामितमातनिष्ठ ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—મેઘ ગુણવાળા અને મનહર એવા આરાસુર (આરાસુર પર્વત) ના રહેવા, ... નીતિ આપનાર, કમળપત્ર જેવા વિકાશિત નેત્રવાળા અને ... ... મનોરૂપ એવા શ્રી અબિકા દેવીની આરાધના કરી ... ... વિસ્તારથી આરભુ ॥ ૪૪ ॥

इत्थ विचिन्त्य चतुरश्चतुरब्धिकीर्ति
स्फूर्तिं समूर्तिमदना वदनाड्डराज ।
संघाधिपः ... ... पुरी ता
द्रव्यै सुगन्धवसितैरभिसारराम ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે વિચારી તે સઘપતિ ચતુર ગોવિદ સઘવી કે જેની કીર્તિ ચારે સમુદ્રોમા સ્ફુરે છે અને જે મૂર્તિમા કામદેવ જેવા અને મુખમા ચદ્ર જેવા છે, તેમણે પવન ઉપર નિવાસ કરી રહેલા તે અબિકા દેવીની સુગધીથી સુદર એવા દ્રવ્યોથી આરાધના કરી.૪૫

तस्य प्रसन्नवदनामदनाम्बमूर्ते
र्देव्या प्रवृत्तविकृता प्रकटाह चेत्यम् ।
इष्ट वरं वृणु यत सुरदर्शनं हृया
नो निष्फलं रजनिगर्जितवत्कदाचित् ॥ ४६ ॥

ભ વ ર્થ—કામદેવથી પણ એક મૂર્તિવાળા તે એઇને પ્રસન્ન વ ન મી અને અશુદ્ધી શાંત રાખી તે અ બિકાએ પ્રકટ થઈ કહ્યુ કે તમે ઇચ્છિત વરદાન માગો, રાત્રે મેઘની ગર્જનાની પડે દેવતાનુ દર્શન કદિપણ નિષ્ફળ થતુ નથી ॥ ૪૬ ॥

स प्राह साहसनिधिर्निधिभिर्ममाल
स्वामिन्यलं सकलया कलया च राज्ञ ।
श्री जैनबिंबकरणाय शिरा विशाला
त्वं देहि देहिसुरवाहितसमा ममाथ ॥ ४७ ॥

ભ વાર્થ—સાહસ (હિંમત) ના ભ ડાર રૂપ તે શેઠી બોલ્યા કે, હે સ્વામિની, મારે દ્રવ્યના નિધિ પો જોતા નથી તેમજ સમગ્ર રાજકલાની પણ મને ઇચ્છા નથી પ્રાણીઓ ના ક પવતા સમાન એવા તમે શ્રી જૈન બિ બ કરવાને માટે મને એક વિશાલ શિલા આપો ॥ ૪૭ ॥

क्ष्मापालुराज पव । पुनिवरस दच्छ
रामस्वयंवीयरस्त दाम्मयास ।
पूर्व पुरो मम स तिममदेवमना
न चेतदेव नरदेवनता ययाचे ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—દેવીએ પવિત્ર વચનથી કહ્યુ કે, હે શેઠી પૂર્વે સુવર્ણના જેવી કાંતિવાળા તમારા પિતા શ્રી વચ્છરાજ કે જે વીતરાગ દેવના ભક્ત અને નર તથા દેવતાઓને નમેલા છે તેમણે મારી આગળ આવુ જ વરદાન માગ્યુ હતુ ॥ ૪૮ ॥

प्रोत्तुङ्गशृङ्गसुभगैर्धवलाचलौघै-
पुरगरिष्टनरराजस्तोकराने ।
सख्यातिगैनगनिभैवृषभैरजस्र
प्रष्टो बलो रयवशो ध्वनि घोरान्ते स्म ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—ઉંચા શૃંગોથી સુંદર, પેગામ થી મનોહર, ... ન દી જેવા મોટા અને પુષ્ટ એવા પવન સમાન અસંખ્ય બળદોએ તે મધુર ધ્વાન કરતો રેકો માગમા વહન કરવા માંડયો ॥ ૫૨ ॥

पाषाणचूर्णघरात ... दारणद्रु
प्रच्छरनादिपदुद्ममविधानदक्षैः ।
कुद्दालमुद्गरखुदरखनैरशेषै
मार्गः समो ऽतिविषमोऽपि समीकृत ध्राक् ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—પાષાણને ચુરાવા પૃથ્વીને ખોદવી અને વૃક્ષોને છેદવા વગેરે ઘણા કૃત્યે ને કરવામા કુશળ અને જેઓના હાથમા કોદાળા મુદ્ગર અને કુહાડા રહેલા છે એવા તે પુરૂષે એ ઘણો વિષમ એવા પણ તે માર્ગ તત્કાળ સમ કરી દીધો ॥ ૫૩ ॥

भराभयरर दैन्गढां ... दा
... समन्तात् ।
... भृगयुमुलपदुने ...
मार्गे नृत भगवान ... ल्लागिभिह
... ५४

[illegible]

स्यामादम ... स्वमन ... ।
... यम ... ।
... ।
... ।

શાએ પોતાના ઇષ્ટ માણુસોને મોકલ્યા અને તે પછી અશ્વ રથ વગેરે સમર્થ વાહનવાળા તેઓ પણ આવી હાજર થવા લાગ્યા. ॥ ૬૧ ॥

सर्वासु दिक्षु च विदिक्षु च सन्ति यानि
श्रीपत्तनादिनगराणि वराणि भूमौ ।
तेषामसंख्यमनुजा दनुजारिकल्पा
कल्पाङ्घ्रिपा इव समे मिमिलुर्नगेऽस्मिन् ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—પૃથ્વી ઉપર સર્વ દિશાઓમાં અને વિદિશાઓમાં જે આ પત્તન વગેરે શહેરો છે તેઓના દેવતા જેવા અસંખ્ય મનુષ્યો જાણે કલ્પવૃક્ષો હોય તેમ તેઓ સર્વે આ પર્વત ઉપર એકઠા થયા.

श्रीमत्सुखासनरथाश्वतुरङ्गचण्ड
रा महागजनृयानादिवाहिनीनाम् ।
संख्या पयोधिपयसामिव सन्निपातु
धातापि नैव परिमानमिहालमासीत् ॥ ६३ ॥

ભાવાર્થ—સમુદ્રના જળની પેઠે સુશોભિત સુખાસનો, રથો, ઘોડા અને પ્રચંડ ગજેન્દ્રો વગેરે તેઓના વાહનોની સેનાઓની સંખ્યા કરવાને વિધાતા પણ સામર્થ્યને ધરી શકે તેમ ન હતું. ॥ ૬૩

श्रीगुर्जराग्र्यसुभटैर्विकटैर्महोभि
सन्नद्धमैरवमहोबलैरतिविक्रमाढ्यैः ।
नागाधिरामितरणा विदधुः स्म रक्षा
रक्षानिमित्तपरितो गिरिनायकस्य ते ॥ ६४ ॥

ભાવાર્થ—તે તારંગગિરિ ઉપર ચારે તરફ તેજથી ઉગ્ર, પૃથ્વીમાં માન પામનારા વિકરાળ બળવાળા શ્રી ગુર્જરાજના લાખો સુભટો રક્ષણ કરનારા ચારે બાજુ તરફ રક્ષા કરવા લાગ્યા. ॥ ૬૪ ॥

उत्तारयो सुरनिरन्तरनिभा पभूयु
दत्तात्मय गगनाभिगनानय नाम् ।
तदु निरेकमतरो यदपोऽपि यम
शान्तानु मे यमुर्तेभिन्नसद्गुणानाम् ॥ ६५ ॥

ભાવાર્થ—આમ જ્યા મનુષ્યે ને ઉત્તાવ ને મે દેવતાના વિમાન જેવા ઉત્તર (ઉ. વિના) ઘણો હાજર રહ્યા હતા, સ્થિર મનિ ભાચારથી તેના યતિઓ પણ પમદાગાઓમા આવી રહ્યા હતા.૬૫

घोषेसमुंदरगुरो तनुपमन्तनु
दत्तुम्य वप म तमगुरेनुर्धरम ।
सपन्नु पुण्यपरिपिण्डभिन्न न्तात
सर्वीयं स्वदिमागसलाग्नो च ॥ ६६ ॥

ભાવાર્થ—સવ સૂરિઓમા ઈંદ્ર સમાન જેવા શ્રી સેમસુંદર ગુરુનો તે ઉત્સવ કેમ સ્તુતિ કરવા જેમ કરે થી કેઉમ સવ અવ્યારે સવ પવિત્ર સ્થાનેમા ઉત્સવ કરી વિઠાનની સ્તુતિને પ ( ) હતો ॥ ૬૬ ॥

सर्वो च पमदन्तो महर्षीश्वरा श्री
मनो महोत्सविचन्द्र निजानिलमा ।
तनाम यन्द्रुमा दुन्दे इ न्ता
श्रीमद्गुरुस्तमदवो सूनमाभिः ॥ ६७ ॥

ભાવાર્થ- તે ઉત્સવ નમા પ્રશસ્ત તેઓ અને બને ગુરુ જેવા શ્રીમાન થઈ ઉત્સવ સ્મૃતિ અને તે ઉત્સવ કરી તેમ અને તેઓ ઉત્સવ ( ) વચન ( ) કરી ૬૭

तान्देवसान्दुपरमगुरा महा
मान्य सतपित्रमा पन्नननाम ।
माकिरमने पदुपदुपदमन्
सान्यन्न विरदसमवसी न ॥ ६८ ॥

ભાવાર્થ—અશ્વોના અને ગજેન્દ્રોના અધિ
દેવરાજ ગુણરાજ વગેરે મહાન સભ્ય ગૃહસ્થો
પર બેસી જેઓના અંગ ઉપર વિનય અને ઉ
એવા તેઓ સાથે ભેટ લઈ ગોવિંદ સાધુને ભેટ

गोविंदसाधुरपि तान् परिरभ्य दोभ्यां
सप्रश्रयं सविनयं च मुदेत्युवाच ।
स्वस्त्यस्ति वो गुणवतां भवतां मदी
भाग्येन च समजनीह समागमो ऽय

ભાવાર્થ—ગોવિંદ સાધુ પણ તેઓને બે ભુજ
સ્નેહ અને વિનયથી હર્ષ પૂર્વક બોલ્યા કે, હે ગ
એવા આપ સર્વનું કલ્યાણ હો, અહિં મને તમ
ભાગ્યથીજ થયેલો છે ॥ ૬૯ ॥

युष्माकमेव जिनबिंबमहाप्रतिष्ठा
कार्यं त्वहार्यमिदमस्त्यखिलं महाया
अग्रेसरी भवत तत्त्वमना हि यूय
मासन्नमेव परिवर्त्ति यतो मुहूर्तं ॥

ભાવાર્થ—હે મહાર્ય, આ અહાર્ય એવું જિ
સર્વ કાર્ય તમારૂં જ છે તેમાં તમે અગ્રેસર થાઓ
છો વળી તેનું શુભ મુહૂર્ત નજિક આવેલું છે ॥

गोविंदसाधुविनयाहृतमानसास्ते
प्रोत्थाय तद्वचनता ऽवनतोत्तमांगा
स्नानादिसद्मप्रयनविस्तरनीरयात्रा
सद्मप्रदानमहम रचनादि चक्रु ॥ ७

ભાવાર્થ—એ પ્રમાણે ગોવિંદસાધુના ધાર
ન હરણ થયા છે એવા તેઓ મસ્તકને નમાવ

વિચિત્ર આશ્ચર્યને આપવામા તત્પર એવુ સગીત લાગી ॥ ૭૪ ॥

काव्यानि भव्यकवयो जगदुर्मुदाश्च
छंदास्यमदनिनदा अपठंश्च भट्टा ।
गीतानि तानि च जगुर्वरगायनौघा
रामा ददुश्च चरणानि कलाभिरामा ॥

ભાવાર્થ—ભ ય કવિઓ હર્ષથી કાવ્યો ભણતા શબ્દે થી છદ પઠતા હતા, ઉત્તમ ગાયકોના સમૂહ અને કલાઓથી સુદર એવી રમણીયે વવત મ ગલ

सद्‌वदिनो जय जयेति रव वितेनु
र्विप्रव्रजगणा प्रगुणाश्च वेदान् ।
गोविंदराजगृहमडपभूर्बभूव
स्वर्लोकतोप्यधिकतागुणधारिणी य ॥ ७

ભાવાર્થ—સારા બદી જનો જયજય ધ્વનિ વિ વિપ્રગણો તૈયાર થઈ વેદોચ્ચાર કરતા હતા આવી રાજના ગૃહ મ ડપની ભૂમિ સ્વર્ગથી પણ અધિક નારી થઈ પડી ॥ ૭ ॥

[illegible] मादरमडपाय
सत्पायसस्तुन [illegible]
[illegible] ददशिर [illegible]
तत्स्य चापरनि[illegible] ॥ ७

ભાવાર્થ-- [illegible] ટા મોદક અને મા [illegible] ખધ વસ્તુઓ [illegible] તેમ દેખાતા હતા અને સુગધી ઘી અને તેની વિશાળ વાપિકાઓ દેખાતી હતી ॥ ૭૭ ॥

बाह्योरुरूप्यकनकोद्भवभाजनानाम्
माला स्वरूपस्य सदृशा ददृशुः समन्तात्।
चित्रान्विता प्रचुरचारुचयाश्च
चन्द्रोदया जुजुभिरे ऽमितमण्डपेषु ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—ચારે તરફ કાંસુ, રૂપુ, અને સુવર્ણના બનેલા પાત્રોના સમૂહ સ્વરૂપના જેવા દેખાતા હતા અને અપરિમિત મંડપોમાં ચિત્ર વાળા ચીર વસ્ત્રના ચંદરવા શોભી રહ્યા હતા ॥ ૭૮ ॥

सौधानि तानि परमेऽण्डपमण्डलानि
शक्नोति कः कथयितुं कवितास्वलाढ्यः।
प्रज्ञ व्यक्तिमतिरद्भुतशक्तिरत्न
वृन्दारकानकमनि न परमेष्ठता मन्नयत् ॥ ७९ ॥

ભાવાર્થ—આ સમયે ઉત્તમ મંડપોના મંડાણમાં તે મહેલોનું વર્ણન કરવાને કયો કાવ્યકળાવાન્ પુરૂષ શક્તિમાન થાય? અદ્ભુત શક્તિવાળા અને ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા બ્રહ્મા પણ એ મહેલોના વર્ણનનું વ્યાખ્યાન કરવામાં પ્રવીણ થઇ શકે તેમ નથી. ॥ ૭ ॥

तेष्वास्यरस्यरसयोजनभोजनानि
भुञ्जाजनो विरचयन् रचनान्वितानि।
नो मन्यत सहृदयो हृदय हिताय
पीयूषपूपमपि त मधुरत्वयुक्तम् ॥ ८० ॥

ભાવાર્થ—તે મંડપોમાં રચનાથી ગોઠવેલા હિતકારી રમ્ય રસની યોજનાવાળા ભોજનોને ગ્રહણ કરતા સર્વે સહૃદય પુરૂષોના લોકો મધુરતાવાળા અમૃત રસને પણ પોતાના હૃદયમાં તૃણ સમાન લેખવતા હતા ॥ ૮૦ ॥

यासामसुरस्फुरत्प्रभवो ऽप सौता
नूपानवाचश्चतुर्ना द्रगणे समेता।
अम्बुर्जिनेन्द्रभवने जिनराड्मतिहा
हना सहतिनुनम्दयनद्भुरगुत्ना ॥ ८१ ॥

ભાવાર્થ—પછી ઉત્તમ આચાર્ય, વાચક અને મુનીઓના સમૂહ સાથે લઇ શ્રી સોમ સુંદર ગુરૂ ખડ્ગ ધારી સુભટો અને મહાન શ્રાવકો સહિત શ્રી જિનરાજની પ્રતિષ્ઠા કરવાને જિનેન્દ્રભવનમાં પધાર્યા ॥ ૮૧ ॥

पूर्वं यदूपुरखिलान्यपि तीर्थवार्भि
स्नात्राणि चित्रितमनांसि सदा ततश्च ।
सन्मन्त्रपाठपरिपूतनवप्रभूत
नैवेद्यढौकनमुख बहुकृत्यमासीत् ॥ ८२ ॥

ભાવાર્થ—સત્પુરૂષોના મનને આશ્ચર્ય કરે તેવા તીર્થજલોથી પ્રથમ સ્નાત્રો કરવામાં આવ્યાં અને તે પછી ઉત્તમ મંત્ર પાઠથી પવિત્ર કરેલા નવીન વિવિધ જાતના નૈવેદ્ય ધરવા વગેરે ઘણુ કૃત્ય કરવામાં આવ્યુ ॥ ૮૨ ॥

प्राप्ते ऽथ लग्नसमये तपगच्छसूरि
र्धीसूरिमन्त्रपदसंस्मरणैकतान ।
बिंबं व्यधादजिततीर्थकृतः शिलाका
न्यासेन नाशितरजा प्रवरप्रतिष्ठाम् ॥ ८३ ॥

ભાવાર્થ—જ્યારે લગ્નનો સમય આવ્યો ત્યારે જેનો રજોગુણ નાશ પામ્યો છે એવા તપાગચ્છ સૂરિએ શ્રી સૂરિમંત્ર પદના સ્મરણમાં એકતાન કરી શ્રી અજિત પ્રભુના બિંબમાં શિલાકાના ન્યાસવડે કરીને પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૮૩ ॥

तस्मिंश्च विस्मयमये समये ऽथ वाद्य
नादैश्च धीरितमुखध्वलैर्वधूनाम् ।
मन्त्राक्षरादिविधयुद्धरवैर्बभूव
नाम्नापि कम्पितकं बहु कम्पत किं ॥ ८४ ॥

ભાવાર્થ—તે વિસ્મયકારી સમયમાં વાજિંત્રોના નાદોથી, ધવ

જનના કોલાહલોથી, સ્રીઓના ધવલ મંગલથી અને મંગલ તૂર્યની ધ્વનિઓના વિવિધ અને નવીન શુદ્ધના શબ્દોથી કાને ઉપર આવેલું કાંઈ પણ સંભળાતું નહતું એથી વધારે શું કહેવું ? ॥ ૮૪ ॥

सर्वैरपर्षधिपर्णोधिपणैकजश्रै
धीमद्भिरान्यद्मिरदनपुरपर्वगर्वे ।
तत्रातिमन्यधनदाजगामिरूपे
धौतायमानितमितामतिमे स्मितास्यै ॥ ८५ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે મોટી બુદ્ધિવાળા, બૃહસ્પતિને પણ જિતી લેનારા, દેવતાના ગર્વને તોડનારા અને ઉન્નતિને પામેલા સર્વ શ્રીમાન્ ધનાઢ્યો મુખે હાસ્ય ધરી દ્રવ્યદાન રૂપ જલની વૃષ્ટિ કરવાથી બરાબર મેઘનું આચરણ કરતા હતા । ૫ ॥

तस्मिन् क्षणे गुणगुताइपितास्वबु
सद्भागिनेयसहिता महिता महर्म्ये ।
श्रीऊदराभिधगृहागुरुकल्मषास
सदा नवागहइ दाम ग्रथित पृथिव्याम् ॥ ८६ ॥
आस्रोमगुरगुगा ग्रतिभागुरा या
हकाग विभकद तमन्वलिजाया ।
क्षणु ततातु धर्म भ्यनरपारथा
तत्वार्थावरा जगुर गृहतकनपमाम् । ८७ ॥ युग्मम्

ભાવાર્થ [illegible] નામના [illegible]
નારો [illegible]
ના પુત્ર પુત્ર [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
મહોત્સવ [illegible]

दुर्वादिवृन्दघनगर्वनिखण्डनस्य
त्रैवेद्यहृद्यमतिपण्डितमण्डनस्य ।
श्रीपण्डितस्य च सदा जिनमण्डनस्य
श्रीवाचकातुल्यपदं समभून्महार्घं ॥ ८८ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે મહોત્સવોના સમૂહથી દુષ્ટવાદીઓના અતિ ઘણા ગર્વને ખંડન કરનારા અને ત્રિવેદી (ત્રણવેદ) જાણવાથી મનોહર બુદ્ધિવાળા પંડિતોના મંડનરૂપ એવા તે શ્રી પંડિત સૂરિને અને શ્રી જિન પ્રભુના આભૂષણને શ્રી[1] વાચક એવું અનુપમ પદ પ્રાપ્ત થયું હતું ॥ ૮૮ ॥

श्रीमांस्तपागणगुरुर्जिनप स नत्वा
[illegible] त्रिलोकविदितां मुदितः प्रतिष्ठाम् ।
[illegible]
[illegible] ॥ ८९ ॥

ભાવાર્થ—તે શ્રીમાન્ તપાગણના ગુરુ શ્રી જિનપ્રભુને નમી અને ત્રણ લોકમાં વિખ્યાત એવી પ્રતિષ્ઠા [illegible] પામતા તે [illegible] તેથી [illegible] કરતા ઘણા ઉત્તમ [illegible] પનરશ ગાના [illegible] ॥ ८९ ॥

[illegible]
[illegible] ।
[illegible]
[illegible] ॥ ९० ॥

ભાવાર્થ—[illegible] પછી [illegible] અતિ [illegible] અને [illegible] પ્રથમ [illegible] અને પછી

1 [illegible]

રમીરી કેશરના જેવા રંગના રેશમી કંચળી વસ્ત્રો શ્રી સંઘને પેહેરા
વ્યા જેથી તે સંઘે કપૂરની શોભાને પ્રાપ્ત કરી ॥ ૯૦ ॥

आचंद्रार्कमहो महेभ्यमुकुट प्राप्तप्रतापोदय
स्व वाउर गुरुगुरुन्नरिपुप्रोदयप्रा[illegible]
दुर्वंतो गुणगतस्तुतानिति मुदा पूर्णार्थिनलार्के
दानप्रभूतिविरचिता सुखदमा सर्वे नरेंद्रा कृता: ॥ ९१ ॥

ભાવાર્થ—"હે મહાન શેઠીઓમાં મુગટ રૂપ, હે પ્રતાપવડે ઉગ્ર
પુજરાજાના રાજ્ય સમાદથી ઉગ્ર એવા તમે યાવચ્ચંદ્ર દિવાકર સુધી
રાજ્ય કરો આ પ્રમાણે હર્ષથી ગુણસ્તુતિ કરતા એવા ઘણા યાચ
કોને સુખકારી એવા તે શેઠીએ લક્ષ્મીના દાનથી જેઓની કાયા અત્ર
પ્ત થયેલી છે એવા તે સર્વ રાજા બનાવી દીધા ॥ ૯૧ ॥

तस्मिन्गुणाभिराम[illegible]
प्रा या [illegible] मंडके ।
[illegible] साहित्यमाप्तु सम
गुण्या [illegible] प्रवरया सद्याऽतिक्रम गमित ॥ ९२ ॥

[illegible] ખુશીઓથી ઘણા ખુશી થઈ [illegible] અતિશ
[illegible]

[illegible] गुरारा [illegible] प्रात[illegible]
[illegible] मन नया [illegible] गरिमा [illegible]
[illegible] यया [illegible] चाति स्नात
[illegible] ॥ ९३ ॥

[illegible] નથી [illegible]

ના વાહન ઉપર બેસી પોતાના નગર તરફ ચાલી નીકળ્યા ॥ ૧૫ ॥

कृत्वा कृती सूरिपदं गुरुस्ततस्ततः सुशिष्यैर्विहरन् हरन्नघम् ।
श्रीगूर्जरत्रामुखमण्डनो ययौ कर्णावतीनाम्नि पुरे पुरन्दरः ॥ १६ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગુરુ સૂરિપદને પ્રાપ્ત કરી કૃતાર્થ થઇ ત્યાંથી ઉત્તમ શિષ્યોની સાથે વિહાર કરતા અને પાપને હરતા શ્રી ગુર્જરાત દેશના મુખ મંડન રૂપ નગરેશ્વર કર્ણાવતી નામના નગરમાં પધાર્યા ॥ ૧૬ ॥

श्रीपातसाहेर्बहुमानभाजनं सभानरान् सद्वचनैः रञ्जयन् ।
गुणी गुणज्ञो गुणराजसाधुराट् गुरोः प्रवेशोत्सवमाततान सः ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી પાતસાહના બહુ માનના પાત્ર રૂપ સભા જનોને સદ્વચનથી રંજન કરતા અને ગુણને જાણનારા તે ગુણવાન્ ગુણરાજ સાધુપતિએ ગુરૂનો પુર પ્રવેશનો મોટો મહોત્સવ કર્યો ॥ ૧૭ ॥

तमोहरः सोवगणैर्भिरुच्छ्रितः प्रबोधयन् भव्यजनाम्बुजव्रजान् ।
श्रीसूरिराट् सूरसमो महोभरैर्विभासमानस्तत्र पुरेऽस्थितस्ततः ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—અંગ મતિઓએ ઉન્નત કરેલા અંધકારને હરતા, ભવ્ય પ્રાણીરૂપ કમળના સમૂહને પ્રબોધ કરતા અને તેજના સમૂહથી સૂર્ય જેવા શ્રી સૂરિરાજ તે નગરમાં પ્રકાશમાન થઇ રહેતા હતા ॥ ૧૮ ॥

श्रीनाथसूनुर्गुणराजराजयोः रमापवासाय महसा महान्वयः ।
श्रीआम्रसाधुः फलिताम्रवत्सदा मनोहरस्तत्र पुरे विराजते ॥१९॥

ભાવાર્થ—શ્રી લક્ષ્મીપતિના તેજના સ્થાનરૂપ શ્રી વાવના પુત્ર અને ગુણ જનોના બંધુ શ્રીઆમ્ર નામે એક સાધુ ગૃહસ્થ ફળેલા આંબા જેવા મનોહર થઇ ને નગરમાં રહેતા હતા ॥ ૧૯ ॥

गृहस्थधर्मं परिहृत्य सत्यधीः श्रीमत्तपागच्छगुरोर्गुणैर्गुरोः ।
वचः स्वहृदि विहरन् दुस्तमं वैराग्यरङ्गाद्व्रतमित्यचिन्तयत् ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—સત્ય બુદ્ધિવાળા તે શ્રીઆમ્ર સાધુ દુષ્ટ તમને દૂર કરી છાંડી નાખ્યો ગુણોથી મોટા એવા શ્રીમાન્ તપાગચ્છના ગુરૂના વચનનું હૃદયમાં વૈરાગ્ય ધરી પાન કર્યા કરે છે ॥ ૨૦ ॥

गुरोः सुधासिन्धुसमदेशनाप्रबुद्धचित्ताः [illegible] सुधाः ।
सुनैः [illegible] स्वबन्धुभिर्निरीक्ष्यमाणाऽपि च पातकातपा २१
[illegible] शुचिप्रतिभा [illegible] वैराग्य [illegible] प्रपूरिता ।
[illegible] तपागच्छ [illegible] विधेतपापं [illegible] समाश्रये ॥२२॥

॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—ગુરૂની સુધા સાગર જેવી દેશનાથી જેનું ચિત્ત પ્રતિબોધ પામ્યું છે, તત્વ બુદ્ધિને જેણે આ દય કર્યો છે અને જેનો પવિત્ર અને સુંદર દેહ છે એવા તે આશ્ર સાધુએ ઐશ્વર્યના ભારને આશ્રય કરનારા પોતાના પુત્રોએ, બંધુઓએ અને અને ઘર કાનાએ નિવાર્યા [illegible] પ્રકારશમ ન વૈરાગ્ય રંગથી પરિપક્વ થઈ અને પાપને [illegible] કરી શમતા સહિત [illegible] ને [illegible] કરી ॥ ૨૧-૨૨ ॥

महात्मना [illegible] गुणरत्नसाधुना [illegible] घनाल्लता ।
प्रवर्तिते [illegible] गुरु [illegible] च [illegible] समुपादये मुदा ॥ ३॥

ભાવાર્થ—મુ [illegible] ભવ [illegible] કરનારા [illegible] ગુરૂ [illegible] ઘણા [illegible] ॥

[illegible] ।
[illegible] ३॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible]

[illegible]

ભાવાર્થ—' હે ગુરૂ, જ્યારે શત્રુંજય ઉપર જઈ ઘણા વિસ્તારવાળા ઉત્સવોથી નિર્દોષ એવા શ્રી આદિશ્વર પ્રભુને નમસ્કાર કરીશ ત્યાર પછી ઉજ્વળ ચંદ્રના કીરણ જેવું નિર્મળ દહીં દુધ ગ્રહણ કરીશ" આ પ્રમાણે જ્યારે તે શ્રેષ્ઠીરાજે મેરૂ પર્વતના જેવો સ્થિર નિયમ ગ્રહણ કર્યો, તે વખતે બીજા ઉત્તમ વ્યાપારી ગૃહસ્થોએ પણ તે અભિગ્રહ ગ્રહણ કર્યો ॥ ૨૫-૨૬ ॥

दीपालिकापर्व समाययौ मुदा साम्राज्यदानप्रतिभूनिभं भुवि ।
तीर्थयात्राकृतये कृता तदा महोद्यमं निर्मितया महेभ्यराट् ॥२७॥

ભાવાર્થ—તે સમયે પૃથ્વી ઉપર હર્ષનું સામ્રાજ્ય, દાન આપવામાં જામીનરૂપ એવું દીપોત્સવી પર્વ આવ્યું તે કાળે તે મહાન્ કૃતાર્થ શ્રેષ્ઠીરાજે શ્રી તીર્થ યાત્રા કરવાનો મોટો ઉદ્યમ કરવા માંડ્યો ॥૨૭॥

गार्हस्थ्यिनेते स मनोरथैः सम रथा महेभ्ये स्वगृहेश्वरयोमया ।
सुखासनासद्युग्मसिंहविष्टरादिष्ट गरिष्ट भुवि तैर्विधापित ॥ २८ ॥

ભાવાર્થ—બીજા ગૃહસ્થ શ્રેષ્ઠીઓએ પોતપોતાને ઘેર પોતાના મનોરથાની સાથે લોકાના રથ તૈયાર કરવા માંડ્યા અને તેઓએ સુખાસન યુગ્મ મોના સિંહાસન વગેરે પોતાને ઇચ્છિત પદાર્થો કરાવવા માંડ્યા ॥ ૨૮ ॥

[illegible] अनुगरहुगमा [illegible] उद्दाता हृदयगमा पुरः ।
[illegible] कम मया महामया [illegible] यगभूता च [illegible] २९

ભાવાર્થ- ચતુર ઉંચી જાતના અને મનોહર એવા હજારો અશ્વ [illegible] તેજથી ઉઠો અને [illegible] ॥ ૨ ॥

[illegible] सभ्राभूत्प्रा[illegible] मार्गिणाम् ।
[illegible] कथादिगुणै सहमूर्तिभिर्भैः ३०,

[illegible] ઉત્તમ શેઠ

હૃદય પ્રસન્ન કરી કણાદિ વગેરે ઘણા માણસો સાથે તે વિદ્વાન શ્રેષ્ટીને દિવ્ય વસ્ત્રોનો પોશાક આપ્યો ॥ ૩૦ ॥

समयपद्मासोर्ति निजां धना धाय न फेरी प्रमुख मुपोचितम् ।
पट सहस्रान् सुभटान् महाद्भटान् प्राग्मादिन स्तानमितांश्च
सादिन ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી પાદસાહે તે શ્રેષ્ઠીને પોતાની દ્વારગતિ (કોટવી) અર્પણ કરી તે સાથે બીજા હજારો ઉગ્ર સુભટો અને ઉન્મત્ત અપરિમિત ઘોડેશ્વારો અર્પણ કર્યા કેવલ રાજાને યોગ્ય એવું ફેરી (ડંકો) પ્રમુખ વાધ્ય ન આપ્યું ॥ ૩૧ ॥

श्रीतापयाश्च स्फुरमाणमौक्ति दधौ सहौलस्वर्चं च यस्य तत् ।
स मार्गण प्राजिगणस्य वामित संपूरयन् धागुणतासंपतद् ॥३२॥
मस्य मुहूर्ते शुभभावभाविते सपाग्वित सोपपुरायधारा स ।
कुंभ शुभाभाभरिताऽस्य समुत्सवभूष मार्गे सधवारिर जित ॥३३

ભાવ ર જ શ્રેષ્ટીને પદમહે સહ ઉન્નતિ કરનારુ રી તીર્થ યાત્રામાં રહું તેનુ ચિન્હ (નિશાન) આપ્યુ હતુ તે સંઘપતિ શ્રેષ્ટી ગુજરાજ યાચકોના મનની ઇચ્છા પૂ કરતા ભવ્ય મુહૂર્તમાં ઘમ વનધો સુકનથી સઘ પી સઘ પતન નારમમાન વ ત સમયે નૈભગ્યવતી આના મસ્તક ઉપર રે શ્રી સુંદર જલન ભરેલ કુભ સ ન મ ય ૩૩

पवमानमा नृपनन्यमूर्णाभिंकृत्यना स्वरमम वर्धं नम ।
याम च पार्श्वे मार्ग १ स्थानमन मार्ग स्वगारं न मुनगार विमानं ३४

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ॥ ३५ ॥

[illegible] ॥ ३५ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ३६ ॥

[illegible] ॥ ३७ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ३८ ॥

[illegible] ॥ ३९ ॥

[illegible]

सत्पूरुष [illegible] सर्वानुभारत्पुनिसतातिसर ।
पुराघषामा [illegible]ाधं प्रद्युम्न [illegible]मडिता ।४०॥

ભાવાર્થ—તે દેવાલયની પછવાડે તીક્ષ્ણ કીરણુવાળો, સૂરના જેવી [illegible] છે અને વાજિંત્રોથી પવનોની ગુફાઓોને પ્રતિધ્વનિથી મંડિત [illegible] તે સર્વોત્તમ પુરૂષામાં મુગટ [illegible] શુભ્ર [illegible] મેષ્ટી પુરમાથી [illegible] ॥ ૪૦ ॥

[illegible] शालिसत्पूरुषा [illegible]सुखासनमापनिवाहताभ्निता ।
[illegible] दपना निविड विदाजमा महेश्वरा[illegible]रदुमनीपर ॥४१॥

ભાવાર્થ—તે ની પછવાડે જેગોનો પૃષ્ટભાગ છત્રીદારાથી સુશો[illegible]ન છે અને ઉત્તમ સુખાસન અને રાજવાહનમા બેઠેલા મહાન ધ[illegible]ઓ ઈ,ની તુલનાને ધારણ કરતા ચાલતા હતા ॥ ૪૧ ॥

[illegible]गुणाभिषपुर [illegible]मडले ।
[illegible] प्रच्छादयन्त पार्श्व दमपरे ॥४२॥

[illegible] ની [illegible] ના [illegible] વાના [illegible] તીક્ષ્ણ [illegible] અત્યંત ઉચેને ઉંચુ [illegible] ઢંકન કરતું હતુ ॥૪૨॥

[illegible] ॥४३॥

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥४४॥

[illegible]

પૂર્વે રીતે આક્રાંત થયેલા કુલપર્વતો ચલાયમાન થવા લાગ્યા ।૪૪

सुखासनस्यन्दनराजवाहन श्रयादिनीना वरवाजिना नृणाम् ।
कश्चिद्विपश्चिद्गुणराजसंघराट् सघेन सख्यामकरोत्प्रराजम ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—કોઇ વિદ્વાન ઉત્તમનર શ્રી ગુણરાજના સંઘ વડે કરીને સુખાસનો, રથો, રાજ વાહનો, સેનાઓ, ઉત્તમ અશ્વો અને મનુષ્યોની સંખ્યાને કરી શકતો હતો ॥ ૪૫ ॥

श्रीमन्महीराजगजो गजोद्गुर बालूय याणाहय ईश्वर इत्ता ।
श्रीवाचसूनोस्तनया नयान्विता पचेषुरूपाधिकरूपसपद ॥ ४६ ॥
पचाप्यमी पचमुखाभविक्रमा नमन्नृपप्रक्षितिपा सदा नता ।
पश्चात्पुरस्तात् सृजति यत्नत श्रीसघरक्षा पथि सन्नयस्थिता
॥ ४७ ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—શ્રીમાન્ મહીરાજ ગજના જેવો પરાક્રમી ગજ કેલ્હ બાળ અને ઈશ્વર એ પાચ શ્રી વાચસૂનુના પુત્ર હતા. નીતિવાળા રૂપ સપત્તિમા કામદેવથી પણ અધિક સિંહના જેવા પરાક્રમી, જેમના ચરણકમળમા રાજાઓ નમે છે તેવા સન્માર્ગે ચાલનારા તે પચ પુત્રો સુભગોને સાથે લઈ માર્ગમા આગળ પાછળ યત્નથી સઘની રક્ષા કરતા હતા ॥ ૪૬–૪૭ ॥

पुरे पुरे श्रीमल्लिकाश्च राणका सोपायना समुपागता सभे ।
चक्रु प्रणाम गुणराजनामभृत्सघाधिपतेर्भूतलल्लग्नमौल्य ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—નગરે નગર શ્રીમલ્લિક વંશના રાણાઓ અને રાણુઓ સર્વે ભેટ લઇ સામા આવી પૃથ્વી ઉપર મુગટ નમાવી શ્રી ગુણરાજ સંઘપતિને પ્રણામ કરતા હતા ॥ ૪૮ ॥

किं सप्रतिभूपतिरेष शासन जिनाशयन् जैनमराडशासन ।
कुमारपाल किमु निर्मितामितप्रभावना पावनपुण्यभावन ॥ ४९ ॥
किं वस्तुपालोऽयं मनात्थान् पृथून् कृतार्थयन्नर्थिजनस्य शास्यया ।
इत्थं सृजन्नूहसमूहमागता अधूक्ष सघपति समागमत् ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—'જૈન શાસનને પ્રકાશિત કરનાર અખંડ શાસનવાળો શું આ સંપ્રતિરાજા છે? અપરિમિત પ્રભાવના કરનાર પવિત્ર અને પુણ્ય ભાવનાવાળો શું આ કુમારપાળ રાજા છે? યાચકોના મોટા મનોરથોને કૃતાર્થ કરનાર શું આ ઉત્તમ બુદ્ધિવાળો વસ્તુપાલ છે?' આ પ્રમાણે લોકોને અનેક તર્કો કરાવતો તે સંઘપતિ ધંધુકા ગામમાં આવ્યો ॥ ૪૯–૫૦ ॥

समाययौ संमुखमिंदुसन्मुखः संघस्तदायस्तरनयः स्फुरन्महः ।
निरीक्ष्य देवालयपद्धतीः कृतार्थः चमत्कृतोऽभूदरिं च प्रमुमुदे ॥५१॥

ભાવાર્થ—ચંદ્ર જેવા સુંદર મુખવાળો તે ગામનો નિર્દોષ સંઘ સન્મુખ આવ્યો. કૃતાર્થ થયેલો તે સંઘ સ્ફુરણાયમાન તેજવડે તેના દેવાલયોની શ્રેણીઓને જોઈ ચમત્કાર પામ્યો અને અત્યંત હર્ષ પામ્યો ॥ ૫૧ ॥

तं स्वागतप्रश्नगिरिविशेषप्रदानहि मानितं [illegible] ।
आवश्यामास समासन्नादरो दशोऽत्र धामु[illegible] ॥५२॥

ભાવાર્થ—ઘણા આદરવાળા અને નિર્ભય એવા તે સંઘે [illegible] ગુરુરાજ સાધુના સંઘને સ્વાગતના પ્રશ્ન પુછવાથી [illegible] ૫૨ બનાવ્યા અને [illegible] ૫૨

[illegible]

[illegible]

ઓના લલાટમા તિલકો કર્યા અને તેથી ઉત્પન્ન થતા નવીન તેજના સમૂહથી તેઓ અત્યત દીપવા લાગ્યા ॥ ૫૪ ॥

समीक्षितप्राणिगणा वसुधरापराद्भुतव्रातविधानहेतव ।
श्रीसघपूजादिमहामहास्तदा कुशायशाता किल तैर्वितेनिरे ॥५५॥

ભાવાર્થ—જેઓમા પ્રાણીઓના સમૂહ પ્રસન્ન થાય છે અને જેઓ પૃથ્વીના ઉત્કૃષ્ટ આશ્ચર્યોના સમૂહને આપવામા કારણ રૂપ છે એવા ડોલરના પુષ્પ જેવા સઘપૂજા વગેરે મહોત્સવો તેઓએ વિસ્તારથી કર્યા ॥ ૫૫ ॥

तस्मात्पुरात्स्वर्गपुरात्प्रतर्द्धिभि स प्रस्थितो दुःखितलोकशोकहृत् ।
पूर्णोपल्या[illegible] [illegible] प्राप्य[illegible] धरांशुमान् ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્કૃષ્ટ સમૃદ્ધિઓથી સ્વર્ગ જેવા તે નગરથી દુ ખી લોકોના શોકને હરનારા તે શ્રેષ્ઠી આગળ ચાલ્યા સૂર્યના જેવી કાન્તિવાળા તે [illegible] અપની ખરીઓથી પૃથ્વીને પૂર્ણ રીતે તા[illegible] [illegible] વડલીપુરમા આવ્યા ॥ ૫૬ ॥

तत्राद्भुतं श्रीजिनतातमन्दिरं चैत्यं तु दैत्यारिमहामहेश्वरात् ।
[illegible] ॥ ५७ ॥

[illegible]—તે નગરમા જીનતાતના [illegible] મહાન મન્દિર જે પોતાના [illegible] [illegible] કામ ક્રોધાદિકે હણી નાખ્યા છે તેવા [illegible] [illegible] ઉત્પન્ન કરે તેવ[illegible]

[illegible] ॥ ૫૭ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ५८ ॥

[illegible] કરીને તે [illegible] નદીમા [illegible] પવના [illegible]
[illegible] પવિત્ર [illegible]

दृष्ट्वाद्रिराजं गुणराजसंघराट् सहर्ष स्तोम्य घघप मघवत् ।
श्री धर्मभार दधतां सतामयत प्रदर्शनस्यैव भवत् प्रधानता ॥५९॥

ભાવાર્થ—સંઘપતિ ગુણરાજ શ્રી ગિરિરાજને જોઈ હર્ષ પામ્યો અને મેઘની પેઠે દાનોની વૃષ્ટિ કરવા લાગ્યો. કારણ કે, શ્રી ધર્મ—જૈન ધર્મના ભારને ધારણ કરનારા સત્પુરૂષોની આ ઉદ્યોતનુંજ પ્રાધાન્ય હોય છે ॥ ૫૯ ॥

सघोऽप्यघच्छेदन कर्मठ महा महासर श्रीलल्लनाक्षरस्तटे ।
ऽनुत्तरश्रीसत्सोत्सार सघमूसमूहस्रमराद्दीक्षित ॥ ६० ॥

ભાવાર્થ—જેનું તેજ પાપને છેદન કરનારૂં છે અને જેની અનુત્તર શોભા છે એવો તે સંઘ સત્પુરૂષોની સેનાના શ્રમને આપવામાં દીક્ષિત થઇ વેગથી શત્રુંજયી નદીના તટ ઉપર ઉતર્યો ॥ ૬૦ ॥

श्रीपादलिप्तांतरजैनसद्मसु स्नात्रोत्सवश्रीध्वजदानविस्तर ।
कृत्वा स तत्त्वार्थविदा निभोत्तम समारुरोहाद्रिपतिं शनैः शनैः ६१

ભાવાર્થ—તત્વાર્થવેત્તાઓને તુલ્ય એવો તે સંઘપતિ શ્રી પાદલિપ્ત નગરીની અંદર આવેલા જૈનાલયોમાં સ્નાત્રોત્સવ અને ધ્વજાઓના દાનનો વિસ્તાર કરી હળવે હળવે ગિરરાજ ઉપર ચડવા લાગ્યો૬૧

पदे पदे नाट्यविधिं विधापयन् विस्मापयन् विश्वजन सदानत ।
युगादिनेतुर्जननीं स्मितानना ननाम स्तोति स्म गतस्मयो मुदा ६२

ભાવાર્થ—હમેશા નમ્ર થઇ સ્થાને સ્થાને નાટ્યવિધિ કરાવતો અને સર્વજનને વિસ્મય પમાડતો તે સંઘપતિ યુગાદિ નાયકની માતાને હાસ્ય મુખે ગર્વવિનાનો થઈ નમસ્કાર કરવા લાગ્યો ॥ ૬૨ ॥

चैत्येषु हृच्छैत्यकरेषु सन्नमन् नवाजिनान् निर्दूषणान् स सघपुट् ।
भक्तांतरायप्रकर प्रमार्दिन कपर्दिन यक्षपतिं ननाम च ॥ ६३ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ હૃદયવાળો તે સંઘપતિ સર્વની સાથે હૃદયને શીતલતા કરે તેવા ચૈત્યોમાં નિર્દોષ જિનબિંબોને નમતો થતો ભક્તોના અંતરાયના સમૂહને નાશ કરનારા કપર્દી યક્ષને નમતો હવો. ૬૩

स्वर्गाधिरोहादिमचैत्यमण्डलीमाखण्डल सघनृणा क्रमागमन् ।
मुदा ववन्दे जिनमादिमप्रभु प्रभूतसद्भूतमहार्त्तिकृन्तनम् ॥ ६४ ॥

ભાવાર્થ—તે સંઘના લોકોનો ચક્રવર્તી સ્વર્ગ સુધી ઉંચી આદિ નાથ પ્રભુની ચૈત્ય મંડળીને નમતો નમતો અનુક્રમે ઘણી સદ્રૂપ એવી સાંસારિક પીડાને નાશ કરનારા શ્રી આદિનાથ પ્રભુને હર્ષથી તેણે વંદના કરી ॥ ૬૪ ॥

राजादनीं पुण्यपरम्परावनावाहिनीं विश्वजनस्य पावनीम् ।
वर्द्धापयामास स सघपोऽपुलैर्मुक्ताफलैर्मुक्तिफलाभिलाषुकः ॥६५॥

ભાવાર્થ—મુક્તિફળના અભિલાષી એવા સંઘપતિએ પુણ્યની પરંપરા રૂપ પૃથ્વીમાં મેઘમાળા જેવી, અને વિશ્વજનને પવિત્ર કરનારી એવી રાયણને મોટા વિશાળ મુક્તાફળોથી વધાવી લીધી ॥ ૬૫ ॥

निर्माय निर्माघममास्थितघदुर्दैत्य सचैत्यपात् परिपाटिका मुदा ।
ययौ पुनर्मुख्ययुगादिमन्दिरे श्रितेन्दिरे सघजनै समं सम ॥ ६६ ॥

ભાવાર્થ—જેની સાથે પાપ રૂપી દુષ્ટ દૈત્ય રહ્યા નથી એવા તે સંઘપતિએ નિષ્કપટપણે હર્ષ વડે ચૈત્ય થકી પરિપાટિકા કરી, જેમાં લક્ષ્મીએ આશ્રય કર્યા છે એવા શ્રી મુખ્ય યુગાદિ મંદિરમાં સર્વ સંઘ લોકોની સાથે પ્રવેશ કર્યો ॥ ૬૬ ॥

तत्रातिमात्र गुणराजमज्जन स्नात्रस्योत्सवमातनोत्तत ।
आरात्रिक मगलदीपक व्यधाद्दिगन्तविद्योतितदिग्वधूमुखम् ॥ ६७ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી ગુણરાજ મજજને ત્યાં અત્યંત રીતે સ્નાત્રનો ઉત્સવ કર્યો અને પ્રકાશિત કાંતિથી દિશારૂપી સ્ત્રીઓના મુખને પ્રકાશ કરનાર મંગળ દીપ રૂપ આરાત્રિક (આરતી) ઉતારી ॥ ૬૭ ॥

सिद्धाचलस्योपरि भूपरि सन्मनार्थयथार्थिविलासिना तदा ।
कृत्य च सर्वा गुणराजोत्तम स्वनिसमनस्य गिरामुराभिल ॥६८॥

ભાવાર્થ—તે સમયે સિદ્ધાચળની ઉપર ગુણરાજે પૃથ્વીના ય

થયો. ઉત્તમ મનોરથોની શ્રેણી પરિપક્વ કરી અને પોતાના ગુરૂની વાણીથી સંઘપતિને કરવાનું તમામ કાર્ય કર્યું ॥ ૬૮ ॥

त्वत्पादसेवानुरपत्नहरास्तु मे विरम् चिन्तामणिस्ति भवे भवे ।
उदीर्यवित्थं गिरेः पुर एत्य मोक्षपर्वतान्समवारुरोह ॥ ६९

ભાવાર્થ—પૂર્ણ એવો સજ્જન ગુરૂરાજ પ્રભુની આગળ "હે નાથ તમારા ચરણની સેવા જેવી કલ્પવૃક્ષ છે, તેમ ભવોભવ મારા વાંછિતને પુરા કરો" આ પ્રમાણે કહી તે સિદ્ધાચળ ઉપરથી ઉતર્યો અને સંઘ સહિત પણ ઉતરી ગયો ॥ ૬૯ ॥

अतस्तरातुं गुरुपादपद्मानि तुष्टा स्वैराप्यवनाम तिलमरः ।
मनासस्मया मधुमत्यभिख्यया ख्याता पुरास्वर्गपुरामिवायत ॥ ७०

ભાવાર્થ—પછી તે રાજ દેશમાં સંઘ રહ્યો હતો, ગયો અને સુખ સંતોષી પૃથ્વીને પાવન કરતો તે સંઘ અનુક્રમે જાણે સ્વર્ગપુરી હોય તેવી મધુમતી (મહુવા) નામની નગરીમાં આવ્યો ॥ ૭૦ ॥

गुणाजिरा [illegible] विराजिता [illegible] पुरा ।
अस्मिन् पुरे [illegible] घन घन ॥७१॥

ભાવાર્થ—[illegible] જિત એવા તે સંઘરાજાએ ગુરૂની [illegible] આ નગરમાં સૂરિપદના [illegible] પવિત્ર કરો ॥ ૭૧ ॥

[illegible] ॥७२॥

[illegible] અમૃત [illegible] નવીન [illegible]

[illegible] ॥ ७३ ॥

રત્નાકરીથી મંડિત એવા મુદ્રિકા વગેરે અપરિમિત ઘણી વસ્તુએ સે-
કરી રૈવતગિરિના રાજાને રંજિત કર્યો ॥ ૮૨ ॥

[illegible] चामरैर्निविष्ट उच्चैः [illegible] ।
प्रवेशितः [illegible] महामहोत्सवेन [illegible] ॥ ८३ ॥

ભાવાર્થ—ઉજ્જ્વલ એવા સુંદર ચામરોથી વીંજાતો અને મતિમાન
રાજા [illegible] ઉપર બેઠો સંઘપતિ [illegible] સહિત [illegible]
રાજાએ મોટા ઉત્સવ સાથે સ્વનગરમાં પ્રવેશ કરાવ્યો ॥ ૮૩ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ८४ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] એવા સંઘપતિએ [illegible]
નગરના [illegible] નમસ્કાર કર્યા અને [illegible]
બીજા મહાન [illegible] કર્યા ॥ ૮૪ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ८५ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] સંઘપતિ [illegible]
[illegible] નમસ્કાર [illegible] સહિત
[illegible] રૈવતગિરિ
[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ८६ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ ८७ ॥

ભાવાર્થ—ને સંઘપતિ ઉમત્ત ફૂલોની શ્રેણીની ભેટ ધરી ભગવાન એવા ભાવના ભાર વડે હૃદય પ્રેરાઈ જવાથી પગ પોયા વગર ઉમસ૫ત્તિઓનુ સ્થાનરૂપ એવા શ્રી નેમિ પ્રભુની પુષ્પોથી (તેણે) પૂજા કરી ॥ ૮૭ ॥

जिनोन्द्रान् ध्वस्तमहाहसो नमस्कुर्वन्सर्वप्रमदो जिनोत्तमान् ।
अथा त्रिलोकस्य सुरीमथाम्बिकामपूजयद् भूषणभूषिता गुणी ॥८८॥

ભાવાર્થ—મોટા પાપને નાશ કરનારા ચૈત્યોના જિનેશ્વરોને ઘણા હર્ષથી નમસ્કાર કરતા તે ગુણવાન સંઘપતિએ આભૂષણોથી સુશોભિત એવા ત્રણ લોકની માતા અંબિકાદેવીની પૂજા કરી ॥ ૮૮ ॥

मजन्मृदङ्गमुरजमर्दलमहाभेरीनफेरारवं
नृत्यत्प्रवनर्तकप्रकटितप्रेयत्कलाभि र्घनम् ।
प्रासादे नयनप्रसादजनके श्रीनेमिनं स्वामिनं
स्नात्र विश्वमसूत्रयत् त्रिजगतास्तुत्य स सघाधिप ॥८९॥

ભાવાર્થ—ત્રણ જગતને સ્તુતિ કરવા યોગ્ય એવા સંઘપતિએ નેત્રને પ્રસન્ન કરનારા તે પ્રાસાદમાં શ્રી નેમિનાથ પ્રભુને અતિ મનોહારી સ્નાત્ર રચાવ્યું જે સ્નાત્રમાં ગાજતા ઢોલ, મુરજ, માદલ, મોટાભેરી અને ફેરી વગેરે વાજિત્રોનો નાદ થતો હતો, અને નૃત્ય કરતા નર્તક અને નર્તકીઓએ પ્રગટ કરેલી સુંદર કળાઓથી જે મધુર લાગતું હતું ॥ ૮૯ ॥

यथा ऽक्षयसुवर्णपर्वतरामान् स्वर्णपुञ्जदानेन कृता
स्तुर्वीतोद्दमदायवृत्तरोदवि क्मपर्पितामर्थिनाम् ।
चित्तं ते सुहृदा सरोहितमैश्वर्येण यथा न्यधु
र्यौत्सिरतुर्तिमतायाय स्मरत्नो श्रीदापदाप्तो परी ॥९०॥

ભાવાર્થ—ઉજ્જવળ કાંતિવાળો આ સંઘપતિ મોટા મેરૂ પર્વત જેવા સુવર્ણના રાશિઓને યતિ ડ એ નાદ કરી પૃથ્વીના યાચકોને

અપાવતા હતા એથી ચિત્તમા હર્ષ પામેલા તે યાચકો પીડા રહિ અને હમેશા ઉદિત ઐશ્વર્ય વડે શ્રેષ્ઠ થઈ તે કામદેવ જેવા સઘપતિ શ્રી વાચના પુત્ર ગુર્જરાજ શ્રેષ્ઠીની ઉત્કૃષ્ટ કીર્તિને સ્તુતિગાયન કર તા હતા ॥ ૯૦ ॥

स्थित्वा भूरिदिनानि दानिषु गुरुर्विस्तार्य दानैर्यशः
श्रीनेमिं प्रणिपत्य रैवतगिरेरुत्तीर्णवान् स्वर्णरुक् ।
सघार्चां रुचिरां गुरोर्गुणगुरो साधर्मिकाणां परं
वात्सल्यं व्यतनोच्च जीर्णनगरे सघाधिपश्चित्रकृत् ॥ ९१ ॥

ભાવાર્થ—દાનીઓમા ઉત્તમ અને સુવર્ણ જેવી કાંતિવાળો તે સ ઘપતિ ઘણા દિવસો રહી દાન આપી યશને વિસ્તારી શ્રી નેમિપ્રભુને પ્રણામ કરી રૈવતગિરિ ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને પછી જીર્ણ નગરમા આવી સ ઘની ઉત્તમ પૂજા કરી, ગુણોથી ગુરૂ એવા શ્રી ગુરૂની સેવા કરી આશ્ચર્યને કરનારૂ સાધર્મી બ ધુઓનુ વાત્સલ્ય કર્યું ॥ ૯૧ ॥

यात्रां चित्रकरीं भवार्णवतरीं तीर्थद्वये दर्थव्ययै
कृत्वा श्रीगुणराजसघसविता प्रोद्यत्करो निस्तमा ।
क्षेमेणार्हतशासनोरुगगनं प्रोद्भासयन् भासुरं
श्रीमातैरमरावतीमिवपुरीं कर्णावतीमाययौ ॥ ९२ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગુણરાજ રૂપી સ ઘનો સૂર્ય એ બે તીર્થોના દ્રવ્ય નો વ્યય કરી સ સાર સાગરને તરનારી આશ્ચર્યકારી યાત્રા કરી પોતાના કીરણોને ફેલાવી અ ધકારને દૂર કરી અને સ પત્તિઓના સમૂહથી પ્રકાશમાન થઈ અર્હત્ શાસન રૂપી વિશાળ આકાશને પ્રકાશિત કરતો ક્ષેમ કુશળપણે અમરાવતી જેવી કર્ણાવતી નગરીમા આવ્યો ॥ ૯૨ ॥

इति श्रीयुगप्रधानावतारगच्छनायकगुरुपूज्यश्रीसोमसुन्दरसूरिसौभाग्यादिगुणवर्णनं सोमसौभाग्यनाम्नि काव्ये श्रीभुवनसुन्दरसूरिपदस्थापनासघपतिश्रीगुणराजसघयात्राविस्तरवर्णनो नामाष्टमः सर्गः ८

॥ नवम सर्ग ॥

उर्वी गुर्वी चरणैः पुनाना चरणैश्च सौपमानाम् ।
सुतरां पवित्रयत श्रितान्नयन् शुभे मार्गे ॥ १ ॥
श्रीगुरुगततन्मगान्मलाक्षीवक्षपीठहारसमा ।
सौभाग्यभाग्यमुख्यागुरुगुणमणिरोहणगिरिसमा ॥ २ ॥
श्रीसोमसुन्दराख्या सूरीन्द्राश्चन्द्रगात्रयशोधिनुष ।
देवकुलपाटके श्रीपुरे महामहसुमहसा ॥३॥ (त्रिभिर्विशेषकम्)

ભાવાર્થ—વિહાર કરવાથી મોટી પૃથ્વીને, શુદ્ધ તેના આચરણથી પોતાના આત્માને નિત્ય પવિત્ર કરતા, પોતાના આશ્રિતોને શુભ માર્ગમા દોરી જતા, શ્રીગુરુ પ્રધાન પુરુષોની લક્ષ્મી રૂપી સ્રીના કંઠ પીઠમાં હાર સમાન, સૌભાગ્ય તથા ભાગ્ય વગેરે મોટા ગુણ રૂપી મણિઓમા રોહણ ગિરિને તુલ્ય એવા અને ચન્દ્રના જેવી ઉજ્વલ કીર્ત્તિને સેવનારા શ્રી સોમસુન્દર નામે સૂરીન્દ્ર મોટા ઉત્સાવથી દેવકુલ પાટક શ્રીનગરમા પધાર્યા ॥ ૧-૨-૩ ॥

तत्रासित् स्तम्भूपप्रसादपात्र पवित्रविस्मयगुण ।
साधुर्वीसलनामा बहुधामा दातृसुत्रामा ॥ ४ ॥

ભાવાર્થ—તે નગરમા વીસલ નામે એક મહેશ્વર રહે છે, જે રાજાઓના પ્રસાદનું પાત્ર હતો જેના પવિત્ર અને આશ્ચર્યકારી ગુણ હતા જે ઘણો તેજસ્વી અને દાતાઓમા ઇંદ્ર હતો ॥ ૪ ॥

खीमाइरिति विदिता दयिता परिवर्लि तस्य सत्गुणा ।
श्रीरामदेवसाधो पुत्री सुचारित्रशीलाढ्या ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—તે શેઠીને ખીમાઈ નામે એક ઉત્તમ ગુણવાળી પ્રિય સ્રી હતી ઉત્તમ ચરિત્ર અને શીયળવાળી તે સ્રી શ્રી રામદેવ નામના શાહુકારની પુત્રી થતી હતી ॥ ૫ ॥

साहणसाधोर्भगिनी मास्वत्सौभाग्यभाग्यपरिकलिता ॥
धन्या सतीषु मान्या प्रज्ञाविज्ञातजिनसमया ॥ ६ ॥

ભાવાર્થ—તે ખીમાઈ સાહણ નામના ગૃહસ્થની બેન થતી હતી. પ્રકાશમાન સૌભાગ્ય અને ભાગ્યથી યુક્ત એવી અને પોતાની બુદ્ધિથી જિન સિદ્ધાંતને જાણનારી તે શ્રી સતીઓમાં ધન્ય અને માન્ય થઈ હતી ॥ ૬ ॥

तत्तनयौ श्रितविनयौ समभूतामद्भुतौ नसौ भुवने ।
आद्यो धीरो धीरोचितकर्मसु कर्मठ शाश्वत् ॥ ७ ॥
द्वैतीयीकश्चंपकनामा धामाभिरामतममूर्त्ति ।
सूर्याचंद्रमसाविव कुरुत पुण्यप्रकाशं तौ ॥ ८ ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—તેને જગતમાં અદ્ભુત પરાક્રમવાળા વિનયવાન બે પુત્રો હતા, જેઓમાં પહેલો ધીર નામે હતો, જે હમેશાં ધીરપુરુષોને યોગ્ય એવા કર્મમાં ચતુર હતો. બીજો ચંપક નામે હતો, જેની મૂર્ત્તિ તેજથી ઘણીજ આહ્લાદક હતી. તે બન્ને ભાઈઓ સૂર્ય ચંદ્રની પેઠે પુણ્યનો પ્રકાશ કરતા હતા ॥ ૭–૮ ॥

आचार्यादपि जैनो धृतस्तनिर्जैनो भवो नरोत्तम ।
श्रीआगत्य व्यजिज्ञपदिति विदां विश्वविश्वगुरुम् ॥ ९ ॥
वाचकपदमथवा सूरिपदं यो प्रदेहि देहिगुरो ॥
श्रीगुरुरपाठकवाचकपदं वरिष्ठं ददुश्च नायत् ॥ १० ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ધીમંત ગણી કે જે બાલ્યવયથી જૈન હતો. પોતાના પાપના ભાર રૂપ નાશ કર્યા છે એવા તે નર ભૂષણ વિદ્વાન યોગીએ સર્વ વિશ્વના ગુરુને આ પ્રમાણે વિનતિ કરી કે હે વાદીઓના ગુરુ તમે દયા કરીને વાચક પદ અથવા તો સૂરિપદ આપો. શ્રી ગુરુએ પણ તેને વાચક પદ કરીશું, બીજું નહીં ॥ ૯–૧૦ ॥

ऽ।दल्लसत्रगुमुतिना विदिश दिगारसावनर ।
तिन्ना निजपदपतडलनंडपार पतित ॥ ११ ॥

અ ૧ ૫—જેણે પેન ના મોટા પાપ ખપિત કર્યા છે અને જિષ્ઠ
પરપણે પ્રખ્યાત છે એવ તે શ્રી વ-છરાજના પુત્રે હવ પામી પેતાને
ઘરે ન્હે તરફ મ ન્જેત્સવ્યા ॥ ૧૧ ॥

रसाइता लेगा इवन्तु मपनोऽपि सपग्रता ।
ऋाद सत्तर ताग स्वताविपनेरम गड्डलि ॥ १२ ॥

ભાવાથ—ઉભ ગોકની આપ્યાપેલા મ પાનુઓ ભમે દેવ ઉપ
તેમ હવ તરફથી આવવા લગ્યા અને શ્રી વીતવ ઘેણી તેઓ ઉ ઉ
રમ ભમિ રઘ્ય રીતે બજાવવા લ ગ્યા ॥ ૧૨ ॥

गम्भीर मूवभितारे नुत्यति सत्तसोवर गुमग ।
गायति गायनवृरे उवाराच पुत्रीत वरिगा ॥ १३ ॥

द्रागापि पावरन्द विशान्यावदर राजमाहर ।
पाटिहेरा गर्वेन्द्रा गन्द्रमोमिद्दमाहात्म्ये ॥ १४ ॥ युग्मम् ॥

અ ૧ ૫—વાજીં મે ને। નાદ ગાજી રહો હ્નો, નતકી જન મુદર
રીતે ન ચી રહી હતી, આપકોનુ વૃદ ગાન કરી રહ્યુ હતુ, અને
બાદિજનો જય શબ્દો કરતા હતા તે સમયે ઘણા નહાત્મ્યને પ્રકાશ
કરતા એવા ગેદ્રોએ પાત્યિથી શોભતા એવા વિશાવરાજને
૧ ન્ટ પઇ અ ભુ ॥ ૧૩-૧૪ ॥

साधर्मिवया नग मघार्वा विस्तरेण गणनेतु ।
परिधापनिका मघसाप्यवरोत्रासल साधु ॥ १५ ॥

ભ વાધ—શ્રી વીસવ સ ઘીએ સાધમિક વાત્સલ્ય કર્યું વિસ્તાર
થી સઘ પૂજા કરી અને ગુનાયકને તથા સઘને પહેરામણી
આપી. ॥ ૧૫ ॥

धाम्निनद्रङ्गनगरे नगरेन्द्रे गनिराभिरापाते ।
स्वर्गस्पर्द्धिनि धनिनामीश श्रावीमल साधु ॥ १६ ॥
श्रेयांसजिनविहार हार वसुधावधूरसि स्माल्य् ।
उत्तुगशृंगसुभगाऽकृतिं कृती कारयामास ॥ १७ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ નગરોમા વૃદ્ધિ પ મેલુ અને જેને Cપ ન ભાગ પર્વનોથી સુશોભિત છે એવા સ્વર્ગની સ્પર્ધા કરનાર શ્રી વિરૂટ ન ગરમા કૃતાર્થ એવા શ્રીવીસલ શ્રે ટીએ પૃ ની રૂપી સ્રીના ઉરસ્થળમા ઉત્તમ હાર જેવો અને ઉચા શિખરોથી સુદર આકૃતિવાળો શ્રી શ્રેયાસ પ્રભુનો વિહાર કરાવ્યો ॥ ૧ -૧૭ ॥

तत्रैव च प्रतिष्ठां भुवनोत्कृष्टामकारयच्छ्रेष्ठ ।
श्रविहस्तेन गुरु श्रीहस्तेन यश प्रशस्तेन ॥ १८ ॥

ભાવાર્થ—તેમા ઉત્તમ એવા તે શ્રેષ્ઠીએ યશવી નષ્ટ એવા શ્રી ગુરૂના ઉત્તમ હાથે જગતમા ઉત્કૃષ્ટ એવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી ॥ ૧૮ ॥

परदारापरिहरणे दीनोद्धरणे च पुण्यविधिकरणे ।
श्रीवीसलस्य सदृशो दृष्टो पथ क्वापि नायासीत् ॥१९॥

ભાવાર્થ—પરસ્રીના ત્યાગ કરવામા દીનજનનો ઉદ્ધાર કરવામા અને પુણ્યના કૃત્ય કરવામા શ્રાવીસલ શ્રેષ્ઠી જેવા કોઇ જોવામા આવ્યો નથી ॥ ૧૯ ॥

तस्मिन् स्वर्ग गतवति गुणवति पुत्रौ पवित्रचरिताढ्यौ ।
सविशेषधर्मकर्मणि बभूवतु सगुणाग्रणी तौ ॥ २० ॥

ભાવાર્થ—તે ગુણવાન વીસલ શ્રેષ્ઠી જ્યારે સ્વર્ગે ગયા ત્યારે તેના આચરણવાળા અને પુણ્ય કર્મમા વિશેષ બુદ્ધિવાળા થયા ૨૦

क्षितिमाता स्व तनय मनय प्राहैकदा वनायास ।
दिनकरविरहितधरवारन्तर विवमहमवम् ॥ २१ ॥
सस्थापयामि नत्यप्रासाद कर प्रतिदिन कृत्वा ।
चित्तप्रसि चित्त दय परिपालि मनोरथ सुतम ॥ २२ ॥

ભાવાર્થ—આ વચને ધીતિ મનાએ પોતાના નીતિનન નાના પુત્રને કહ્યુ કે હે વત્સ, મારા ચૈતન્ય તેજવન્તા ચિત્તમા એવો મનોરથ છે કે, આ અપણા નવીન પ્રસાદમા સુવર્ણના બિબ જેવા એક બિબની પ્રતિષ્ઠા કરી સ્થાપિત કરુ ॥ ૨૧-૨૨ ॥

जननी जनार्तिहर्ता पुत्रः प्रापाच पायया धारया ।
मातम्नारथस्य सफला भविता प्रचिरल्पार्थं ॥ २३ ॥

ભાવાર્થ—લોક નીતિને જાણનારી માતાને તે પુત્રે મધુરવાણીથી કહ્યુ કે, માતા, એ તમારો મનોરથ થોડા વખતમા સફલ થશે ॥૨૩॥

चम्पकपुष्पामोदस्पर्धिपशा-यश्सत धीमान् ।
सम्मदनीयः महतां प्रतिमामानाययत् चम्प ॥ २४ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી જેનો યશ ચંપક પુષ્પના સુગંધની સ્પર્ધા કરે છે, અને જે સત્પુરૂષોને માનવા યોગ્ય છે એવો ધીમાન ચંપક કોઈ એક ખાણમાંથી મોટી શિલા લાવ્યો ॥ ૨૪ ॥

दिवसैरल्पै शिल्पिभिरघाटि यत्पाग्महता बिंब ।
त्रिजगद्गुणमार्गे गतोपमान महाशैठ ॥ २५ ॥

ભાવાર્થ—થોડા દિવસોમા કારીગરોની પાસે ત્રણ જગતના માનવ ગુણ અને પૃથ્વીમા જેની ઉપમા નથી તેવુ સારા ઘાટનુ એક અદ્ભુત બિબ તૈયાર કરાવ્યુ ॥ ૨૫ ॥

शिल्पिगोष्ठ स्वचैत्य धायात्सगम्यडिम्बयुतम् ।
दत्ता तस्य मनोरथकल्पद्रुम इत्यभिख्या च ॥ २६ ॥

ભાવાર્થ—તે અદ્ભુત બિંબને કરેલા સર્વ રહેલા બીજા બે બિંબ સાથે ચૈત્યમા સ્થાપિત કર્યુ અને તેનુ મનોરથ કલ્પદ્રુમ' એવુ નામ આપ્યુ ॥ ૨૬ ॥

प्रासादसुन्दरगुरु व्यभिरपयत्दा ऽत्यद्रा साव ।
विषस्य [illegible] कुरु प्रतिष्ठा विभो हितम् ॥ २७ ॥

ભાવાર્થ—એક સમયે ચ પકે પોતાની માતા સાથે આવી શ્રી સોમસુંદર ગુરૂને વિજ્ઞપ્તિ કરી કે, હે વિભુ, અવિલંબે બિંબની સારી રીતે પ્રતિષ્ટા કરો ॥ ૨૭ ॥

आचार्यपदं चैक तनु तनुकान्तिस्तम्भक जनस्प्रभुः ।
न्यायोपार्जितमर्थ यथा कृतार्थं प्रकुर्वे स्वं ॥ २८ ॥

ભાવાર્થ—શરીરની કાન્તિથી સુવર્ણને અસ્ત કરનારા હે પ્રભુ, વળી આ પિના ગુરૂને આચાર્ય પદ આપો કે જેથી હું મારૂં ન્યાયોપાર્જિત દ્રવ્ય કૃતાર્થ કરૂં ॥ ૨૮ ॥

सामिरपुक्ते गुरुणा लेख्यान् स प्राहिणोच्चतुर्दिक्षु ।
लोका भुवि प्रतीताः सपक्षपातीना समाजग्मुः ॥ २९ ॥

ભાવાર્થ—ગુરૂએ તે વાત સ્વીકારી એટલે તેણે ચારે દિશાએ લેખ મોકલાવ્યા તેથી પૃથ્વીમાં પ્રખ્યાત એવા અસંખ્ય લોકો આવવા લાગ્યા ॥ ૨૯ ॥

नवा पुरवरशाखरपुरमपूतनक्तिप्रुतिमथा ।
आगतका [illegible] पेण भृतहृदय ॥ ३० ॥

ભાવાર્થ—[illegible] એવા ચંપકે તે આવેલા લોકોના નગર [illegible] ॥ ૩૦ ॥

आगच्छतापरा [illegible] प्रभु [illegible] ।
सुदिने [illegible] प्रतिष्ठा [illegible] ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—[illegible] શુભ દિવસે શુભ લગ્ન [illegible] પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૩૧ ॥

आगू [illegible] कृत्वाऽऽचार्यकं [illegible] णाम ।
[illegible] बहुनां [illegible] ॥ ३२ ॥

ભાવાર્થ [illegible] આપ્યું, [illegible] આપ્યું [illegible] આપી ૩૨

तन्नोत्सवामरनगान् सुरारावध्यक्को ऽप्यकार्पीद्यान् ।
तान् वक्तु न हि शक्तो धिषणो धिषणोन्नतिश्रेष्ट ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—પુરૂષોમા મણિરૂપ ચપકે તે પ્રસગે જે જે નવ નવા ઉત્સવો કર્યા તેનુ વર્ણન કરવાને બુદ્ધિની ઉન્નતિથી શ્રેષ્ટ એવો બૃહસ્પતિ પણ શક્તિમાન નથી ॥ ૩૩ ॥

श्रीतपगच्छगुरूणा बुद्धिगुरूणा च सर्वलोकानाम् ।
परिधापनिकां विदधे स बुधेनाध्यक्को रुचिरां ॥ ३४ ॥

ભાવાર્થ—તે સુદર અને વિદ્વાન એવા ચપકે, બુદ્ધિમા મોટા એવા શ્રી તપાગચ્છના ગુરૂને અને સર્વના લોકોને ઉત્તમ પહેરામણી કરી ॥ ૩૪ ॥

चपकसाधोमाता मात्रातिगपुण्यपुण्यकारिण्या ।
प्रत्येक वस्तुत्रयदानात्परिधापितो गच्छ ॥ ३५ ॥

ભાવાર્થ—અપરિમિત પવિત્ર પુણ્યને કરનારી ચપકની માતાએ પણ પ્રત્યેકને ત્રણ ત્રણ વસ્તુ આપીને બધા ગચ્છને પહેરામણી કરી ॥ ૩૫ ॥

रुप्यसुवर्णश्रीदक्वसनाणकादिवस्तूनाम् ।
नानापक्वान्नाना विश्रकराणा च ढौकनत ॥ ३६ ॥
सधावासाधर्मिकवात्सल्यपुरस्सर रत्नासारम् ।
रितिमाता सुतसहिता पचम्युद्यापन चक्र ॥ ३७ ॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—ખીતિ માતાએ પુત્રોની સાથે પચમીનુ ઉદ્યાપન કર્યુ જેમા રૂપુ, સોનુ, રત્ન, સાનુ નાણુ વગેરે વસ્તુઓની અને આશ્ચર્ય કરનારા વિવિધ જાતના પકવાન્નોની ભેટો આપી અને સઘ પૂજા, સાધર્મી વાત્સલ્ય પૂર્વક રત્નની વૃષ્ટિ કરવામા આવી હતી ૩૬-૩૭

सम्यक्त्वमादधान् श्यामोऽश्वरान् पचसप्तनन्दुर ।
सौवर्णटकशलिताः समिन्तान् सप्तधनसारैः ॥ ३८ ॥

प्रतिनिगमथ प्रतिपुरं प्रतिदेश प्रत्यत्मयद्भुवने ।
श्रीचपको गृहाणा सम्यक्त्व सोमगुरुनाभ्यं ॥३९॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ચંપકે સોમગુરૂની પાસે સમકિત લઈ પૃથ્વીમા હુષ આપનારા પાવનેગના આપને સેવન કરનારા, સુવર્ણના ટા કે સુક્તા અને શ્રેષ્ઠ કપૂર સાથે મિશ્ર કરેલા શ્રી સમકિતના મોદકે પૃથ્વીમા પ્રત્યેક Cતારે, પ્રત્યેક નગરે અને પ્રત્યેક દેશે વહેચી દીધા (તેની પ્રભાવના કરી) ॥ ૩૮-૩- ॥

तारास्थस्य तारा जलानि वा जलनिध सुधीगणयेत् ।
खीमाईचपकयो कृतानि सुकृतानि न त्वय ॥ ४० ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ બુદ્ધિવાન્ પુરૂષ કદિ આકાશના તારાઓ અને સમુદ્રના જળને ગણી શકે પણ તે આ ખીમાઈ માતા અને ચંપક પુત્રના કરેલા સુકૃતોને ગણી શકે નહી ॥ ૪૦ ॥

अथ धरणमघनतुवह्नाग्रहतो हनाग्रापमरा ।
क्ष्मास्वम्नरवा गुरवा राणपुर श्रीपुर प्रययु ॥ ४१ ॥

ભાવાર્થ—ધરણ નામના સંઘપતિના ઘણા આગ્રહથી જેના મોટા પાપસમૂહ નાશ પામી ગયા છે અને પૃથ્વીમા કલ્પવૃક્ષ સમાન છે એવા તે ગુરૂ રાણપુર નામના શ્રી નગરમા પધાર્યા ॥ ૪૧ ॥

चतुरशिकाशालिमितै स्तभैरमितै प्रकृष्टनरकाष्टै ।
निचिता च पट्टशाला चतुष्कशापदस्त्वप्रवरा ॥ ४२ ॥
आधरणनिर्मितायां पौषधशाला समस्त्यतिविशाला ।
तस्या समवासाषु प्रहृपता गच्छननार ॥४३॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—ત્યા શ્રી ધરણેન્દ્રની રચેલી એક વિશાલ પૌષધશાળા છે જે ઉચી જાતના કાષ્ઠના અને અમિત એવા ચોરાશી સ્તંભોથી રચેલી હતી જે પાટશાળા, ચોક અને ઓરડાથી ઉત્તમ હતી તેમા ગચ્છપતિ ઘણા હર્ષથી સમોસર્યા હતા ॥ ૪૨-૪૩ ॥

श्रीगुरुभिरप्यहत्प्रासादोदारबिम्बगतिसुकृतम् ।
धर्मदेशनायां प्रशंसित कीर्त्तिभृतदिग्भिः ॥ ४४ ॥

ભાવાર્થ—એક વખતે કીર્ત્તિથી દિશાઓને ભરનારા શ્રી ગુરૂએ ધર્મદેશના આપતા કહ્યુ કે, શ્રી અર્હતનો પ્રાસાદ અને ઉદાર બિંબ કરવામા ઘણુ સુકૃત થાય છે ॥ ૪૪ ॥

पीयूषपूरप्रवत्तं तद्वचनं सन्निशम्य कर्णपुटे ।
चित्ते चिन्तितवानिति धरणो धरणोरगश्रीभृत् ॥ ४५ ॥

ભાવાર્થ—તેમનુ અમૃત સમાન વચન શેષનાગ (ધરણોરગ) ની શોભા જેવા ધરણ શેઠે સાભળીને ચિત્તમા નીચે મુજબ વિચાર કર્યો ॥ ૪૫ ॥

चतुराननं विहारं कैलाशगिरिनिभं निर्माप्य गिरितुल्यम् ।
सत्कीर्तिशुभगतीनां पात्रं स्वं स्वद्रव्यात् कुर्वे ॥ ४६ ॥

ભાવાર્થ—તે સાભળી તેણે નિશ્ચય કર્યો કે, કૈલાશગિરિ જેવો ચતુર્મુખી મોટો વિહાર કરાવી હુ મારા દ્રવ્યને સત્કીર્ત્તિ અને શુભ ગતિઓનુ પાત્ર કરૂ ॥ ૪૬ ॥

स तदैव सिद्धपुरपुरराजविहारादपवरविहारस्य ।
सदृशं सुदृशां च दृशां सुधाञ्जनं चैत्यमचीकरत् ॥ ४७ ॥
मेधानिधानशिबिरैर्नरैरमरपूज्यैर्नाशितांहसि प्रवरे ।
दिवसे दिवसेशसमश्री महानन्दपुरधनदाय ॥४८॥ युग्मम् ॥

ભાવાર્થ—સૂર્યના જેવા તેજસ્વી અને જગતમા પૂજવા યોગ્ય એવા તેણે પાપને નાશ કરનાર ઉત્તમ દિવસે બુદ્ધિના ભંડારરૂપ કારીગરોની પાસે એક ચૈત્ય કરાવ્યુ જે ચૈત્ય સિદ્ધપુરનગરના રાજવિહાર નામના વિહાર જેવુ સમ્યક્ દૃષ્ટિવાળાની દૃષ્ટિને સુધાંજનરૂપ અને શીતલતાને કરનારૂ હતુ ॥ ૪૭-૪૮ ॥

पाषाणैर्बहुधारघटस्य पाठकधर्मपत्नादो ।
घटितै रचनाजनितै कमठधरापतलगो ऽचालात् ॥ ४९ ॥

ભાવાર્થ—ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા તેણે પ્રથમ ઘડીને રચનામાં જટિલ એવા પાષાણોથી પીઠબંધ બંધાવ્યો અને પછી પેથડે ત્યાંથી ચાલ્યો ૪૯

स्फुरन्त्रिभूमिरम्यः सुवर्णगिरितुङ्गशृङ्गसङ्काशः ।

श्रीमण्डपैश्च मण्डितमध्यो मे यस्तु पवित्रद्युतिभिः ॥ ५० ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રાસાદ સ્ફુરાયમાન ત્રણ ભૂમિકાથી રમ્ય હતો મેરૂગિરિના ઉંચા શિખર જેવા અને પવિત્ર કાંતિથી પ્રકાશિત એવા શ્રી મંડપોથી તેનો મધ્ય ભાગ મંડિત હતો ॥ ૫૦ ॥

श्रीशालभञ्जिकाद्यैर्हृद्यैश्चित्रैश्चमत्कृतजनौघः ।

शशिविशदैः श्रीमत्प्रासादैः परिवृतः परितः ॥ ५१ ॥

ભાવાર્થ—તેમાં આવેલી પુતળીઓ વગેરેના મનોહર ચિત્રોથી તે લોકોના સમૂહને ચમત્કાર પમાડતો હતો અને ચંદ્રના જેવા ઉજ્વળ ભદ્ર પ્રાસાદોથી તે ચારે તરફ વીંટાએલો હતો ॥ ૫૧ ॥

नन्दीश्वरतीर्थप्रासादविसंवादम् ।

त्रिभुवनदीपकसंज्ञां बिभ्रच्छरदभ्रशुभ्रतनुः ॥ ५२ ॥

ભાવાર્થ—તે પ્રાસાદ નંદીશ્વર તીર્થના પ્રાસાદની ઉજ્વળતા સંવાદ કરતો હતો અને શરદૃતુના વાદળાના જેવો અતિશય શુભ્ર હોવાથી ત્રણ ભુવનના દીપકની સંજ્ઞાને પામતો હતો ॥ ૫૨ ॥

राणपुरे प्रासादः परिपूर्णस्तु तस्य सिद्धिमगात् ।

यन्महतामभिलषितं सद्यः सफलं हि तद् भवति ॥ ५३ ॥

ભાવાર્થ—રાણપુરમાં તે પ્રાસાદ તેમનો પરિપૂર્ણ થઈ સિદ્ધિને પ્રાપ્ત થયો કારણ કે મહાન લોકોનો હૃદયનો મનોરથ અભિલાષ સદ્ય સફળ થાય છે ॥ ૫૩ ॥

[illegible] यस्मिन् [illegible] ।

चत्वारि [illegible] ॥ ५४ ॥

ભાવાર્થ—તેમાં ચતુર્મુખ શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુના સમ જેવા ચાર પ્રતિમા [illegible] સ્થાપિત કર્યા ॥ ૫૪ ॥

विरचय्य पुण्यता प्रासादं जिनपरेयतु प्रतिमा ।
द्रव्यय सद्गुरुणा प्रतिष्ठाशेरी विद्दिता ॥ ५५ ॥

ભાવાર્થ—પુણ્યમાં તત્પર એવા જે કાકુએના કાંસિદ્ધિ કરનારા
સા ૧-૧૮ રૂપિની ચાર પ્રતિમા ા વિસ્તારથી પ્રતિષ્ઠા કરાવી ૫૫

દીનાદીનાં પરેષાં સદાયદ્દોદ્દત્ર વિનય વાસ્તાન્ ।
दृष्ट्वा विस्मयपूर्णा न पूर्वेष्वपि हम च मौलिम् ॥ ५६ ॥

ભાવાર્થ—દીન જનને ઉદ્ધાર કરનારા પરદેશ ને પ્રસંગ જોડે મ
ઉત્સવો કર્યા હતા, તેઓને જોઈ કયા પુરૂષો વિસ્મય પૂર્ણ થઈ મ
સ્તકને નથી ધુણાવતા ? ॥ ૫૬ ॥

सद्गुणगणगणनीया दयाचादयाऽन्ये न च पूर्वे ।
गुणराजसंघतुः सपाचिदद्रव्यपात्रानाम् ॥ ५७ ॥

ભાવાર્થ મહા ગુણોના સમૂહથી ગણવા યોગ્ય અને સઘળી દોરાવા
મ ... દયાવાન ... પહેલાં પૂર્વે પણ ના દેવાઉપવડે ગુણરાજ સંઘ
પ ... ા ન ય ય ા ... ી ॥ ૫૭ ॥

धाम मन्यराचस्पुत्रा मायुर्धर्यधैर्यसत्ताना ।
स नाय ाापदासुर सदनपुर स्वर्गा यपतु ॥ ५८ ॥
धाणना ... यव तन्माावना भिदयानता ।
स्नाम ... वद्दु ... म० ... ॥ ० गुणमत ॥

... અહીં અહે ... ॥ સ્થાપિ ...
... નાભાગ ...

... यावदा ...
... ायनातरययाना गायन्यान ।
... ि ... गतान ... शान । ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ધરણના ચંદ્રના કીર્તિ જેવા ઉજ્વલ ગુણ વિગેરે સઘળી વિષયોને કહેવાને બ્રહ્મા પણ વક્તા અને વિતુ સમર્થ થાય તેમ નથી ॥ ૬૦ ॥

सुरगिरिनगरनिवासी सघपति श्रितमहा महादेव ।
देवकुलपाटक अगात् दातृगो धुरधभृताद्गुम ॥ ६१ ॥

ભાવાર્થ—ધર્મને પ્રદીપ્ત કરનો સુરગિરિ નગરનો નિવાસી અને દ્રવ્યવાનમા શ્રેષ્ઠ એવો મહાદેવ નામે તેજસ્વી સઘપતિ દેવકુલપાટક (નગર) મા આવ્યો ॥ ६१ ॥

श्रीगुरुपादान् विज्ञो व्यजिज्ञपन्नयसमर्जित वित्तम् ।
पदपुण्ये व्ययकरणात् कुरुत कृतार्थं हृतानर्था ॥ ६२ ॥

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન શ્રેષ્ઠીએ શ્રી ગુરુને વિનંતિ કરી કે, અનર્થને હરનારા હે ગુરુ આચાર્ય પદના પુણ્યમા વ્યય કરાવી મારા ન્યાયે પાર્જિત દ્રવ્યને કૃતાર્થ કરો ॥ ૧૨ ॥

स्वीचक्रे श्रीगुरुभिस्तद्वचन पुण्यपुण्यसररचनम् ।
महतामीहितमखिल सफल सपद्यते यस्मात् ॥ ६३ ॥

ભાવાર્થ—પવિત્ર પુણ્યના સમૂહની રચનાવાળુ તેનુ આ વચન ગુરુએ સ્વીકાર્યુ કારણ કે, મહાન પુરુષોનુ બધુ વાછિત સફલ થાય છે ॥ ૬૩ ॥

सो ऽथ सस्वत्तूर्णं पूर्णो हर्षेण सप्तलोकानाम् ।
फलधातहेमटकं वलित तावून्मतुलमदात् ॥ ६४ ॥

ભાવાર્થ—તત્કાલે તે ન્યાય શ્રેષ્ઠીએ હર્ષથી પૂર્ણ થઈ સર્વ લોકોને સુવર્ણ મણિમિશ્રિત અતુલ તાંબુલ આપ્યુ ॥ ૬૪ ॥

जेमनगारा स्कारामकरात् स्वस्रात्मतिश्रिय विभ्रत् ।
उदमूलयत्समूल दौगत्य दुर्गनाना च ॥ ६५ ॥

ભાવાર્થ—પોતાના હાથની ઉન્નતિને ધારણ કરનારા તે શ્રેષ્ઠીએ

મોટો જમણવાર કર્યો અને દરિદ્રીઓના દારિદ્રયને મૂળમાંથી ઉખેડી નાખ્યું ॥ ૬૫ ॥

શ્રીદારિકાલ્યલિચયાન્ મુનિચયાન્ વિપ્રૈર્વ સપત્ના નામ્
યદુમાનદાનપૂર્વ સમર્પયામાસ સઘપતિ ॥ ૬૬ ॥

ભાવાર્થ—ઘણા હર્ષોને ધારણ કરતા તે સંઘપતિએ સંઘના લોકોને બહુ માનપૂર્વક દરિ ણી વસ્ત્રો ના સમૂહ પહેરામણીમાં આપ્યા ૬૬

ધારલ્લરપરસ્ય પ્રસાદીટ્રોપરસ્ય વિદુપવિધો ।
આગુરુરદાયદાની વાચકપદમનુ-મુલગ્ને ॥ ૬૭ ॥

ભાવાર્થ—તે સમયે અનુપમ શુભ લગ્નમાં શ્રી ગુરૂએ પ્રાજ્ઞ પુરૂષોના મસ્તકના મુગટ રૂપ અને વિદ્વાનોમાં ચંદ્ર સમાન એ શ્રીરત્ન શેખરને વાચક પદ અર્પણ કર્યું ॥ ૬૭ ॥

[illegible] ધાતપગચ્છ સામ્પ્રમવિ યથાયથ મુદિત ।
પરમમહાદિવા [illegible] મહસ્ત્રા ડસા ॥ ૬૮ ॥

ભાવ ર્થ— [illegible] ના મ નવ તા સઘ ગુરૂ ય એવા તે મહાદેવ સ [illegible] ની પેઠે ઊગ [illegible] પામી [illegible] એવ સમન તપ [illegible] ની પડે ર મ્ગી ક્રી ૬૮ ।

[illegible] ગ્ગ ગચ્છ [illegible] ।
[illegible] તદા સગ્ન [illegible] ૬

[illegible]

શ્રીવિઘ્ન [illegible] દુગ [illegible] ।
[illegible] ॥
[illegible] ગુન [illegible] ।
[illegible] મુરૂ [illegible]

ભાવાર્થ—શ્રી ચિત્રકૂટ નામના નગરમાં સુકૃતવાન, સ્વચ્છ અને શ્રીમાન પુરૂષોના મુગટ રૂપ એવા ભાગ નામના શ્રી ગુણરાજના પુત્રે કિલ્લા ઉપર શ્રી કીર્તિસ્તંભ તટ વિષે ચારે તરફ દેવકુલિક (દેરીઓ) થી વીંટાયેલું એક ઉંચું જિન ચૈત્ય કરાવ્યું ॥ ૭૦-૭૧ ॥

तत्रापि गरीयस्तरविस्तरतः श्रीतपागणाधीशः ।
चिर्नाजिनसुप्रतिष्ठामसूत्रयज्जिनगद्‌गुरुश्लाघ्याम् ॥ ७२ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી તપાગચ્છના અધિપતિએ તેમાં અતિ મોટા વિસ્તારથી ત્રણ જગતમાં ઉત્કૃષ્ટ એવી જિન બિંબની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ૭૨

श्रीकपिलपाटके श्रीराजाठक्कुरविनिर्मिते चैत्ये ।
सोमगुरुः श्रीशान्त्यधिपाद् प्रतिष्ठां विभो सुमहैः ॥ ७३ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી કપિલ પાટકપુરને વિષે શ્રી રાજા ઠાકોરે કરાવેલા ચૈત્યમાં સોમગુરૂએ મોટા ઉત્સવોથી શ્રી શાન્તિનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી ॥ ૭૩ ॥

श्रीपातसाहिमान्ये पुरे वदान्यो ऽस्त्यहम्मदावादे ।
श्रीसमरसिंह इभ्यो नानाविधव्यापारिपुङ्गवः ॥ ७४ ॥

ભાવાર્થ—અમદાવાદ નગરના દીપતશાહને માનવા યોગ્ય શ્રી સમરસિંહ નામે એક ઉદાર ઇભ્ય છે, જે નાનાના વ્યાપારીઓની પંક્તિમાં ઇન્દ્ર રૂપ છે ॥ ૭૪ ॥

श्रीसोमसुन्दरश्रीगुरुवचनसुधामुपपायन् ।
स समाकर्ण्य सकर्णो यात्रार्थं विमलगिरिमागात् ॥ ७५ ॥

ભાવાર્થ—તે વિદ્વાન ઇભ્ય શ્રી સોમસુંદર ગુરૂવરની અમૃતને ઝરતી વાણી સાંભળી યાત્રા કરવાને શ્રી સિદ્ધાચળ પર્વત પર આવ્યો. ૭૫

तदनु श्रीगिरिनारगिरिशिखरं नेमि नमस्कुर्वन् ।
कल्याणत्रयचैत्यं स निरीक्ष्य हृदि दृष्टः ॥ ७६ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી શ્રી ગિરિનાર પર્વતમાં જઈ શ્રી નેમિનાથ પ્રભુને નમસ્કાર કરતાં ત્યાં શોભતા વસ્તુપાલના ચૈત્યને જીર્ણ થયેલું જોઈ હૃદયમાં ચિંતવવા લાગ્યો ॥ ૭૬ ॥

श्रीवस्तुपालमंत्रिप्रासादस्योद्धृतिं विधास्ये ऽहम् ।
यस्मान्नाद् सदृशाऽऽऽत्स्याद्भवमनल्पोंय ॥ ७७ ॥

ભાવાર્થ—હું આ શ્રી વસ્તુપાલ મંત્રીના પ્રસાદનો ઉદ્ધાર કરીશ. કારણ કે જીર્ણ મંદિરનો ઉદ્ધાર અને નવું નવીન મંદિર કરાવ્યાથી વધારે ઉત્તમ ગણાય છે ॥ ૭૭ ॥

श्रामाल्देवनाम्ना भ्रातृव्येनैव साद्ममालोक्य ।
सकराग्म्यमिलकृत्यमारेभे समरसिंहसुधी ॥ ७८ ॥

ભાવાર્થ—પછી સમરસિંહ વિદ્વાને પોતાના ભાઈ શ્રી માલદેવની [illegible] કામ પને ધા [illegible] વના આરંભ કર્યો ॥ ૭૮ ॥

[illegible]णाप्यतिसिरो रचित विष्णुश भट्टैर्ययुत ।
सप्रासाद् कल्मान्हाद् परिपूर्णतामागात् ॥ ७९ ॥

[illegible] અતિ [illegible] પ્રકાશન [illegible] પ્રાસાદ ભદ્ર ચૈત્ય [illegible] પૂર્ણ થયે [illegible]

श्रागच्छनाम्नयाक्यात् श्राश्रनकार्म्यासूरिभिर्विरूप ।
कल्याणत्रयचन्यसौम्यप्रतिमा प्रतिष्ठा सा ॥ ८० ॥

[illegible] શ્રી [illegible] પતિન વચનથી શ્રી [illegible]નપ્રીતિ નામના સૂ[illegible] [illegible] પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૮૦ ॥

श्रापूर्णसिंहकाणगारवनामा महत्त्वराग नुत्तम ।
मुहरकस्तरलाद माय श्रापातसाहिविभो ॥ ८१ ॥

ભાવાર્થ—મુહરકનાર [illegible] સિંહ કોઠારી નામે એક પાદશાહના માનવતા અધ્યક્ષ હતા ॥ ૮૧ ॥

तेन श्रीगुरुवाक्यावर्जितहृदयेन सहृदयेन नृणाम् ।
वधुरमनाख्यबान्धवसहितेन नरेन्द्रमहितेन ॥ ८२ ॥
श्रीमद्गिरिनारगिरावकारि जिनमंदिरं महोत्तुङ्गं ।
जिनकीर्त्तिसूरिराजैः प्रतिष्ठितं गच्छनाथगिरा ॥ ८३ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગુરૂના વાક્યને તાબે થઈ બધુરમન નામના બાંધવ સાથે મળી તે રસિક શ્રેષ્ઠીએ શ્રી ગિરનાર પર્વત ઉપર મોટું ઉંચું જિન ચૈત્ય કરાવ્યું છે, અને શ્રી ગચ્છનાથના વચનથી શ્રીજિનકીર્તિ સૂરિરાજે તેમાં પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૮૨–૮૩ ॥

गंधारनगरनिर्मितवासो ऽर्हद्धर्मवासितस्वान्तः ।
स स्थूललक्ष्मीमुख्यो वरोयाभाति संघपतिः ॥ ८४ ॥

ભાવાર્થ—અર્હંત ધર્મથી જેનું અંતઃકરણ વાસિત થયેલું છે અને સ્થૂલ લક્ષ્મીમાં જે મુખ્ય છે એવો વરોયા નામે એક સંઘપતિ ગંધાર નગરમાં નિવાસ કરી રહેતા હતા ॥ ૮૪ ॥

तेन श्रीगुरुवाक्यप्रबुद्धचित्तेन बहुलवित्तेन ।
श्री उज्जयन्तभूभृति चतुर्मुखं जिनगृहं विदधे ॥ ८५ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી ગુરૂના વાક્યથી જેનું મન પ્રતિબોધ પામ્યું એવા તે સંઘપતિએ શ્રી ઉજ્જયન્ત પર્વત ઉપર ઘણું દ્રવ્ય ખર્ચી એક ચતુર્મુખ જિનાલય કરાવ્યું ॥ ૮૫ ॥

श्रीसोमदेवगुरुणा कृता प्रतिष्ठा समस्तबिम्बानाम् ।
तत्र प्रभूतवित्तव्ययमकरोत्स संघपतिः ॥ ८६ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી સોમદેવગુરૂએ સમસ્ત જિનબિંબોની પ્રતિષ્ઠા કરી અને તેમાં તે સંઘપતિએ ઘણા દ્રવ્યનો વ્યય કર્યો ॥ ૮ ॥

पुण्यपटुः सूटाख्यो मुञ्जिगपुरवासरम्यमहभ्यो ऽसौ ।
पित्तलमयानि स चतुर्विंशतिपट्टानि विधाति ॥ ८७ ॥
संख्यातीतानि मुदा व्यकारयत् पूजनार्थमपरनृणाम् ।
श्रीसोमगुरुभिर्महाप्रतिष्ठा कृता चैषां ॥ ८८ ॥ (युग्मम्

ભાવાર્થ—મૃષ્ઠિ ગ નામના નગરમા મુંટ નામનો એક પુણ્યવાન શેઠ્ઠરથ અહી રહેતો હતો. તેણે પૂજા કરનારા લોકોને માટે શ્રી આ૦ તના પિત્તળના અસંખ્ય ચોવિશીના બિંબો હર્ષથી કરાવ્યા, અને શ્રી સોમગુરૂ વર્ય તેમની મહા પ્રતિષ્ટા કરી ॥ ૮૭–૮૮

श्रीपत्तननगरस्थो दु:स्थोत्थपदु:खविषमदृद्दलन ।
महिमश्रिया सनाथ श्रीनाथ साधुराट् शुशुभे ॥ ८९ ॥

ભાવાર્થ—દુષ્ટ ઉગ્ર એવા દુ:ખમ વિષમ દાગને દલન કરનાર અને મહિમાની લક્ષ્મીથી યુક્ત એવો શ્રીનાથ નામે એક સાહુકાર શ્રી પત્તન નગરમા રહેતો હતો ॥ ૮૯ ॥

श्रीजिनशासनमानेन प्रकाशयन् पाक्ष्नासनप्रतिम ।
श्रासामसुन्दरगुरुनाकाय मम प्रणामिवर्पान् ॥ ९० ॥
महता महन स महामहश्यराजा विराजित संघे ।
श्री शत्रुंजयरैवतयात्रामकराकरारम्भुण ॥ ९१ ॥

જ વ ધ –ત નહુન જવ ધન ત્યે નિરત શ્રી જિનદાસ નન નક શ કરી શ્રી નોમસુંદર ન મે ંનમ મુનિને સાથે લાવી નપધા વાકિનય કરવ– નુમ દે ન ટ ંસરવ ી ચનુ જય અને ર૧ ગિ રેની પ ા ૧

सगपतिमडन श्रावच्छ स्वच्छाक पवन मृडना
सघानवंर श्रासघाधपक्ष्यारा श्राता ॥ ९२ ॥
पक्ष्याव्यमा नार्माणधीमामगुरुम मातुरर्णम
श्रीप्रथमसघनायकमनदा ।धनपादिगुणसाहन ॥ ९३ ॥
अत्याहल्पुरपत्तनहृनशाला ।प्रथमप्रथान नकथाना
।ज्ञनमनधिशमनानि प्रभावना चकरथसदा ॥ ९४ ॥

ભ વ ધ સેઘવ ા ભ વ દર ે ્વ ્વ ત દ
દવ ભ ન ૧૬ ૧ન ત ધ પ ્ ભ ્ ્ ્ ્

ધપતિના વિનયાદિ ગુણવાળા પુત્રો હતા, તેઓ મુનિવર શ્રી
ગુરૂના ચરણ કમળના ભક્ત હતા. શ્રી અણહિલપુર પાટણમાં નિવ
કરનારા અને શ્રી જૈન ધર્મથી જેઓનું હૃદય વાસિત છે એવા ત
પં તુલ્ય પાંચ પુત્રોએ પોતાની પ્રભાથી શ્રી જિનમત રૂપી આકાશ
પ્રકાશિત કર્યું હતું ॥ ૯૨-૯૩-૯૪ ॥

सौवर्णिकवालाक सूरयते पावमादिवकुमान्य ।
श्रीगुरुवच प्रबुद्ध शुद्धमतिर्विनितकलिकाल ॥ ९५ ॥
यात्रापदप्रतिष्ठादीनि गरिष्ठानि तानि सुकृतानि ।
नानाविधा यकार्षीदिह मतभासन श्रीमान् ॥ ९६ ॥

ભાવાર્થ—શુદ્ધ બુદ્ધિવાળો, કળિકાળને જિતનાર, અને પા ય
નો માનવતો સુવર્ણ વ્યાપારી મલાક શ્રી ગુરૂના વચનથી પ્રતિ
ધ પામી સૂર્ય જેવું આચરણ કરે છે અર્હત મતને પ્રકાશ કરનાર
શ્રીમાન ગૃહસ્થે યાત્રા, આચાર્ય પદ, પ્રતિષ્ઠા વગેરે મોટા વિવિધ
તના સુકૃતો કર્યા હતા ॥ ૯૫ ૬ ॥

श्रीस्तम्भतीर्थनगर सौवर्णिकल्पमसिंहकुलतिलक ।
श्रीमदन आवारभ्रातृयुता भ्राजत सुकृती ॥ ९७ ॥

ભાવાર્થ—શ્રી સ્તંભતીર્થ (ખંભાત) ના સોનાવાળુક લખમસિંહ
ના એક કુલતિલક રૂપ જે તે આમાંથી કામદેવ જેવો, વીરન
ના ભાઈઓ સુખ અને સુકૃતવાન રહી શોભી રહ્યા હતો ॥ ૯૭ ॥

श्रीमुख्यना ययात्रापदप्रतिष्ठादि भूरिनरसुकृतै ।
अर्हन्मत मतयो प्रकाशयत्तराणिसकाश ॥ ९८ ॥

ભાવાર્થ- તે શ્રી મુખ્ય તાયના યાત્રાઓ, આચાર્ય પદના
હોત્સવો, અને પ્રતિષ્ઠા વગેર ઘણા સુકૃતાથી જૈન મતને સૂર્યની
કે દીપાવતો હતો ॥ ૯૮ ॥

श्रीसूरिभूरिगुणभृत् श्रीतपगच्छशाखयसमुद्र ।
महश्रीश्वार्थगुणन भ्राजिष्णुर्जिष्णुसमसत्त्व ॥ ९९ ॥

ભાવાર્થ—સઘળા સદ્ગુણોના ભંડાર શ્રી તપગચ્છના ઈશ શ્રી સુરિના વચનોથી બોધને પામેલો, અરજુન સરખો પરાક્રમી મોટા ઉદારપણાના ગુણને લઈ અત્યંત શોભતો હતો ॥ ૯૮ ॥

घोघापुरवास्तव्यो वस्तुपति श्रीपतिर्विरूपाङ्ग ।
सख्यातीतान् स्फीतान् सतीर्थयात्रामहानकरात् ॥ १०० ॥

ભાવાર્થ—વિરૂપ એવું જેનું ઉપનામ છે એવો વસ્તુપતિ નામે શ્રેષ્ઠી ઘોઘા શેહેરમાં રહેતો હતો, તેણે અસંખ્ય મહોત્સવ તથા યાત્રાએ કરી ॥ ૧૦૦ ॥

पचवारकाख्यदेशे सघपतिमहुर्लसिंह इव सिंह ।
भञ्जन् कलिकालगज स्वेङ्गामै कीर्तितुमुलाग्रै ॥ १०१ ॥
श्रीपूज्यसामसुदरसूरीणां तनुरुचास्तमूराणाम् ।
प्रतिबुद्धो वरवचनैर्वचनै सत्यक्तकुगुरुमत ॥ १०२ ॥
मयनार्पितप्रसाद प्रासाद तुगश्रृगपरिकलितम् ।
रचयामास स मासलगुरुभक्तिर्युक्तिमद्वाक्य ॥ १०३ ॥
(त्रिभिर्विशेषकम्)

ભાવાર્થ—પચવારક નામે દેશમાં સંઘાધિપતિ મહુલસિંહ સિંહના જેવો હતો જેણે પોતાની કીર્તિના સમુદાયરૂપ સિંહનાદોથી કલિકાળરૂપી હાથીને ભગાડી દીધો છે એવો તે જેમણે શરીરની કાંતિ દેખીને અન્તઃકરણ ચીરામને પામે એવા શ્રી પૂજ્ય સામસુંદરસૂરિના સુંદર રચનાવાળા વાકયોથી પ્રતિબોધને પામ્યો, કુત્સિત ગુરુઓના મતનો સર્વથા ત્યાગ કરી પુષ્ટ પામેલ ગુરુભક્તિવડે યુક્તિવાન્ વાકયવાળા તે મહુલસિંહે નેત્રને જોતામાં આલ્હાદ આપે તેવા ઉંચા શીખરોથી ચારે પાસ વિંટળાએલા (જૈન) પ્રાસાદ કરાવ્યો ॥ ૧૦૧-૧૦૨-૧૦૩ ॥

भाद्रपदारूच्छपतं इतमद्रैं सौम्भद्रविबुधैन्द्रै ।
यस्ये चैत्यस्य महामहे प्रतिष्ठा व्यधायि ॥ १०४ ॥

ભાવાર્થ—કલ્યાણ કરનાર અને ભારી કાંતિવાળા શ્રી રત્નશેખર નામના સૂરીએ ગચ્છપતિની આ પ્રતિમા બીજા ઉત્સવો સાથે તે સંઘે પ્રતિષ્ઠા કરી ॥ ૧૦૪ ॥

इत्थं श्रीयुतसोमसुन्दरगुरोराचार्यवर्यान् प्रभूनुद्यत्
तद्गच्छगगनभास्वरानवरतप्रख्याततत्रामसान् ।
श्राद्धान् वृद्धिसमृद्धिपूर्णसततानिद्धान् प्रसिद्धान् गुणैः
श्रीविष्णुः प्रभविष्णुरीशदपि नो संख्यातुमत्यन्तमान् ॥१०५॥

ભાવાર્થ—આ પ્રમાણે શ્રી સોમસુંદર ગુરુના ગચ્છમાંથી પ્રસિદ્ધિ પામેલા અપરિમિત વિદ્વાન શ્રાવકોની સંખ્યા કરવાને શ્રી વિષ્ણુ (વાસુદેવ) પણ સમર્થ થતા નથી એવા, અને તે શાસનરૂપ પ્રકાશિત ગગનને પ્રદીપ્ત કરવામાં સૂર્ય સમાન છે જેઓ વૃદ્ધિ, સમૃદ્ધિથી ઉન્નત થયેલા છે અને ગુણોમાં પણ પ્રસિદ્ધ થયેલા છે ॥ ૧૦૫ ॥

उद्दामा प्रसरानवरतं किरणश्रेणीरवस्थायवती
भूमिं भूमिधराधिपता नितरभासाम्बरत्तमस्य प्रभा ।
नाम श्रीयुतधामधाम सुभगं विभ्रायते नाग्रता
सुर्वी श्रीयुतसोमसुन्दरगुरोः प्रख्यातिनस्त्वगुरोः ॥ १०६ ॥

ભાવાર્થ—સૂર્યના કિરણોની શ્રેણી જેવા અને પર્વતાધિપતિ ભૂમિ ઉપર પ્રદીપ્ત થઈ રહેલ તેવા મણિ ઉપર વિસ્તારવાળી કાંતિથી અતિશય પ્રકાશિત એવા અને બુદ્ધિથી ગચ્છપતિને પણ જિતનાર શ્રી સોમસુંદર ગુરુનું ઉત્તમ તેજવાળું સુંદર નામ વિખ્યાત થયું હતું ॥

इत्थं प्रौढतमप्रतापवितति सौभाग्यभाग्योन्नति
कीर्त्तिस्फूर्त्तिरनुत्तरा निरुपमा मूर्त्तिश्च सौम्यत्वभूत् ।
व्याख्यानस्य कला क्रिया च सकला गम्भीरता धीरता
दृष्टा श्रीयुतसोमसुन्दरगुरुस्तस्मात् विना ऽन्यत्र नो ॥१०७॥

ભાવાર્થ—એવો અતિ પ્રૌઢ પ્રતાપનો વિસ્તાર, એવી સૌભાગ્ય

ભાગ્યની ઉન્નતિ, એવી કીર્તિની અનુત્તરા સ્ફૂર્તી, એવી નિરૂપમા સૌમ્ય મૂર્તિ, એવી વ્યાખ્યાનની કળા, એવી સમગ્ર ક્રિયા, એવી ગંભીરતા અને એવી ધીરતા શ્રી સોમસુંદર ગુરુ વિના બીજે જોવામાં આવી નથી ॥ ૧૦૭ ॥

येर्दृष्टो गुरुरेष शेषभुजगस्फूर्जद्यशास्ते नरा
धन्यास्ते च जनास्तथा जनपदा यानस्य सस्पृशुर्वान् ।
सा जिह्वा सुभगा यया यतिपति स्तुयः स्तुतस्ते श्रुता
रम्यं श्रीगुरुनाम धाम महसां याभ्यां श्रुतं विश्रुतम् ॥१०८॥

ભાવાર્થ--જેઓએ તે સોમસુંદર ગુરુના દર્શન કર્યા છે, તે શેષ નાગના જેવા યશથી સ્ફુરાયમાન છે જેઓને એ ગુરુનો સ્પર્શ થયો છે, તે પુરુષો અને લોક સહિત દેશોને પણ ધન્ય છે સ્તુતિ કરવા યોગ્ય તે મુનિપતિની જેથી સ્તુતિ થાય છે તે જિહ્વા પણ સુભાગ્ય છે, અને જેથી તેજનું ધામ રૂપ તે ગુરુનું પ્રખ્યાત નામ સાંભળ્યું છે, તે શ્રવણ પણ રમણીય છે ॥ ૧૦૮ ॥

यत्र महानिधानवारिधिविधिमन्योनिमित (१४९९) स्मयपु
वर्षान्तिरदाया यश्चिविति तुनिधेशा मरिशा धिया ।
श्रीसामभद्रलोधमाथवत्याभारम्पविश्रीकृत
जाता पूर्वमहाविदेहनगरे ते सूरय सम्प्रुत ॥ १०९ ॥

ભાવાર્થ--સંવત ૧૪૯૯ ના વર્ષમાં તે સોમસુંદર ગુરુ સ્વર્ગે ગયા તે વિશુદ્ધ બુદ્ધિશાળી જ્ઞાની એવા લોકોએ અને મુનિએ અતિશય જ્ઞાનથી આમ કહ્યું કે તે સૂરિ શ્રી સીમંધર તીર્થંકરના ચરણ કમલથી પવિત્ર એવા પૂર્વ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન થયા છે ॥ ૧૦૯ ॥

विश्वम्भरामनवागणाधिपतय सामश्रियम्भावाय
सौभाग्याद्भुतभाग्यसोमपतय सम्यक्क्रियाकीर्तय

ધેય श्रीयुतसोमसुंदरगुरूर्वचसा प्रशास्पद
भूयात्सुवि भूतये भवभृतां श्रीसूरिराजाधिरम् ॥ ११० ॥

ભાવાર્થ--વિશ્વ વિખ્યાત શ્રી તપા ગચ્છના અધિપતિ, અત્ર વિખ્યાતિવાળા, સૌભાગ્ય અને અદ્ભૂત ભાગ્યના સમુદ્ર, ઉત્તમ કિ અને નીતિવાળા, અને પ્રશંસાનુ સ્થાનરૂપ એવા શ્રી સોમસુંદર સૂરિરાજ પૃથ્વી ઉપર પ્રાણીઓને ચિરકાલ કલ્યાણની સમૃદ્ધિને મ થાઓ ॥ ११० ॥

इतिश्रीयुगप्रधानावतारपरमगुरुश्रीसोमसुंदरसूरिसौभाग्यगुण व्यावर्णने सोमसौभाग्यनाम्नि काव्य सघपतिवीसलसघपतिचपक सघपतिधरणसघपतिमहादेवादिकियत्प्रभावकश्रावककृतविंबप्रतिष्ठादि महोत्सववर्णनश्रीगुरुयुगमनप्रकटनो नाम नवम सर्ग ॥ ९ ॥

॥ दशम सर्ग ॥

श्रीसोमसुंदरयुगोत्तमसूरिपट्टे श्रीमान् रराज मुनिसुंदरसूरिराज ।
श्रीमारिमत्ररसस्मरणप्रशक्तिर्यस्याभवद्भुवनविस्मयदानदक्षा ॥१॥

ભાવાર્થ--યુગપ્રધાન શ્રી સોમસુંદર સૂરિની પાટે શ્રી મુનિસુંદ નામે સૂરિરાજ વિરાજિત થતા હતા. શાન્તિ મંત્રના સ્મરણ કરવાની શક્તિ જગતને વિસ્મયકારી ... આપવામાં સમર્થ થઈ હતી

श्रीरोहिणीति विदितं नगरं ततोति पश्चात् स्त किल चमत्कृतहृत्पुर उरीचकार मृगयाकरण निषेध प्रावत्तयच्चिविरतामृति चाप्यमारिं॥

ભાવાર્થ--શ્રી રોહિણી નામના નગરમા ઉપદ્રવને પાછા કરવા ચમત્કાર પામી તે નગરના રાજાએ મૃગયા કરવાનો નિષેધ કર્યો અ બધા દેશમા અમારી પ્રવર્ત્તાવી ॥ ૨ ॥

प्रागथ देवकुलपाटकपत्तन यो मारिदवद्रवदलं दल्याञ्चकार ।
भारार्तिनम्रनृपततो ऽधसतोत्समागमुशाल्मौलिमणिघृष्टपदारविंद ॥३॥

ભાવાર્થ—મસ્તકને નમાવતા રાજાઓના મુગટમણિઓથી જેઓનુ ચરણકમળ ઘસાયા કરે છે એવા તે સૂરિરાજે પ્રથમજ દેવકુળ પાટક નગરમા શાંતિ કરનારા સ્તવનથી મહામારિનો ઉપદ્રવ નાશ કર્યો હતો ॥ ૩ ॥

श्रीमानदेवगुरुविमलसमानतुंगमुख्यान् प्रभावकगुरून् स्मृतिमानयद्य ।
श्रीशासनाभ्युदयदप्रथितावदातैस्तत्समनाहृतिकर दुकुमुदावदातं ॥४॥

ભાવાર્થ—શ્રી શાસનને ઉન્નતિ આપનારા, કુમુદ જેવા ઉજ્વળ તેને ચમત્કારી પ્રસિદ્ધ ચરિત્રોથી જે સૂરિરાજે શ્રીમાનદેવ અને પવિત્ર હૃદયવાળા શ્રીમાનતુંગ વગેરે પ્રભાવક ગુરૂઓને સ્મરણ કરાવ્યા હતા ॥ ૪ ॥

तस्मादभूव विजयी जयचन्द्रसूरिर्भूरिप्रतापसविता सवितानकीर्तिः ।
विद्वत्तया प्रथितया निजयाप्रकृष्णवाग्देवतेति विरुदं गुरु यो दधार ॥५॥

ભાવાર્થ—તે મુનિ સુંદરસૂરિ પછી ઘણા પ્રતાપથી સૂર્ય જેવા અને સવિસ્તર કીર્તિવાળા શ્રી જયચંદ્ર નામે વિજયી સૂરિ થયા જેઓએ પોતાની અપાર વિદ્વત્તાથી કૃષ્ણ વાગદેવતા એવુ બિરૂદ ધારણ કર્યુ હતુ ॥ ૫ ॥

य सोमसुंदरगुरुत्तमदत्तगच्छभार धराद इव मुख्य उवाह पृथ्व्या ।
प्रत्याययद्वितुपमातिपश्न महाथ वा यप्रकाशनयरसम्मानमुख्यशास्त्रम् ६

ભાવાર્થ—જે જયચંદ્ર સૂરિએ પૃથ્વીના ભારને વરાહની પેઠે શ્રી સોમસુંદર ગુરૂવર્યે આપેલા ગચ્છના ભારને વહન કર્યો હતો, અને જેઓએ મહાન અર્થવાળા કાવ્યપ્રકાશ, સંમતિતર્ક વગેરે શાસ્ત્રો ઘણા શીષ્યોને ભણાવ્યા હતા ॥ ૬ ॥

सूरीश्वरो भुवनसुंदरनामधेय सद्भागधेयसुभगा भुवन विरेजे ।
यस्य प्रसादमुपपन्नमसी ससन्न वाग्देवता प्रमुदिता विशद सदैव ७

ભાવાર્થ—ઉત્તમ ભાગ્યશાળી ગુદર એવા ભુવનસુંદર નામે સૂરીશ્વર પૃથ્વી ઉપર શોભતા હતા, જેના નરામ ઊંચ મુખપદ્મને વાણિ એ હયથી હમેશા પોતાનું ગૃહ કર્યુ હતુ અથ નૂ વા દેવના નિવાસ તેમના મુખમા રહેતા હતા ॥ ૭ ॥

जय निरस्तमृजिता निर्मुरगाः सूरीश्वरा नयविज्ञानसागर ।
अगानि यौडतदर जनदजार रूद्रप्रमाणि मुरगाा यस्य मुहर ॥"

ભાવાર્થ—સૂર્ય જેવી ભાસ્વર કાન્તિવાળા અને પાવન ... શ્રી જિનસુંદર નામે સૂરીશ્વર થયા હતા, જેઓએ અચિન્ત્ય જેમ તેના ઉદરમા રૂદ્ર પ્રમાણ ભુવનોને ધારણ કર્યા તેમ ભયને ... સૂરીશ્વરે ઉદરની અંદર અગ્યાર અંગોને ધારણ કર્યા હતા, અને તેઓ અગ્યાર અંગ જાણતા હતા ॥ ૮ ॥

जैनाद्भुतनतिश्रमणविषशक्तिमतानिस्तापदुर्जनदानितमृरि ।
आसाज्जिनेश्वरमत जगतीमतय प्राथानयत् मतिभृता निभृताववना ॥

ભાવાર્થ—ચન્દ્રના કીરણોની શ્રેણીને જિતનારી જેની કીર્તિ છે અને ભક્તોની પીડાને નાશ કરવામા ચતુર એવા શ્રી જિન ... સૂરી શોભતા હતા મોટા ચિત્તવાળા અને કાન્તિને ધારણ કરનારા સૂરીશ્વરે જગતને સંમત એવા જિનેશ્વર મતને પ્રકાશિત કર્યો છે

स्वात नितातमपि यस्य विमुक्तवर वराग्यरगकलित ममता यतात ।
शातरसकाम्यतमाऽसमा गार्गीवाणवचचरणस्य सुधासदृशा

ભાવાર્થ—જેના ચરણ દેવનાઓને વંદવા યોગ્ય છે એવા તે સૂરિવર્યનું ... હમેશા ... વિનાનું વૈરાગ્ય રંગથી ભરપૂર અને મમતાથી રહિત છે જેની માત્ર શાતરસથી અતિ કમનીય છે, અને જે ... અનુપમ ... અમૃત જેવી છે ॥ ૧૦ ॥

धात्रिप्र श्रि विजितरात विद्वान्तराजसारे सभूरि... रत्न
श्रासूरिपुंगवगुणा गुणा यदायगाशिरस्य... निराय

ભાવાર્થ—કીર્તિની પ્રખ્યાતિથી રાજવિદ્યાધરરાજ સૂરિને જિતનારા તે સૂરિ સૂર્યની પેઠે ઘણા તેજથી પ્રકાશતા હતા પુ ય રહિત લોકોને લોઈ શમય નહી તેવા તેના શરીરને ધી મૂરિવયના નવ ઉત્તમ ગુણે ન [illegible] ગન કરી શ[illegible] હતા ॥ ૧૧ ॥

भापत्त[illegible]पत्तनपुरे रचिताधिवासो गोविंदनामसुगुणो व्यवहारिराज ।
यस्य प्रदत्तवति सूरिपदप्रदानकाले [illegible] द्रविण वर्षेन १२

ભાવાર્થ—શ્રી પત્તનોત્તમ નગરમા નિવાસ કરનાર [illegible] વિંદ એવા નામથી સુંદર એવો એક વ્યવ [illegible] હતો જેને પ્રશંસનીય સૂરિ પદને આપવાને સમયે દ્રવ્ય ખર્ચ વિસ્તારવાળા ઉત્સવો કર્યા હતા. ૧૨

श्रीरत्नशेखर इति प्रथित पृथिव्या पूज्यात्पदादिपद [illegible] मुनींद्र ।
य [illegible] दिशि दक्षिणस्या [illegible] सनदवादिगण
मजेष्यत् ॥ १३ ॥

ભાવાર્થ—રાજાએ જેના ચરણને વાદે છે એવા શ્રી રત્નશેખર નામે પૃથ્વીમા પ્રખ્યાત મુનીંદ્ર હતા જેના શરીરની કાંતિ પ્રશંસનીય છે અને જે [illegible] ને કરનાર છે એવા તે મુનિવરે દક્ષિણ દિશાના મદભરેલા વાદીઓના [illegible] જીતી [illegible] હતા ॥ ૧૩ ॥

[illegible]

ભાવાર્થ--દેવતા [illegible]

[illegible] ૧૪

[illegible]

[illegible]

ભાવાર્થ--[illegible]

જેવા અતિ ગ ભીર તે લક્ષ્મીસાગર સૂરિમા અતિ મનોહર અને નિર્દોષ જોવામા આવે છે ॥ ૨૩ ॥

आर्द्रीकृतानि वचनैर्हि सचेतनाना
चित्तान्यतु ज्जतपगच्छपुरन्दरस्य ।
किं चित्रमस्य तु गिरा सुकुमारयापि
आर् भिद्यत दृषदि भ्रुवमश्मशाऽपि ॥ २४ ॥

ભાવથ—તે તપગચ્છના મહાન ઇંદ્રના વચનોથી સચેતનના ચિત્તઆર્દ્ર થાય તેમા શુ આશ્ચર્ય ! પણ તેમની કોમળ વાણીથી એક વાર પાષાણ પણ ભેદાય છે ॥ ૨૪ ॥

गर्जोर्जितेन वियुता न जडै समेत कुग्राहसगरहितो मधुरत्वयुक् ।
य सागरस्य पुरुषोत्तमलक्ष्मसेव्यो नाम्ना दधाति समता न पुनर्गुणैर्य

ભાવાર્થ—લાખો ઉત્તમ પુરૂષોને સેવવા યોગ્ય એવા જે લક્ષ્મીસાગર સૂરિ પોતા નામધારી સાગરની તુ યતાને ધારણ કરે છે પણ ગુણોના સમૂહથી ધારણ કરતા નથી જેમ સાગર ઉગ્રગર્જના સહિત છે અને સૂરિ ઉગ્રગર્જનાથી રહિત છે સાગર જડ (જળ) સાથે યુક્ત છે અને સૂરિ જડ (મૂર્ખ) થી વિયુક્ત છે, સાગર નઠારા ગ્રાહ જીવોનો સગી છે અને સૂરિ ... ઠારી ... સગથી રહિત છે સાગર ખારો છે અને સૂરિ મધુરતા સહિત છે ॥ ૨૫ ॥

सान्न्यायार्हति नया निगमा विभाति निशं महीशगुणभृत् त्रिजगद्गुरुर्य
किं वर्णनं स्वयमपि नो रमना निमिष पश्चिमेऽन भुवनप्रमाणस्य ॥२६॥

ભાવ થ—જે ... જ ... ના ગુરૂ સૂરિરાજ ન્યાયનયથી ગાદીને નીતિમ ન વિદ્વ ન અને મનોહર ગુણોને ધારણ કરનાર થઈ શોભતા

૧ આ ... ... મળતા છે ... ગુરૂતમ વિભૂતી ... મળતા ... ગુરૂતમ પુરુષથી સેવ્ય છે

...તા ચદનનું વૃક્ષ ઉગે ત્યારથીજ શું જગતમા ધેઇ એવો પોતાનો નિમગ સુગધ નથી ફેલાવતું? ॥ ૨૬ ॥

धासोमदासनृपमायपदायमुख्यधीरादहसाधुरचितैरमितैर्महोघै ।
थोप्रौढपित्तलमयप्रतिमाप्रतिष्ठा प्रष्टागरिष्टमहिमा विदधे गुरुर्य ॥२७॥

ભાવાર્થ—જે મોટા મહિમાવાળા ગુરૂએ શ્રી સોમદાસ રાજમા થ અને દાતારોમા મુખ્ય એવા શ્રી સ ઙ સાધુએ રચેલા અપરિમિત ઉ મવોના સમૂહથી લક્ષ્મીથી પ્રૌઢ એવી પિતળ ી પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી ॥ ૨૭ ॥

या दाक्षिणात्यधनिमुख्यमहादिदयनिमापितामितधनव्ययरागघग ।
धापुत्तयाश्च पदद्वितय चगाटापल्ल्यां पुरि प्रवर्धीविंदध सुधेन २८

ભાવાર્થ—જે ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા વિદ્વાન સૂરિએ ચગાટાપલી નગરીમા દક્ષિણી ગૃહસ્થોમા ધણી એવા મહાદેવ ધણીએ જેમા અપરિમિત ધનનો વ્યય કરી આનદ કર્યો છે એવા બે શ્રી વાચકપદને કરેલા હતા ॥ ૨૮ ॥

दाससतिप्रमितपूजनयाग्यविम्बयस्याग्रहस्तमुनिमानङर जिनादयानाम्
तारयतु सद्दिर्धिर्नातपदार्वियमानरय या यातपातिर्विदय प्रातराम् ॥

ભાવાથ — [illegible] માતર પ્રમા પૂજા યો ય વિમ્બ ધના [illegible]

ઠયોના માતર [illegible] માત [illegible]

નિષ્ઠા કરી [illegible]

घग्र [illegible] मार [illegible]

लक्ष्मया [illegible]

श्रीमाल्यायनपल्यघनप्रमादश्रीसूर्यीरदृत त्यघन यथाख्य ।
थावाचकस्य शुभरत्नवरेण्यनाम्न सूरीश्वर गतसारिपद ददौ य ३१
ભાવાર્થ—જે સૂરીશ્વરે શ્રી માળવ દેશના નાગનો જેણે ઘણો પ્રસાદ મેળવેલો છે એવા શ્રી સૂરિવીરસૂરીએ જેમા લાખ દ્રવ્ય ખર્ચ્યુ છે એવુ ઉત્તમ સૂરિપદ શ્રી શુભરત્ન વાચકને આપ્યુ હતુ ॥ ૩૧ ॥
थासोमदवगुरव परवादिगर्वसर्वस्वपारजनपद्धतिभिर्विरेजु ।
पद्मास नाम भुवने निखिलेऽपि काम तारगुणधामवदहो प्रससार सार॥
ભાવાર્થ—શ્રી સોમદેવ ગુરુ પરવાદીઓના ગર્વને નાશ કરનારા વચનની પદ્ધતિ વડે શોભતા હતા, જેનુ શ્રેષ્ઠ નામ બધા જગતમા સૂર્યના તેજની માફક અત્યત પ્રસરેલુ છે ॥ ૩૨ ॥
किं वर्ण्यते भुवि मकर्णजनेन यस्य सौभाग्यमद्भुततम किमु भाग्यमत्र।
किं वा यश शशिरुद्युतिभासमानत् किं वा मह स्फुरदह पति
कातिजैत्र ॥ ३३ ॥
ભાવાર્થ—વિદ્વાનો તે અદ્ભુત સૌભાગ્યને શુ વર્ણવી શકે ? તે અજ જેના ચદ્રની કાંતિ જેવા પ્રકાશિત યશને વા સૂર્યની કાંતિને જીતનારા સ્ફુરણાયમાન તેજને પણ શુ વર્ણવી શકે ? ॥ ૩૩ ॥
विद्वद्वरा इह हि सति पर सहस्रा घस्रादिपद्युतिभृता निभृता कलाभि।
स्वदरमात्रमपि यस्य तु साम्यमाना मरादिवा यागिरयो विलसन्न मद्य
ભાવાર્થ—સૂર્યના જેવી કાંતિવાળા અને કળાઓથી પરિપૂર્ણ એવા બીજા હજારો ઉત્તમ વિદ્વાનો અહિં રહેલા છે પણ નમેરુ વૃક્ષવાળા મેરૂની આગળ જેમ બીજા પર્વતો છે તેમ તેઓ જેની આગળ અલ્પ માત્ર પણ સમાનતાને ભજનારા નથી ॥ ૩૪ ॥
वादावरा भजति यत्र हि वाक्वनाश ननु प्रवादितिकरा मुखरा अपिप्रायः
रेडा निवर्तन्ते वन प्रवल मृगेंद्र नि शङ्कनूत्करणा प्रसरन्ति ॥ ३५ ॥
ભાવાર્થ—જે સૂરિરાજ જ્યારે વાદની ભૂમિ ઉપર આવે છે ત્યારે વાચાલ એવા પણ વાદીઓના સમૂહ તત્કાળ કાકપક્ષીની પેઠે નાશી

આવ છે જ્યારે વનમા પ્રબલ કેશરીસિંહ સિંહનાદ કરે ત્યારે શું હરિના ટોળા પ્રસરી શકે ? ॥ ૩૫ ॥

ધ્વનમાત્રમિભસ્ય સમર્ત્યો ચર્ચાં ઇત્ત્ત નિરીક્ષ્ય ભૂરામુદ્રસમૂહમાજ ।
સ્તુપરમાદ્દિરથ કિં પ્રભુહેમસૂરિ શ્રીસિદ્ધસેનગુરુર્થ કિમુ વજ્રનેતા ૩૬

ભાવાર્થ—જેની વક્તૃત્વપણાની નિર્મલ કલા જોઈ ઘણ પુરૂષો તર્ક વિતર્કો કરતા હતા કે, શું આ બપ્પભટ્ટિ છે ? વા શું હેમચંદ્ર સૂરિ છે ? શું સિદ્ધસેન દિવાકર છે ? અથવા શું વજ્ર સ્વામી છે ? ॥ ૩૬ ॥

શ્રીમદ્ગુણરત્નગણાધિપેન ગણીન્દ્રમીનેન નિદેશાતો ગણપતેમહતા મહેન ।
ય સર્વવિન્મુનિતિલકપ્રતિષ્ઠાં શ્રીમચ્ચ વાચકપદં રચયાંચકાર ૩૭

ભાવાર્થ—જે સર્વજ્ઞ સૂરિરાજે ગણીનાથ શ્રી આજ્ઞાથી શ્રીગઢ નામના મંત્રીશ્વરે કરેલા મોટા મહોત્સવવડે મુનિજિનની એઈ પ્રતિષ્ઠા કરી અને શ્રી વાચકપદને રચ્યું હતું ॥ ૩૭ ॥

શ્રીમત્પ્રતાપ નૈકશત્રુજયનેન શ્રીકુંભકર્ણનૃપતિર્નૃપતિપ્રભાનુ ।
યત્પ્રાપતાપ્યધિકરમ્યતા જન્મ ગ્રહણ પ્રાહૃતપવાચિક ચ પર્વિ સ મેને ૩૮

ભાવાર્થ— શત્રુઓને જિતનારા અને રાજાઓમા સૂર્ય સમાન એવા મેવાડપતિ શ્રી કુંભકર્ણ રાજા જેની નવીન કાવ્ય કળાથી હૃદયમા હર્ષ પામ્યા હતા અને તેઓ જેને શ્રી હર્ષથી પણ અધિક કરી માનતા હતા ॥ ૩૮ ॥

[illegible] સમહ્યામ્ ।
[illegible] ૩૯

ભાવાર્થ—શ્રી [illegible] મહર્ષિક [illegible] ના [illegible] સાભળી [illegible] ઘણા [illegible] હતા ॥ ૩૯ ॥

श्रीमालवीयनृपलब्धघनप्रसादश्रीसूरवीरकृतलक्षधनव्ययाढ्य ।
श्रीवाचकस्य शुभरत्नवरेण्यनाम्न सूरीश्वर प्रवरसूरिपदं ददौ य ॥ ३१ ॥

ભાવાર્થ—જે સૂરીશ્વરે શ્રી માળવ દેશના રાજાનો જેણે ઘણો પ્રસાદ મેળવ્યો છે એવા શ્રી સૂરવીર શેઠીએ જેમાં લાખ દ્રવ્ય ખર્ચ્યું છે એવું ઉત્તમ સૂરિપદ શ્રી શુભરત્ન વાચકને આપ્યું હતું ॥ ૩૧ ॥

श्रीसोमदेवगुरव परवादिगर्वसर्वंकषाग्र्यवचनपद्धतिभिर्विरेजु ।
यन्नाम नाम भुवने निखिलेऽपि काम तारांशुधामवदहो प्रससार सार

ભાવાર્થ—શ્રી સોમદેવ ગુરૂ પરવાદીઓના ગર્વને નાશ કરનારા વચનની પદ્ધતિ વડે શોભતા હતા, જેનું શ્રેષ્ઠ નામ બધા જગતમાં સૂર્યના તેજની માફક અત્યંત પ્રસર્યું છે ॥ ૩૨ ॥

किं वर्ण्यते भुवि सवर्णजनैर्न यस्य सौभाग्यमद्भुततमं किमु भाग्यमर्थ ।
किं वा यश शशिधरद्युतिभारभास्वरम् किं वा मह स्फुरदहर्पतिकान्तिजैत्र ॥ ३३ ॥

ભાવાર્થ—વિદ્વાનો તે અદ્ભુત સૌભાગ્યને શું વર્ણવી શકે! તેમજ જેના ચંદ્રની કાંતિ જેવા પ્રકાશિત યશને વા સૂર્યની કાંતિને જીતનારા સ્ફુરાયમાન તેજને પણ શું વર્ણવી શકે? ॥ ૩૩ ॥

विद्वद्वरा इह हि सन्ति पर सहस्रा यस्य [illegible] निभृता [illegible]
[illegible] यस्य मु [illegible] [illegible]

ભાવાર્થ—[illegible] પરિપૂર્ણ એવા [illegible] વિદ્વાન [illegible] પણ [illegible] જ [illegible] ॥ ૩૪ ॥

[illegible]
[illegible]

ભાવાર્થ—[illegible] છે ત્યારે [illegible] પડે નહીં

જ્યારે વનમા પ્રમત્ત કેશરીસિંહ સિંહનાદ કરે ત્યારે શું
કુંજરના ટોળા પ્રસરી શકે ? ॥ ૩૫ ॥

यन्मूरनिर्मलत्व [illegible] सतर्कं यन्तियों दृशा निरीक्ष्य भूतामृदसमूरमाज ।
[illegible] किं प्रभुहेमसूरि श्रीसिद्धसेनसुगुरु किमु यन्नेता ३६

ભાવાર્થ—જેની વધૂત્વપણાની નિર્મળ કવા જોઈ કંઈ પુરુષો
તર્ક વિતર્કો કરતા હતા કે, શું આ બપ્પભટ્ટિ છે ? વા શું
હેમચંદ્ર સૂરિ છે ? શું સિદ્ધસેન દિવાકર છે ? અથવા શું વજ્ર
સ્વામી છે ? ॥ ૩૬ ॥

धर्मसुगदालयसचिवोत्तमनिर्मितेन निर्दिष्टतो गणपतेर्महता महेन ।
य सर्वविदमतिप्रतिमप्रतिष्ठां श्रीमय वाचकपद रचय सकार ३७

ભાવાર્થ—જે સવત્ત સૂરિરાજે ગલીનાથ જી અ શાથી સીગલ ના
મના મ ત્રીશ્વરે કરેલા રોગ મહોત્સવવડે પ્રતિભિ બની એષ્ટ પ્રતિષ્ઠા
કરી અને શ્રી વાચકપદને રચ્યુ હતુ ॥ ૩૭ ॥

धामेरपाट[illegible]तिनैत्र श्रीकुंभकर्णपतिर्नृपतिमभातु ।
यम्यापराल्पत[illegible] हृदय नहृय श्राह्यतोपनायेक य यदि स मने ३८

ભાવાર્થ—દુ ા શત્રુઓ ને જિતનારા અને રાજાઓમા સૂર્ય સ
માન એવા મેવાડપતિ શ્રી કુભકર્ણ રાજા જેની નવીન કાવ્ય કળાથી
હૃદયમા હર્ષ પામ્યા હતા અને તેઓ જેને શ્રી હર્ષથી પણ અધિક
કવિ માનતા હતા ॥ ૩૮ ॥

य श्रीगङ्गा [illegible] नरेंद्र । य [illegible] समहरन् ।
मास्व्य [illegible] सकलरगवा [illegible] ३९

ભાવાર્થ—શ્રી ભૂ [illegible] મ ડ ગઢ [illegible] સમમ્ય ને ક પુ થો સાભળ
દાનોએ વર્ણન કરેલી મહા નગરની સમ્મ્ય ને [illegible]
તત્કાળ પોતાના હૃદયમા ચમત્કાર પામી ગયો હતો ॥ ૩૯ ॥

प्रत्यर्थिक्षपकश्चपकनेरनेता दाता प्रदानचरितो जयसिंहभूप ।
सप्रीणितं प्रणयिमि सह यद्वचोभिस्तूर्णं स घूर्णयति मौलिमिलेरामौलिं

ભાવાર્થ—રાજાઓમા મુગટરૂપ ઉજ્વળ ચરિત્રવાળો દાતાર અને શત્રુઓને કંપાવનાર શ્રી ચપકનેરનો રાજા જયસિંહ જેના વચનોથી સ્નેહિ મંડળ સાથે પ્રસન્ન થઈ તત્કાળ મસ્તકને ધુણાવતો હતો ॥ ४० ॥

जगदनुपमरूपप्रस्तकंदर्पदर्प शशिविशदयशोभिः शोभिताशेषविश्व।
पद्मनतनरदेवः सोमदेवः सत्सूरिश्चतुरिमसुरसूरि भूरिमा मामतेस्मः।

ભાવાર્થ—જગતમા અનુપમ સ્વરૂપથી કામદેવના ગર્વને તોડનાર, ચંદ્ર જેવા યશથી સમગ્ર વિશ્વને શોભાવનાર, ચાતુર્યમા બૃહસ્પતિ જેવા અને જેના ચરણમા રાજાઓ નમે છે એવા શ્રી સોમદેવ ઘણા તેજસ્વી સૂરિ શોભતા હતા ॥ ४१ ॥

सूरिः श्राधितसोमदेवसुगुरुर्वादीन्द्रविद्रावण
प्राविद्राङ्कृततेजसाश्रिततनुरण्यं कथं नो सताम् ।
यस्यास्यांबुरुहे विकस्वरतरे रोचिःपरागाचिते
सा चित्राङ् सरस्वती भगवती प्रेमप्रणुन्ना निद्राम् ॥ ४२ ॥

ભાવાર્થ—જે શોભાયુત સોમદેવ ગુરૂ કે જેઓ વાદીંદ્રોને નસાડનારા અને જેનુ શરીર નહાશિન એવા અદ્ભુત તેજથી આશ્રિત છે તેઓ સત્પુરૂષોને વંદનીય કેમ ન હોય ? જેના તેજ રૂપ પરાગથી સુંદર અને પ્રફુલિત મુખ કમળને વિષે પ્રેમથી પ્રેરાયેલા ભગવતી સરસ્વતી નિદ્રા કરતા હતા ॥ ४२ ॥

वाक्यपाशतचंदन गुरुदत्त सूरि सुधामदनं ।
भिमाङ्कमदनं कृतापकदनं स प्राप्तवे उल्लासनं ।
विश्वप्रथमप्रणाय गुरुनम यच्छमुपा सयतो
मुक्त्वाय अगाद वाक्यतिमानप्रर्णादिनी मोरिव ॥ ४३ ॥

ભાવાર્થ—વાણીથી ચંદનને તિરસ્કાર કરનાર અમૃતની પેઠે

ભાવાર્થ—બુદ્ધિથી બૃહસ્પતિને જિતનાર અને શુદ્ધ અર્થવાળા સાત નયમાં પ્રવીણતાના વિલાસથી શોભતા શ્રી રત્નસૂરિ ગુરૂ પ્રકાશે છે જેની બુદ્ધિરૂપી નાવિકા આ જગતમાં તેના સેવકોને મેગ તપ ગચ્છના શાસ્ત્રી સાગરના પારને સત્વર પામી જાય છે ॥ ૪૬ ॥

श्रीमान् सोमजयाद्सूरिरनिमोद्यामाति मातिग्मद्युत्
दुर्धोऽद्भुतपराक्रम प्रणमनद्भूपालमालार्चित ।
यस्मिन् जल्पति सद्विचारपटुम् वादाङ्गणे संस्कृत
तूर्णे तत्कुरुते पलायनकला सैव स्मृता वादिभि ॥ ४७ ॥

ભાવાર્થ—કાંતિથી સૂર્ય જેવા, અદ્ભુત પરાક્રમી અને ચરણમાં નમતા રાજાઓ એ પૂજેલા શ્રીમાન્ સોમજય નામે સૂરિ અતિશે શોભતા હતા, જે સૂરિરાજ વાદના આંગણામાં સારા તર્કોથી ભરપૂર એવું સંસ્કૃત જ્યારે બોલે છે ત્યારે વાદીઓએ તેનાથી સત્વર છુટી જઈ પલાયન કરવાની કળા સ્મરણ કરેલી હતી ॥ ૪૭ ॥

श्रीमत्साधुषु राजता समभजत् श्रीसाधुराजाह्वयो
पाध्याय प्रगुणैर्गुणैरतिगुणैर्गाम्भीर्यधैर्यादिभि ।
दुर्भेद्यानपि तान् बिभेद तरसा शास्त्रौघदिव्याम्बरान्
सूर्यतीक्ष्णतरा यदीयधिषणा निस्तन्द्रचन्द्रोज्ज्वला ॥ ४८ ॥

ભાવાર્થ—તે પછી શ્રી સાધુરાજ નામે ઉપાધ્યાય પોતાના ગાંભીર્ય ધૈર્ય વગેરે મોટા ઉત્તમ ગુણોથી શ્રી સાધુઓમાં રાજાપણાને ભજતા હતા, જેની સોયના જેવી અતિ તીક્ષ્ણ અને પૂર્ણચંદ્ર જેવી ઉજ્જવળ બુદ્ધિ દુર્ભેદ્ય એવા શાસ્ત્રના સમૂહરૂપી દિવ્ય વસ્ત્રોને વેગથી ભેદી નાખતી હતી ॥ ૪૮ ॥

उर्व्यां श्रीजिनमण्डनो ऽस्तवृजिनो लेभे महावाचक
ख्यातिं यथार्थगुणाकरै प्रतिदिनं सद्बुद्धिगतप्रभै ।
गुम्फा वाक्यरसा दधात्कल्पया चातुर्यवैदुष्यता
यो भूपान् समरञ्जयत्प्रमोदितो महितोऽत्रति ॥ ४९ ॥

हृपाद्भुवनहर्षवीरविबुधौ शास्त्राबुधौ निर्भरं
क्रीडन्तौ प्रगुणैर्गुणैरपि मितिं क्ष्मां रञ्जयन्ति स्म तौ ॥ ५८ ॥

ભાવાર્થ—કરુણામય મતિવાળા, શિવમૂર્તિ શ્રી ધર્મશેખર સૂરિ જ્યોતિર્વિદ એવા હર્ષભાન, શ્રી ભાવકીર્તિ, શ્રી હર્ષભૂષણ અને શ્રી હર્ષવીર એ વિદ્વાનો નિર્મળપણે શાસ્ત્રરૂપી સમુદ્રમાં ક્રીડા કરતા અને પોતાના ઉજ્જ્વળ ઉત્તમ ગુણોથી આ પૃથ્વીને રંજન કરે છે ॥ ५८ ॥

सव्याख्यान् विजयादिशेखरबुधो नुन्नूतजल्पे पटु
र्विख्यातामरसुन्दरा विबुधहृत् पद्मप्रबोधांशुमान् ।
लक्ष्मीभद्रबुध सलक्षणलसद्बुद्धी सिद्धराजध्यमी
कुर्वन्ति स्म गतस्मयान्निजगिरा वादीश्वरान् भास्वरान् ॥ ५९ ॥

ભાવાર્થ—વ્યાખ્યાવાદી જયશેખર સૂરિ, સભ્ય જન બોલવામાં ચતુર એવા વિદ્વાન અમરસુંદર વિદ્વાનોના હૃદયકમળને પ્રબોધ કરવામાં સૂર્ય રૂપ શ્રી લક્ષ્મીભદ્ર સૂરિ વ્યાકરણના સદ્બુદ્ધિવાન્ શ્રી સિદ્ધરાજ આ વિદ્વાનો પોતાની વાણીથી પ્રકાશિત એવા વાદીશ્વરોને પણ ગર્વ રહિત કરતા હતા ॥ ५९ ॥

सद्व्याख्यानकलाचमत्कृतसभो रत्नप्रभः पंडित
शालभाजल्लशालभद्रविबुधश्चारित्रिणामग्रणी ।
तत्सद्गमशास्त्रपाठनकलास्पृक् नन्दिधर्मस्तथा
धनाग्निप्रतिमास्त्रयस्त्रिभुवने भाति स्म तेजःश्रिया ॥ ६० ॥

ભાવાર્થ— વ્યાખ્યાન કળાથી સભાને ચમત્કાર કરનારા પંડિત રત્નપ્રભ, શાળાથી ઉજ્જ્વળ એવા વિદ્વાન શ્રી શાલભદ્ર, ચારિત્રવાળાઓમાં અગ્રણી અને તે તે આગમ શાસ્ત્રને પઠન કરાવવાની કળાને સ્પર્શ કરનાર નંદિધર્મ તે ત્રણે સરિઓ પોતાના તેજના ભારથી ત્રણ ભુવનમાં અગ્નિ જેવા શોભતા હતા ॥ ६० ॥

ભાવાર્થ—અપાર બુદ્ધિવાળા હે નાથ! નગુ જાનન ક ગો આનંદ આપવામા સમર્થ એવી શ્રી સોમસુંદર ગુરૂની મનોજ્ઞ મૂર્ત્તિ રચેલી છે તો પછી ચંદ્રના ઘાટા કરશો શી, અમૃતના રસની, કર્પૂરના રસની, શાન ગર ની અને સૌભાગ્યપણુ થી ઉત્પન્ન થયેલા રસની શી જરૂર છે અર્થાત્ તે નકામા છે ॥ ૬૯ ॥

हहो विश्वजना सनायतनकाल्ये प्रयातोद्धुरा
रत्नद्वीपवरे च रोहणगिरौ रत्नाकरे किं मुधा ।
प्राप्त सत्सरत्नाभिलाषहरण नामैव गच्छेश्वर
श्रीसोमस्य सुखप्रिदा वितरणे चिंतामणे सोदर ॥ ७० ॥

ભાવાર્થ—અરે વિશ્વના લોકો, તમે હમેશા રત્નની પ્રાપ્તિને માટે ઉત્સુક થઇ શ્રેષ્ઠ રત્ન દ્વીપમા, રોહણગિરિમા અને રત્ન ... શા માટે જાઓ છો ? અપાર લાભને લાવનાર, અને સુખ સ ... ઓને આપવામા ચિંતામણિ જેવું ગચ્છપતિ શ્રી સોમસુંદર ગુરૂના નામને પ્રાત કાળે સ્મરણ કરો ॥ ૭૦ ॥

भो भो धार्मिकमानवा स्वतरायोत्रदिदासालसा
किं तीर्थेषु निजयानमानिशं यूयं कुरुध्वं मुधा ।
सार भूरिगुण तपोगणगुरु चित्तजनाश स्वागन
दानादुण्य ... नरा ... दा ... हारन् । ७१

ભાવાર્થ—હે ધાર્મિક મનુષ્યો, તો નવા નવા પાપના અંકુરને છેદવા શીઘ્ર ... નહિ તે ... નિરંતર વૃથા અપાર તીર્થોનો પ્રયાસ શા માટે કરો છો ? ... ગુણના ... જે ... ચિત્તમ ... ના ... તાન ... ને હરણ કરનાર અને ... ગુરૂનું ઉત્તમ પુણ્ય થાય ॥ ૭૧ ॥

यावच्चंद्रदिवाकरौ ... तनमप्र ... सनाथीयतो
मादाम्यत्नु ... रयनाद्य ... स्वामिन ।